

RAOUL WALLENBERG-FÖRENINGEN

Ordförande Ingrid Gärde Widemar • Sekreterare Sonja Sonnenfeld

Ink. Utr.min.

1986-10-03

PERSONLIGT

Utrikesminister Sten Andersson
STOCKHOLM

1986-11-03/UM:s kansli/lo
hbr t tit, kr S Julin, Pol 1
u/utrikesministern

1 Oktober 1986

POL

INK. UTRIKES DEP.	
D. No 274/028	
103	
AVD. P	GR. 2
EM	

Broder,

Som Du kanske vet har jag alltsedan min pensionering från UD ägnat mig mycket åt Raoul Wallenbergfrågan. Vid mina resor utomlands har jag särskilt i de länder där de flesta som räddats av Raoul bor - USA, Kanada, England, Australien och Israel - funnit en alltmer växande opinion för hans sak. Många är de framställningar som gjorts, även av andra regeringar än den svenska, till Soviet, men tyvärr hittills utan resultat. Hoppet har under senare tid stått till att USA i något slags "utväxlingsdeal" med Soviet även skulle kunna inbegripa R.W., och man hade trott att frigivandet av Sharanski möjligen skulle vara en början på denna väg. Nu har tydligen nya utväxlingar blivit aktuella, och Raoul Wallenberg-komiteterna i USA, Kanada och Australien har riktat en stark vädjan till President Reagan att i den nu uppkomna situationen försöka få R.W. frigiven. Samtidigt har de emellertid erfarit att utsikterna att vinna gehör för denna vädjan skulle avsevärt öka om man från svenska regeringen uttalade sitt stöd. Jag ber Dig därför överväga att på lämpligt sätt till utrikesminister Shultz framföra att svenska regeringen med tacksamhet skulle se ett agerande för R.W. i detta sammanhang.

Jag vill gärna begagna tillfället att gratulera till de svenska framgångarna i samband med säkerhetskonferensen i Stockholm, Ditt uppmärksammade framträdande i New York, samtalen med Shultz och den sovjetiska hemställan om en ny konferens i Stockholm.

Jag vill tillägga att jag haft ett långt samtal med Pierre Schori och han rådde mig att ta denna kontakt med Dig omedelbart efter Din återkomst.

Ty saken brådskar onekligen.

*Hälsningar
Du tillgärne*

Per Anger

Per Anger

Göran Ryding
Ambassadör

(POL)

Lushilda

D. No <i>275/225</i>		
<i>03</i>		
AVD. <i>P</i>	GR. <i>2</i>	MÅL <i>EU</i>

1986-10-02

kopia PCV

Kabinettssekreteraren Pierre Schori

UD

Stockholm

indi / PS

admi

Broder,

Tack för Ditt brev den 26 september re Wallenbergutredning.

Även om det varit under korta perioder och vid udda tidpunkter anser jag mig dock passa in i definitionen " personer som i något skede personligen deltagit i handläggningen av Wallenbergfrågan.." Jag skulle därför vara intresserad av att få del av utredningen för att se om det är något jag tilläventyrs kan ha att andraga.

Med bästa hälsningar

Göran Ryding
(Göran Ryding)

Kopia PC ✓

1986-10-01

Kabinettssekreterare Pierre Schori
Utrikesdepartementet
Box 16121

inlämnat
25
2001

103 25 Stockholm Dep.
INK. D. N:o 274/030
1986-10-01 86-10-03

AVD. P	GR. 2	MÅL Eu
-----------	----------	-----------

Broder,

Tack för Ditt brev angående Rune Nyströms utredning om Wallenberg-ärendet.

Eftersom jag under många år som kabinettssekreterar deltog i handläggningen av detta ärende skulle det onekligen vara intressant att ta del av vad som för varit under de senaste 20 åren liksom att få reda på om något nytt framkommit från tidigare skeden. Jag tackar därför ja till erbjudandet att få läsa Rune Nyströms utredning, naturligtvis utan att på förhand engagera mig för att kommentera den.

Med bästa hälsningar

Leif Belfrage
Leif Belfrage

Political Departement
First Division

1986-10-07

Dnr 280/00	Avd Grupp M&I P 2 EU I
---------------	---------------------------

Ms Pauline Versteegh
Korte Jansstraat 19 bis
3512 GM UTRECHT

Dear Ms Versteegh,

The Minister has asked me to answer your letter to him of 31 August, 1986.

I regret that the paper on Raoul Wallenberg was not attached to the Minister's letter to you of 11 August, 1986. I send you enclosed one copy together with our apologies in the hope that it will answer the queries you may have regarding the Swedish Government's actions on behalf of Raoul Wallenberg.

Yours sincerely,

Sven Julin

Ifylles av postexp

Avsändt med	Avsändn datum	Sign
☐ sv kurir ☐ utl kurir ☒ luftpost ☒ vanlig post	7/10/86	JLH

WASHINGTON

Ambassadören
Rune Nyström

UTRIKESDEPARTEMENTET

*Mr. Raoul Wallenberg -
förening
86.10.14*

273/224

INKOM UD		
1986-10--6		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	En I

Förslag om tavelgåva som sympatiuttryck för
Raoul Wallenbergs insatser

(1 bil)

Broder,

Joseph Vanderman har i bifogade brev till
ambassadören förklarat sig villig skänka några
tavlor till redan existerande "memorial" eller
till någon organisation i Sverige i syfte att
"keep in mind the contributions that Mr. Wallen-
berg made to save many souls from the Nazi terror".

För att kunna lämna honom svar vore jag tacksam
om Du ville fråga Justitierådet Gärde Widemar,
som väl fortfarande är ordförande i Wallenberg-
kommittén, om kommittén är intresserad höra mera
från Vanderman i saken.

*Din tillgivne
John H. Hagard*

John HM Hagard

Adress

Suite 1200
600 New Hampshire Avenue, N. W.
WASHINGTON, D. C. 20037
USA

Telefon

(202) 298-3500
(202) 944-5600

Telegram

Svensk

Telex

RCA 248347, SVSK UR
WU 89-2724 SVENSK WSH

JOSEPH VANDERMAN

97 STEPHANA LANE

WATERBURY, CONNECTICUT 06710

Washington 1986-07-30

JH:

9/23/86

Waterbury

Count Wilhelm Wachtmeister
Washington, D.C.

Dear Count: -

I should like to contribute
to any existing memorial, if there
is one, in Sweden, in memory
of Mr. Raul Wallenberg, - or if
there is none, perhaps you
might forward this to any
interested individual or
organization that might be
concerned.

I have many art paintings
that I have completed over the
past 15 years that might bring
pleasure to the public, and
primarily keep in mind the
contribution that Mr.

(over)

Wallenberg made to save many
souls from the Nazi terror.

Sincerely yours,
Joseph Vanderman

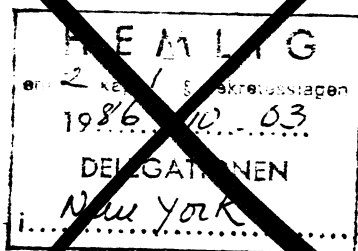
SVERIGES
STÄNDIGA REPRESENTATION
VID
FÖRENTA NATIONERNA

1986-10-03

heli / ps

Kabinettssekreterare
Pierre Schori

UTRIKESDEPARTEMENTET

Oppi

276/001

INKOM UD		
1986-10--8		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ^E

Bal

H E M L I G

Wallenbergutredningen
(PM U 1986-09-24)

Broder,

Jag har med stort intresse tagit del av Rune Nyströms grundliga och välskrivna utredning.

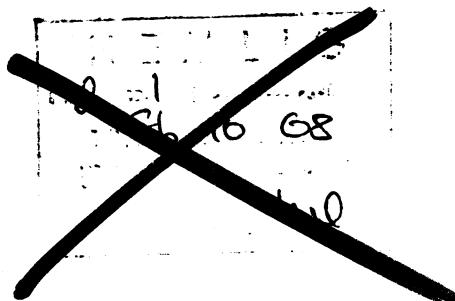
Tyvärr kan jag inte bidra med några andra påpekanden än att statsminister Carlssons besök i Moskva ägde rum i april 1986 (inte januari, sid 41).

Med hästskåpningen!

Torsten Örn
Torsten Örn

4exp	1986-10-08	Avd	Grupp	Mål
	281/026			P 2 bu

bil PM kabs 1986-09-24 Utredning rörande Wallen-
berg-ärendet
PM Nyström 1986-07-14

HEMLIG

Ambassadör Leif Belfrage*) 1 o
Sturegatan 14
114 36 Stockholm

Ambassadör Gunnar Jarring*) 2 o
Karlavägen 85
114 49 Stockholm

Ambassadör Göran Ryding*) 2 o
Banérgatan 49
115 22 Stockholm

Envoyé Arne S Lundberg *) 1 okt
Östermalmsgatan 50
114 26 Stockholm

Wallenberg-utredning
(1 bil.)

Broder,

P2 EU 1

./. Tack för Ditt brev den *)oktober. I enlighet med Ditt
önskemål översändes härmed ett exemplar av Nyströms
Wallenberg-utredning.

Pierre Schori

ml

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ av kurir

☐ ett kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

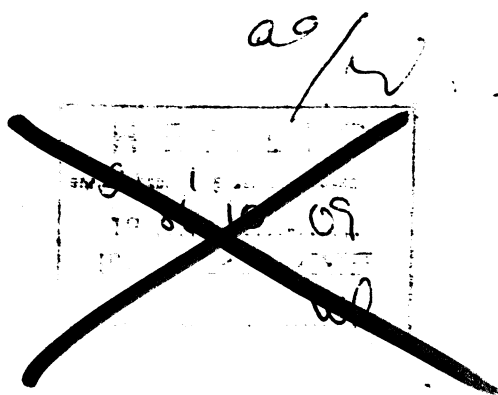
Avsändt datum

Sign

12/10/86 | [Signature]

1986-10-09

P 2 Eu⁷

ao/v. förslag till
anförande i utt.
nämnden av stats-
ministern

HEMLIG

Wallenberg-frågan

1. "Som bekant tog jag upp Wallenberg-frågan under mitt besök i Moskva i april. Jag förklarade för minister-
rådsordföranden Ryzjkov varför frågan ännu efter mer än 40 år i högsta grad var levande i Sverige, och varför frågan utgjorde en belastning i det svensk-sovjetiska förhållandet så länge vi inte fått ett tillfredsställande svar från Sovjetunionen. Jag bad Ryzjkov att man på sovjetisk sida åter noggrant skulle pröva frågan. Det svar jag då fick antydde att man på sovjetisk sida var beredda tillmötesgå detta önskemål.

Tre månader senare framförde ambassadör Pankin till mig ett meddelande från ministerrådsordföranden Ryzjkov i vilket det sades att en kompletterande kontroll visat, såsom meddelats oss 1957, 1965 och 1979, att Raoul Wallenberg avled i juli 1947 i Ljubljankafängelset, sannolikt till följd av hjärtinfarkt. Pankin underströk att Sovjetunionen ansåg att frågan om Raoul Wallenberg var utagerad.

2. Det sovjetiska beskedet från i somras är otillfredsställande. Jag återkommer strax till hur jag avser svara ambassadör Pankin.

Låt mig först kort redovisa hur olika svenska regeringar under de senaste 20 åren drivit Wallenberg-frågan gentemot Sovjetunionen.

Det vittnesmål som Nanna Svartz förmedlade i början av 1960-talet ledde till att frågan om Wallenbergs öde vid flera tillfällen togs upp under Chrustjovs officiella besök i Sverige 1964. Frågan restes också under statsminister Erlanders besök i Moskva 1965. Dessa démarcher ledde som bekant inte till något konkret resultat. Från sovjetisk sida stod man fast vid det besked man lämnat redan 1957.

Även om de svenska efterforskningarna fortsatte, kännetecknades perioden 1965 till 1978 av bristen på nya trovärdiga spår. Sistnämnda år presenterade emellertid en viss Avraham Kalinski detaljerade uppgifter om att Wallenberg befunnit sig i fängelset i Vladimir i slutet av 1950-talet.

UD gjorde på grundval av Kalinskis och andras uppgifter i januari 1979 en skriftlig framställning till Sovjetunionen. Redan efter ett par veckor kom ett negativt besked. Den svenska framställningen följdes upp i augusti 1979 genom ett personligt brev från statsminister Ullsten till ministerrådsordföranden Kosygin. Också denna framställning fick ett negativt svar. I båda fallen hänvisades på sovjetisk sida till 1957 års besked.

Några nya substantiella spår eller vittnesmål har sedan dess inte framkommit. Skilda svenska regeringar har trots detta vid ett flertal tillfällen sedan 1979 gjort muntliga framställningar till förmån för Raoul Wallenberg och därvid erinrat om att 1957 års svar för svensk del inte anses tillfredsställande. Sedan 1982 har frågan tagits upp sju gånger med ryssarna. Vi har genomgående fått negativa svar på dessa framställningar.

3. I brist på konkreta bevis eller nya trovärdiga uppgifter är det uppenbart att Wallenbergfrågan vis-à-vis Sovjetunionen under senare år inte kunnat föras framåt. Våra många framställningar och erinringar får mekaniskt till svar att 1957 års besked fortfarande äger giltighet, en attityd som också intages av den nya regimen

i Kreml efter vad de betecknar som en "kompletterande kontroll."

Detta besked är och förblir oacceptabelt för vår del.

Jag avser därför till ambassadör Pankin framföra att vi beklagar det negativa svar han lämnade på min framställning i Moskva i våras, att frågan för vår del inte är utagerad, och att vi självfallet förbehåller oss rätten att återkomma i saken så snart det finns anledning härtill.

Vi kommer självfallet med samma noggrannhet som tidigare följa upp alla spår som kan tänkas dyka upp. Vi har också beredskap att pröva nya uppslag som kan bli en följd av den utredning som utrikesministern tillsatte för knappt ett år sedan med ambassadör Nyström som utredningsman.

4. Denna utredning har nu avslutats. Den omfattar dels en genomgång av tidigare svenska åtgärder och de överväganden som legat till grund för dessa, dels sovjetiska svar på svenska démarcher, och dels en diskussion av olika framtida tänkbara initiativ i Wallenberg-ärendet.

Vad gäller tidigare svenska åtgärder och sovjetiska reaktionen härpå finns en utförlig offentliggjord dokumentation att tillgå i Sjöborgsutredningen, vitböckerna 1957 och 1965 och det omfångsrika material för tiden 1945 - 1969 som frisläppts. Vad som ej offentliggjorts är materialet efter 1969.

Samtlig dokumentation talar ett tydligt språk om den noggrannhet, med vilken utrikesdepartementet och statspolisen insamlat och prövat olika vittnesmål och om de ofta grannliga överväganden som legat till grund för regeringens åtgärder i Wallenberg-ärendet. Wallenberg-familjens insatser bör inte heller förglömmas.

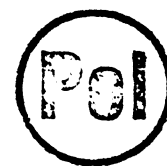
Det ligger i sakens natur att en utredning syftande till nya intitativ i Wallenberg-ärendet inte bör offentliggöras. Wallenberg-saken skulle inte gagnas härav.

Jag vill tillägga att den krets personer inom utrikesförvaltningen som under årens lopp personligen deltagit i handläggningen av Wallenberg-ärendet har nu beretts tillfälle att yttra sig över utredningen. Först när dessa yttranden föreligger kommer regeringen att ta ställning till utredningsmannens förslag. Jag får alltså ev. anledning återkomma i frågan vid ett senare tillfälle.

5. Avslutningsvis vill jag för nämndens kännedom nämna att UD's informationsbyrå senare i år avser ge ut en kortfattad informationsbroschyr om Wallenberg-ärendet. Efterfrågan på kortfattad, allmän information om Raoul Wallenbergs gärning och efterforskningsarbetet är stort. Vitböckerna från 1957 och 1965 är sedan länge slut på departementet. Det finns därför f.n. inget officiellt tryck med information om Wallenberg-ärendet. Det vill vi på det här sättet reparera."

Peter Osvald

ml

Kabinettssekreterare Pierre Schori
Utrikesdepartementet

Pol I/Osvald/ml
1986-10-21
Ex till:

HEMLIG

Wallenberg-ärendet

Broder,

Din promemoria den 24 september med Rune Nyströms
Wallenbergs-utredning återopas.

Jag kan i allt väsentligt instämma i de slutsatser
som Nyströms välbalanserade och synpunktsrika utred-
ning utmynnar i. Som Du måhända erinrar Dig diskuterade
en grupp kolleger Wallenberg-ärendet vid ett samman-
träde hos Dig efter sändebudskonferensen förra året.
Jag gav då uttryck för i stort sett samma synpunkter
som Nyström nu för fram - och gick väl ännu en bit
längre, jfr mina minnesanteckningar av vad jag då sade.
Jag finner ingen anledning att idag ändra min ståndpunkt.

Några randanteckningar:

1) Nyström karakteriserar den dåvarande regeringens
förslag att år 1979 utväxla den för spioneri anklagade
Bergling mot Wallenberg som "ett av de mera bisarra
inslagen i Wallenberg-tragedin". Jag kan bara hel-
hjärtat instämma och skulle ha uppskattat ett ord

1985-02-12

Sammanträde

Sammanträde hos P. Schori 31 jan. 1985 re R. Wallenberg

Tidpunkten måste någon gång komma då vi måste säga oss att sannolikheten för att R.W. lever är så liten att det kostar för mycket i form av belastning på våra relationer till Sovjet att fortsatt driva frågan - om vi inte gör det på grundval av nytt hållfast material.

En genomgång av materialet ger vid handen att vi, när det gäller tiden efter 1947, inte har något absolut 100 % igt belägg för att R.W. varit i livet. Det mest intressanta spåret var Vladimir. Justitierådets granskning utmynnade i slutsatsen att R.W. med största sannolikhet varit i dett fängelse; men de säger också materialet inte har samma tyn som vittnesutsagorna om Moskva-fängelserna 1945-47. Inte heller Nanna Svartz-spåret är helt entydigt. Senare spår - t.ex. Kalinsky och Kaplan - framstår inte som övertygande. Och generellt gäller att vi inte har några absolut säkra spår för tiden efter 1947 och att de mest intressanta av dessa spår avser uppgifterna som, om de är korrekta, skall innebära att R.W. varit vid liv för mer än 20 år sedan.

Är R.W. fortfarande i livet (och då 72 år gammal)? Jag kan inte, vågar inte påstå att han inte skulle kunna vara i li. Men jag menar att, allteftersom åren går utan att vi får nya säkra uppgifter, sannolikheten för att han fortfarande lever måste förefalla så liten att vi inte längre kan till

att frågan skall belasta - ibland förgifta - våra relationer med Sovjet. Dessa relationer är komplicerade nog ändå till följd av de sovjetiska kränkningarna av vårt territorium, spionaffärer etc.

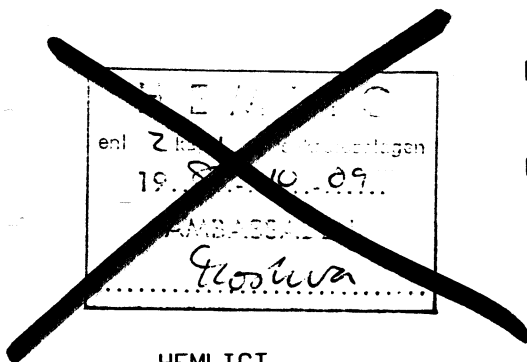
Allt detta innebär nu inte att vi skulle lägga ner fortsatt efterforskningsarbete - det måste vara vår målsättning att skapa definitiv klarhet om vad som hänt R.W. Alla nya spår måste alltså undersökas, och vi måste också borra vidare i spår som avser Moskva-fängelserna på 1940-talet, Vladimir etc. Men jag har svårt att se att det skulle ligga i våra långsiktiga intressen att ta upp frågan på nytt med den sovjetiska regeringen om vi inte får nya absolut hållfasta informationer.

LS

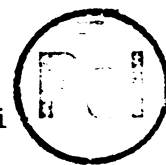
MOSKVA

1986-10-09

vdi/PS

Kabinettssekreteraren Schori

UTRIKESDEPARTEMENTET

POL
aa Sj

INKOM UD		
1986-10-13		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	En I

HEMLIGT

Utredning rörande Wallenberg-ärendet

PM (Schori) 1986-09-24

1. Med ovan citerade tackpromemoria har Du för kommentarer tillställt mig Rune Nyströms utredning rörande Wallenberg-ärendet. Trots att remisstiden för kommentarer till utredningen utlöper först 1 december, väljer jag att redan nu insända mina synpunkter, nedtecknade medan intrycken från genomläsningen av Nyströms promemoria ännu är färska.

Om det inte i sammanhanget anses opåkallat och förmätet av en yngre tjänsteman, skulle jag gärna vilja anteckna att utredningen enligt min mening inte endast är föredömligt väl disponerad och skriven. Den är dessutom påfallande uppslagsrik. Jag instämmer i Nyströms slutsatser, till vilka jag ber att här få återkomma under punkt 3, medan jag under punkt 2 nedan redovisar några marginalanteckningar från genomläsningen av utredningen.

- 2a) På sidorna 11-14 berör Nyström den befattning, som den ungerska hemliga polisen, AV0, under Stalin-tiden kan ha haft med Wallenberg-ärendet. Den avhoppade AV0-tjänsteman, som nämns på sidan 12, torde vara den ungrare av judisk börd som Sven Julin och jag förhörde i München i februari 1984. Vederbörande befann sig då av olika skäl i en trängd situation i Förbundsrepubliken. Det föreföll uppenbart att hans främsta syfte med att berätta om AV0:s befattning med

le

Wallenberg-ärendet var just att med det senare som hävstång söka utverka svensk hjälp för att ta sig ur sin trängda situation.

→ Ett uppslag vore kanske att på nytt kontakta honom för att mer systematiskt söka finna ut om i väst lever tidigare AVO-tjänstemän, vilka kan ha haft någon befattning med Wallenberg-ärendet? Det kan väl inte heller helt uteslutas att det med nuvarande politiska klimat i Ungern skulle vara möjligt att få någon i landet alltså bosatt och pensionerad tidigare AVO-tjänsteman att redogöra för vad deras KGB-kolleger under Stalin-tiden kan ha berättat om Wallenbergs öde? Självfallet är de båda skisserade frågorna endast intressanta om KGB verkligen delat med sig av substansinformation om Wallenberg till AVO. Något som dock starkt kan ifrågasättas, det medger jag gärna. Icke desto mindre kan möjligen en ytterligare kontakt med den 1984 förhörde ungraren ge oss klarare besked. Generellt förefaller AVO vara ett i Wallenberg-dossierna ännu oplöjt fält.

- 2b) På sidorna 16 till 23 diskuterar Nyström huruvida den "lugnande försäkran" om Raoul Wallenbergs belägenhet, som Madame Kollontaj före sin slutliga avresa från Sverige 18 mars 1945, gav dels Wallenbergs mor fru von Dardel dels fru Günther främst bör ses som inslag i ett sovjetiskt taktiskt spel syftande till en utväxling mellan Wallenberg och någon Sovjet-medborgare, vars öde de svenska myndigheterna kunde bestämma. Mig förefaller denna hypotes högst rimlig. Det tjänar dock intet syfte att här diskutera de möjligheter som kan ha försuttit.

I stället kan det finnas anledning peka på möjligheten av att Madame Kollontaj - samtidigt som hon på instruktion från Moskva verkade för en utväxling - på mer personlig basis även såg skäl att genom egna signaler via fruarna von Dardel och Günther anvisa ett ändamålsenligt svenskt agerande i Wallenberg-ärendet. Madame Kollontaj torde exempelvis bättre än de flesta ha kunnat bedöma de risker Wallenberg löpte såsom Stalins fånge.

I vilket fall skulle det vara av stort intresse att få vet något om Madame Kollontajs motiv vid avgivandet av en "lugnande-försäkran" till fruarna von Dardel respektive Günther. Dessa motiv lär för alltid förbli förborgade för oss. Jag har i sammanhanget slagits av en tanke, som - det medges gärna - i sammanhanget dock måhända är starkt förflugen.

→ På ett pensionärshem i Moskva lever alltjämt Madame Kollontajs svenska hushållerska, Emmy Lorentzon (viss reservation för den exakta stavningen). Hon åtföljde Madame Kollontaj hit 1945 och antog småningom sovjetiskt medborgarskap. Det kan väl inte helt uteslutas att Madame Kollontaj vid slutet av sin levnad delgav Emmy Lorentzon sina tankar om Raoul Wallenberg. Särskilt sannolikt är det kanske inte, men ändå...

Emmy Lorentzon lär inom kort fylla 90 år och alltjämt vara mentalt alert. Ambassaden har en indirekt kontakt med henne via en kvinnlig svensk stipendiat här, som på mödernett har sovjetiskt påbrå. Återigen, det medges att uppslaget är långsökt, men kunde något för-loras på en oskyldig fråga (eventuellt via en av våra egna tjänstemän) till Emmy Lorentzon om Wallenberg?

- 2c) I detta avsnitt med mer marginella funderingar skulle jag avslutningsvis vilja ta upp en ytterligare sak. På sidan 46 påpekar Nyström med stöd av en upplysning från Arne S. Lundberg att Östen Undén inte hade någon principiell inställning mot utväxling. Exempel ges genom ett fall, där Lundberg hade fått Undéns medgivande att omgående göra ett utväxlingsförsök för den händelse en viss sovjetisk agent utan diplomatisk immunitet greps.

Givetvis helt utan att på något sätt vilja ifrågasätta denna version av Undéns inställning till utväxling, vill jag ändå för dossiern - och det samtidshistoriska intresse episoden må ha - återge följande från ett samtal som Leif Leifland och jag i januari 1980 hade med Tage Erlander på Bommersvik. Samtalet sträckte sig över totalt fem timmar och hade tillkommit i syfte att orientera Erlander om den dokumentsamling i Wallenberg-ärendet avseende åren 1944-1950, vilken skulle komma att publiceras.

Vi diskuterade ingående huruvida dokumenten kunde ge stöd för antagandet att Sovjetunionen syftat till en utväxling av Wallenberg. Erlander hävdade bestämt att saken aldrig hade aktualiserats under hans tid som statsminister. Detta av det grundläggande skälet att inget lämpligt utväxlingsobjekt funnits. Erlander tillade dock - och detta förefaller mig i sammanhanget relevant - att han personligen inte trodde att det någonsin skulle ha varit möjligt att förmå Undén samtycka till någon utväxling. Allt som liknade människohandel stred fundamentalt mot Undéns rättsuppfattning och moraliska hållning, underströk Erlander. Han tillade att han i det längsta skulle ha dragit sig för att ens föra en tanke om utväxling på tal med Undén. Erlander gav där- efter några exempel, helt utanför Wallenberg-ärendet, på Undéns strikta inställning.

3. Vad så gäller det mest väsentliga, nämligen utredningens slutsatser om det framtida svenska agerandet i Wallenberg-ärendet, skulle jag vilja göra följande kommentarer.

Tyvärr förefaller sakläget vara att vi för dagen inte har några ovedersägliga nya fakta att meddela den sovjetiska regeringen, vilka på ett mer avgörande sätt kunde föra Wallenberg-ärendet framåt. Samtidigt kvarstår de starka skälen, till varför vi inte kan betrakta 1957 års sovjetiska svar som tillfredsställande eller uttömmande.

Vid ett samtal utanför förhandlingsbordet i samband med sitt besök i Moskva i april 1986 erhöll statsminister Ingvar Carlsson av regeringschefen Ryzjkov en utfästelse om att en ny sovjetisk genomgång skulle göras av Wallenberg-ärendet. I förstone kunde utfästelsen tolkas som en sovjetisk öppning, ungefär som Chrustjovs löfte till Erlander vid besöket 1956 om att en ny genomgång skulle göras av dossiern. Detta löfte resulterade i sinom tid i 1957 års svar, vilket ju innehöll avsevärda sovjetiska medgivanden.

Ryzjkovs utfästelse resulterade emellertid efter några månader endast i en ny hänvisning till 1957 års svar. Tyvärr kan det finnas skäl antaga att Ryzjkovs utfästelse gjordes "on the spur of

the moment". En del av hans sidokommentarer - exempelvis att han hö-
de talas om Wallenberg först inför sin resa medio mars till Stock-
holm för Olof Palmes begravning - ger stöd för antagandet att Ryzj-
kov ännu vid samtalet i Moskva med Ingvar Carlsson inte hade en
klar bild av Wallenberg-ärendets bilaterala och internationella di-
mensioner.

Även om sålunda Sovjetunionen sedermera återkommit med en ny hän-
visning till 1957 års svar, skulle jag vilja föra fram tanken att
vi av taktiska skäl fortsättningsvis agerar som om Ryzjkov genom
sin skenbara öppning inbjudit till en fortsatt dialog i Wallen-
berg-ärendet.

Ett uppslag skulle isåfall kunna vara att statsministern i ett brev
till den sovjetiske regeringschefen anknyter till deras samtal i
april om Wallenberg. Därefter skulle en hänvisning kunna göras
till Nyströms utredning. (Denna är ju känd för sovjetiska veder-
börande genom utrikesminister Anderssons riksdagssvar). Med stöd av
utredningen skulle kunna konstateras att ett tillfredsställande och
uttömmande sovjetiskt svar om Wallenbergs öde ännu inte lämnats.

Därefter skulle, föreställer jag mig, i brevet kunna följa ett av-
snitt i vilket ärendets bilaterala och internationella betydelse an-
ges. Syftet skulle vara att klargöra att fallet Wallenberg fortsät-
ter att utgöra en belastning på de bilaterala förbindelserna - samt
ett problem med växande internationella dimensioner - så länge inte
Sovjetunionen lämnat ett uttömmande svar. Tonläget borde vara sådan
att det inbjuder till en sovjetisk gest ägnad att förbättra de
bilaterala relationerna.

En tanke, som åtminstone borde diskuteras inför avfattandet av en
ny svensk framställning, är om vi finner tiden inne att begära sov-
jetisk dokumentation. Vi avstod ju från en dylik begäran efter 1957
års svar, väl snarast med hänsyn till risken av att sovjetiska fal-
sifikat skulle produceras.

Idag bör möjligen en annan bedömning göras. En begäran om dokumentation kan erbjuda den nuvarande sovjetiska regimen en ut-
→ väg att presentera tidigare "förbisedda" handlingar. Vidare, föreställer jag mig, har sedan 1957 inte endast tekniken att producera falsifikat utvecklats, utan även möjligheterna för våra experter att skilja mellan "falsk och äkta vara". Det skulle onekligen vara av intresse att få till stånd en objektiv teknisk bedömning av det i 1957 års svar åberopade dokumentet om Wallenbergs död. Intressant är även den sovjetiske justitieministern Terebilovs uttalande 1983 i Moskva till Torsten Örn om "handlingarna i ärendet" (se sidorna 54-55 i utredningen). Vad som här anförts beträffande en möjlig begäran om dokumentation, har endast lyfts fram såsom "food for thought". Uppslaget kräver långt noggrannare överväganden än dem jag redovisat här, innan det kan tänkas vara moget att ingå i en officiell svensk framställning.

De här redovisade tankarna i anslutning till Nyströms utredning har haft som enda syfte att finna vägar bort från den faktiska låsningen i Wallenberg-ärendet. Möjligheterna att nå detta mål ter sig dock, realistiskt sett, försvinnande små. Icke desto mindre var Ryzjkovs utfästelse till statsministern så anmärkningsvärd att den för vårt fortsatta agerande i Wallenberg-ärendet kan ge skäl påminna om den gamla principen att ingen sten får lämnas ovänd.

Lars-Åke Nilsson

GUNNAR JARRING
KARLAVÄGEN 85
114 59 STOCKHOLM

Stockholm 1986-10-02
Da 275/027
3 1986
P 2 Eu

Kabinettsekreteraren Pierre Schori
Utrikesdepartementet
Box 16121

103 23 STOCKHOLM

Korvda Pol?
Har den gått?
vidi/PS

ang. Wallen berg
"rändet"

13 OKT 1986

Olleff

Broder,

Tack för Ditt brev av den 26 september.

Jag vill härmed meddela Dig att jag är intresserad av att ta del av Nyströms utredning - om jag har kommentarer att ge får jag bedöma efter genomläsning.

Den följande
Gunnar Jarring

Rabimänskärskan

Picke Schari

Berta!

Närar mig gärna om Nymfomani

utredning. Det gäller ju fortsatt

Navalstyrning. Med bästa hälsningar

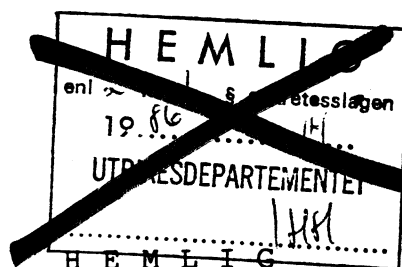

Arne S. Lundberg

vid 175

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (pol 1)
Kr S Julin

Pdk 287/233
1986-10-14

ex f kdm t:

utr min
kabs
polch
ch pol 1

S Julin, pol Exp 86164/14
amb Moskva (u n)

Utväxling av Raoul Wallenberg och andra staters
medverkan

EXPEDIERA	
nr	den
sv. kurir	15/10-86
url. kurir	QJ
luftpost	
vanl. post	sign

Från tid till annan har tanken väckts att Raoul Wallenberg borde utväxlas mot någon för Sovjet begärlig person i Sverige eller annorstädes i väst.

Ett krux för en svensk bytesaffär med Sovjet har varit att vi inte haft någon sovjetisk spion eller annan åtråvärd person som skulle utgöra tillräcklig vikt i den svenska vågskålen för att tänka sig att Sovjet skulle vara ens teoretiskt intresserat. En trevare 1979 om utväxling med Rolf Bergling (på dennes begäran) föranledde ingen reaktion i Moskva.

Bortsett från de moraliska aspekterna på en utväxling samt att vi inte har haft och inte har ett tillräckligt begärligt bytesobjekt finns för sovjetiskt vidkommande ett problem av politisk natur. Realistiskt sett kan det inte vara någon lätt uppgift för Sovjetledningen att konstruera ett scenario enligt vilket Raoul Wallenberg icke endast uppstår från de döda, utan även förvandlas från en oskyldigt fängslad människa, vars död man beklagat, till en person lämpad för utväxling. Denna prestigeförlust, innebärande diskreditering av president Gromyko, skulle till yttermera visso tillfogas av en småstat. Det är svårt att tänka sig en situation i vilken Sovjet inom överskådlig framtid skulle finna det vara till sin politiska fördel att gå med på en sådan transaktion.

Man kan ställa frågan om inte supermaktskollegan USA skulle ha ett betydligt begärligare utväxlingsobjekt eller kunna erbjuda kompensation på annat sätt. Detta är uppenbarligen vad t ex Frige Wallenberg och Kaplankommittén i Los Angeles föreställde sig när den nyligen i tidningsannonser uppmanade president Reagan att kräva Raoul Wallenbergs frigivning i utbyte mot den spionåtalade FN-tjänstemannen Sacharov. Enligt mitt förmenande skulle det inte bli smakligare för de prestigemedvetna ryssarna om intrycket skapades att de av amerikanerna tvingats till en eftergift till förmån för andrarangsstaten Sverige. Att Raoul Wallenberg är amerikansk hedersmedborgare torde inte ändra mycket härvidlag.

En fråga som för svenskt vidkommande skulle infinna sig i en tänkbar utväxlingssituation är huruvida vi betraktar indicierna på att Raoul Walleberg fortfarande finns i livet som tillräckligt övertygande för att motivera en bytespropå. Utsikterna i detta hänseende minskar drastiskt för varje år som går. (Wallenberg skulle nu vara 74 år och ha suttit 41 år i fångenskap).

Inför toppmötet nyligen föreslog ambassadör Anger å Raoul Wallenberg-föreningens vägnar att den svenska utrikesledningen skulle anmoda amerikanarna att vid det tillfället ta upp frågan om Raoul Wallenbergs öde.

Vår handlingslinje har varit att vi i och för sig välkomnar andra regeringars insatser för Raoul Wallenberg, men föredrar att var och en agerar för sig på det sätt som befinns lämpligt med utgångspunkt från egna utrikespolitiska förutsättningar och intressen. Anledningen härtill är, naturligt nog, att vi inte önskar bli indragna i ett öst-västligt spel där Raoul Wallenberg behandlas som en bricka

med allt vad det innebär av politiska övertoner. Hans sak torde inte vara behjälpt av att hans namn i ryska ögon utnyttjas för anti-sovjetiska eller "sionistiska" syften. Detta vårt förhållnings-sätt har också accepterats av de länder som aktivt har engagerat sig för Raoul Wallenberg: USA, Storbritannien och Canada. Det finns inga skäl som talar för att vi skulle frångå denna linje.

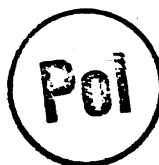

Sven Julin

Politiska avdelningen

1986-10-14

Avd Grupp Mål

233/011 P 2 EU^I

Justitierådet Gärde Widemar
Raoul Wallenberg-föreningen
Box 16076

103 22 Stockholm

./.

Närslutet översänder jag kopia av en skrivelse från ambassaden i Washington beträffande ett förslag om en tavelgåva som sympatiuttryck för Raoul Wallenbergs insatser.

Jag skulle sätta värde på att erfara om Raoul Wallenberg-föreningen är intresserad av att höra mera från den potentiella donatorn. Alternativt kanske Du föredrar att själv tillskriva honom.

Sven Julin

/lu

Ifylles av postexp

Avsänt med
☐ av kurir ☐ uti kurir ☐ luftpost ☒ vanlig post

Avsändn datum

Sign

86/10/14

Pol / Julin/hh

Ärende

Datum

1986-10-15

Änd

Grupp

Mål

re Raoul Wallenberg

Adress

Ambassaden Washington

Text

Från Pol 1 ang Raoul Wallenberg

Efter toppmötet 1985 cirkulerade rykten om att Reagan skulle ha tagit upp Raoul Wallenbergs öde med Gorbatsjov. Edra undersökningar gav dock sedermera vid handen att så ej skedde. Såvitt vi vet uppmanades Reagan inför det senast toppmötet återigen av olika intressegrupper, inte minst olika länders Raoul Wallenberg-kommitteer, att vädja för Raoul Wallenberg. Vi har inte haft några indikationer på att anmaningen blev efterkommen, men vi vore tacksamma om ni i sinom tid underhand ville söka erhålla ett klarläggande. Det bör därvid framhållas att vårt intresse enbart är motiverat av en önskan att hålla oss a jour.

Cabinet

Kanslirådet Sven Julin

Pol I

UTRIKESDEPARTEMENTET

283/003

NEC UD

21 OKT 1986

P 2 En-Alt

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1986-10-21		
AVD	GR.	MAL

Raoul Wallenberg och Rakosi
Hbr Julin-Rösiö 1986-09-26

Tack för Ditt brev. Ja, visst strider Fox' uppgifter mot de ryska och även mot vittnesmålen, Nanna Svartz' sagesmän o.s.v. Kvar står endast att Wallenberg kan ha tagit tillfånga av Rakosimän istället för av sovjetsoldater men hur han kom till Ljubjanka och Lefortovskaja är ju egentligen ganska likgiltigt.

Jag sänder Dig idag ett separat handbrev om de Raoul Wallenberg-föreläsningar som årligen skall hållas vid McGill. Jag åt igår lunch med Irwin Cotler som nämnde att enligt uppgifter han fått tillgång till skulle Wallenberg ha varit i livet så sent som 1981. Det senaste datum jag sett är att han skulle ha setts 1977.

[Handwritten signature: Bengt Rösiö]
Bengt Rösiö

Kanslirådet Sven Julin
Pol I

UTRIKESDEPARTEMENTET

UTRIKESDEPARTEMENTET

23 OKT 1986

21 OKT 1986

P. 2 E. 1

Broder,

Raoul Wallenberg-föreläsningar vid McGill University
(2 bil)

En professor vid McGill University i Montreal, Irwin Cotler, har som erkänsla för sina insatser för försvaret av mänskliga rättigheter hedrats med en lärostol vid Bar-Ilan Universitetet i Israel. Man erbjöd sig att benämna lärostolen efter Cotler men han begärde att den istället skulle uppkallas efter Raoul Wallenberg. Vidare föreslog han att en del av de medel som anslogs för lärostolen skulle användas för en "lecture-ship" vid McGill, och så har också skett. Lärostolen beräknas kosta en halv miljon kanadensiska dollar men man fick ihop lite mer varför man avstår Can.\$ 25.000 till McGill. Den första Raoul Wallenberg-föreläsningen skulle ha hållits redan i höst men har uppskjutits därför att Cotler blivit sjuk och först nu börjat återinträda i tjänst efter en konvalescens. Troligen hålls den första föreläsningen i vår av Elie Wiesel.

./.
./.

Cotler har senast blivit känd i samband med sina insatser för Shcharansky men har länge arbetat i olika MR-frågor, som framgår av i fotokopia närslutna artikel ur Montrealtidningen The Gazette. Jag närsluter också fotokopior av tre sidor i programmet för en middag som Bar-Ilan gav för honom i Montreal i maj i år. Per Anger var en av medlemmarna i den kommitté som ansvarade för denna "tribute" till Cotler. I Montreal finns en förening som heter Canadian Friends of Bar-Ilan University, och det är denna som står bakom the Raoul Wallenberg lectureship. Föredragshållare utses av McGill i samråd med Bar-Ilan.

Som Du redan vet finns det i Canada ett mycket stort intresse för Raoul Wallenberg, och när jag för några månader sedan höll ett litet anförande för en judisk organisation på årsdagen av upproret i Warszawas ghetto var det flera personer som kom fram och berättade att de fått skyddspass av Wallenberg och således hade honom att tacka för sitt liv. Montreal har en stor och inflytelserik judisk befolkning, och Sverige har tack vare Wallenberg en stor goodwill hos denna.

Bengt Rösiö
Bengt Rösiö

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

Godkännes

Or/Datum/Nr eller namn

Apptände

I 86/1022 *S. Julin*

g

Rosie - Julin 1986-10-10
Rasul Wallenberg försökningar

☐ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

utan bil

☒ jämte
samt biljämte
bil nrjämte bil
där så angivitsbil kan lånas
på UD tel:

Bil	Bil	Bil	Bil
☐ Konungen ☐ Regeringen 20 ex ☐ Statsministern ☐ Statsrådsberedningen ☐ Chef Fö ☐ Chef I ☐ Statsrådet ☐ Statsrådet ☐ Statsrådet ☐ Riksdagens talman ☐ Utränmnd/Utrusk/Europa- rådsdel 53 ex ☐ Utrikesnämnden 23 ex ☐ Utrusk 33 ex ☐ Europarådsdel 12 ex ☐ Utrusk kanslichef ☐ Förutsk kanslichef ☐ Riksdagsman ☐ Riksdagsman ☐ Riksdagsman ☐ Statssekr Fö ☐ Statssekr ☐ Statssekr	☐ Statssekr ☐ IM-enh A ☐ I-sekr A ☐ I-enh Fi ☐ I-enh Fö ☐ I-sekr I ☐ IAEA-del I ☐ I-sekr ☐ I-sekr ☐ I-sekr ☐ SSLP, Fö ☐ ÖB ☐ Ch Fst/Op 5 ☐ Arméstaben FN-avd ☐ FOA 2 ex ☐ SIPRI ☐ EKN ☐ KK 5 ex ☐ Riksbanken ☐ RPS ☐ SIDA ☐ BITS ☐ SAREC	☐ IMPOD ☐ Swedfund ☐ LO/TCO:s bist nämnd ☐ Sv kyrkans mission ☐ IVA ☐ STU ☐ Svensk kärnbränsle AB ☐ Statens kärnkraftinsp ☐ Statens strålskyddsinst ☐ Televerket ☐ Statens rymddeleg ☐ Invandrarverket 2 ex ☐ Forskningsberedningen ☐ Miljövårdsberedningen ☐ I-sekr Naturvårdsverk ☐ Sekr f framtidsstud ☐ Nordiska Rådets sv del ☐ Svenska institutet ☐ Nordiska Afrikainst ☐ Latinamerikainst ☐ Utrikespol institutet ☐ Europainstitutet ☐ Svenska FN-förbundet	☐ Östekonomiska byrån ☐ Bankföreningen ☐ Exportr ☐ Industriförb ☐ Grossistförb ☐ Sthlms Handelsk 2 ex ☐ LO ☐ AIC ☐ TCO ☐ SACO/SR ☐ SAF ☒ <i>Rasul Wallenberg - försökningar</i>

☐ Större beskickningar FN-representationen 9 ex	☐ Beijing ☐ Bonn ☐ London ☐ Moskva ☐ Paris ☐ Tokyo ☐ Washington 2 ex ☐ FN-repr
☐ Norden 4 ex	☐ Helsingfors ☐ Köpenhamn ☐ Oslo ☐ Reykjavik
☐ Övriga Östeuropa 7 ex	☐ Belgrad ☐ Berlin A ☐ Budapest ☐ Bukarest ☐ Prag ☐ Sofia ☐ Warszawa
☐ Övriga Västeuropa och Canada 16 ex	☐ Ankara ☐ Athen ☐ Bern ☐ Bryssel ☐ Dublin ☐ Haag ☐ Lissabon ☐ Madrid ☐ Ottawa ☐ Rom ☐ Wien ☐ Bryssel-del ☐ Paris-del ☐ Genève-del ☐ Strasbourg-repr ☐ Nedrustn-del Genève
☐ Nordafrika 5 ex	☐ Alger ☐ Kairo ☐ Rabat ☐ Tunis ☐ Tripoli
☐ Mellanöstern 8 ex	☐ Abu Dhabi ☐ Amman ☐ Bagdad ☐ Beirut ☐ Damaskus ☐ Kuwait ☐ Muscat ☒ <i>Tel Aviv</i>
☐ Övriga Asien och Australasien 18 ex	☐ Bangkok ☐ Canberra ☐ Colombo ☐ Dhaka ☐ Hanoi ☐ Islamabad ☐ Jakarta ☐ Kuala Lumpur ☐ Manila ☐ New Delhi ☐ Panmunjom ☐ Pyongyang ☐ Seoul ☐ Singapore ☐ Teheran ☐ Vientiane ☐ Wellington
☐ Övriga Afrika 13 ex	☐ Abidjan ☐ Addis Abeba ☐ Dar-es-Salaam ☐ Gaborone ☐ Harare ☐ Kinshasa ☐ Lagos ☐ Luanda ☐ Lusaka ☐ Maputo ☐ Maseru ☐ Monrovia ☐ Nairobi ☐ Pretoria
☐ Latinamerika 12 ex	☐ Bogotá ☐ Brasilia ☐ Buenos Aires ☐ Caracas ☐ Guatemala ☐ Havanna ☐ Lima ☐ Managua ☐ Mexico ☐ Montevideo ☐ Quito ☐ Santiago
☐ Vissa lönade konsulat 17 ex	☐ Barcelona ☐ Berlin Gk ☐ Chicago ☐ Frankfurt ☐ Hamburg ☐ Hongkong ☐ Istanbul ☐ Jeddah ☐ Leningrad ☐ Los Angeles ☐ Mariehamn ☐ Minneapolis ☐ Montreal ☐ New York Gk ☐ Rio de Janeiro ☐ München ☐ Sydney ☐ Szczecin

☐ Utrikesministern ☐ Biståndsministern ☐ Utrikeshandelsmin ☒ Kabinetssekr ☐ Näslund ☐ Petersson ☐ Chef Pol avd ☐ Chef Pol 1-6 ☒ Chef Pol <i>I</i>	☐ Folkkrättssakkunnige ☐ Statssekr f utr hand ☐ Exp-chefen UDH ☐ Chef H-enh ☐ Förhandlingsgruppen ☐ Koordinatörerna ☐ KMI ☐ Transportsekt ☐ KSA	☐ Chef Rättsavd ☐ Chef R ☐ Expeditionschefen ☐ Chef PA:I ☐ Chef BOR ☐ Verksamhetsplan ☐ Statssekr f int u-samarb ☐ Chef multilat enh ☐ Chef bilat enh	☐ Inspektören ☐ Chef protokollet ☐ Chef press- o inf enh ☐ Chef pressbyrån ☐ Chef inf byrån ☐ Chef SSB ☐ Rapportöversikten ☐ Regeringspärmen ☐ Theorin	☐ Sundbom ☐ Brodin ☐ Bekeris ☐ CDE-del ☒ <i>Julin</i> ☐ ☐ ☐ ☐ Ater enh ex
--	--	--	---	---

Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Åtg postexp	datum	sign
<i>5</i>	<i>5</i>	<i>86/1022</i>	<i>23/10-86</i>	☐ kurir ☐ luft-post		

Message from the Right Honourable Brian Mulroney

CANADA

PRIME MINISTER - PREMIER MINISTRE

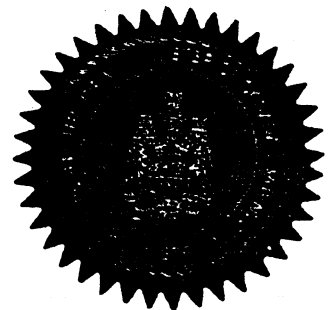
I am delighted to join you in paying tribute to Irwin Cotler -- a great Canadian and a world-class human rights lawyer. I am especially pleased that this opportunity is being taken to establish a chair in human rights at Bar-Ilan University and McGill University in honour of Raoul Wallenberg, the "lost hero of the Holocaust."

Both Irwin Cotler and Raoul Wallenberg have shown that one person can make a difference in the lives of many. Irwin Cotler is renowned for his efforts on behalf of human rights and particularly for his defence of political prisoners, including his celebrated defence of Anatoly Shcharansky. Raoul Wallenberg, that beacon of light in a sea of darkness, is the first person ever to have been made an honorary Canadian citizen.

It is the fervent hope of all of us that Raoul Wallenberg may yet be alive and be set free. I understand that Irwin is now engaged in a legal effort on Wallenberg's behalf. That certainly bodes well both for Raoul Wallenberg and for the cause of human rights.

Brian Mulroney

OTTAWA
1986

Professor Irwin Cotler

Irwin Cotler was born in Montreal on May 8, 1940. A graduate of Herzliah Junior High and Outremont High School, he became one of McGill University's most distinguished graduates in Arts and Law. While a University Scholar, he served as President of the McGill Debating Union, Editor-in-Chief of the McGill Daily, Senior Editor of the McGill Law Journal, and President of the Law Students's Association. He won the Talbot-Papineau Cup awarded to the University's best public speaker, and shared the Hugessen Memorial Trophy for excellence in debating with fellow student and debating partner Gordon Echenberg.

Upon graduation from McGill, he was awarded the Woodrow Wilson National Fellowship for graduate study at Yale Law School, where he received his LL.M. degree. Following graduate study at Yale and the Hebrew University of Jerusalem, Irwin Cotler became, at 28, special advisor to then Justice Minister John Turner in the areas of law reform, poverty law, and human rights. After teaching for several years at Osgoode Hall Law School, he returned to his Alma Mater, McGill University, to teach in the areas of Constitutional Law, Poverty Law, and Human Rights.

Today a Professor of Law at McGill University and international human rights lawyer, Irwin Cotler has been variously described as "counsel for the oppressed", "Renaissance lawyer", and "tireless fighter for human rights". But perhaps the most apt description would be that of "committed pioneer" - one who launched the struggle for human rights and saw it through to the end - as in his work on behalf of Anatoly Shcharansky.

A distinguished academic, Professor Cotler is Chairman of the Human Rights Advocacy Centre at McGill University, and one of the only Canadians ever appointed a Visiting Professor at Harvard Law School. He was the first Canadian to be awarded the Killam Lectureship conferred by Dalhousie University for his contribution to human rights, and the first recipient of the Shcharansky Lectureship conferred by Bar-Ilan University for distinguished service in the cause of human rights.

A pioneer in the area of Poverty Law, he was the first academic, along with Professor Herbert Marx, to introduce coursework and clinical work in this area. Founder and Chairman of the first National Conference on Law and Poverty in Canada, he played a significant role in the development of Legal Aid programs and a network of neighborhood legal services across Canada in the 70's.

A pioneer in the area of international human rights law and advocacy, Professor Cotler's legal briefs have emerged as models for this new "genre" of advocacy. Some of his initiatives have broken new ground in this area, and he has achieved international renown for his defence of political prisoners in South Africa, Latin America, and the Soviet Union, including the nine-year struggle for the release of Soviet dissident Anatoly Shcharansky.

Professor Cotler not only made a significant contribution to the development of the Canadian Charter of Rights and Freedoms, but has successfully litigated, on a pro bono basis, a series of landmark cases under the Charter. These cases, singly and collectively, have made a substantial contribution to the development of Canadian Constitutional law.

A noted peace activist, he has been a leader in the movement for arms control, and has pioneered in the development of "Peace Law" as an area of both academic inquiry and practice. As well, Professor Cotler has been engaged - both as scholar and participant-observer - in the search for peace in the Middle East. He was a Founder and former National Chairman of Canadian Professors for Peace in the Middle East and the Canadian Academic Foundation for Peace in the Middle East; lectured in both the Arab countries and Israel; and has led Academic study missions to Egypt, Syria, Jordan, Lebanon, and Israel.

A long-time fighter against racism and discrimination of any kind, Professor Cotler has also been at the forefront of the international struggle against apartheid, as well as in helping to develop legal controls against racism in Canada.

Irwin Cotler's efforts as a distinguished human rights advocate have been recognized in his appointment or election to major human rights organizations in Canada and abroad. In Canada, for example, he is a member of the Board of Directors of the International Commission of Jurists, the Canadian Human Rights Foundation, the Canadian Civil Liberties Association, and co-Chairman of the Canadian Helsinki Watch Group. On the international scene, he represents Canada on each of the following international bodies: the International Helsinki Federation for Human Rights; the Advisory Council to the Inter-American Institute of Human Rights; and the Board of Directors of the Holocaust and Human Rights Research Project.

(Compiled by students in McGill's Faculty of Law.)

Raoul Wallenberg

The Talmud tells us that "Whoever saves a single soul, it is as if he had saved an entire world." Raoul Wallenberg, that missing hero of the Holocaust, saved an entire world. This "saint of the Nations" saved more Jews in the Second World War than any other single government.

Born in 1912 and descended from a long line of bankers and diplomats, he was an architect by profession. In 1936, he spent six months in Haifa at the Holland Bank, and first met with Jewish refugees from Germany.

In July 1944, the Swedish Foreign Ministry sent him on a rescue mission to Budapest, as an attaché to the Swedish Embassy. By this time, 476,000 Hungarian Jews had already been deported to extermination camps, and deportation had been ordered for Budapest Jewry. Wallenberg's chief operation was the distribution of Swedish certificates of protection ("Wallenberg Passports" or Schutz-Pass), which were initially granted to Jews who had some link with Sweden. Wallenberg applied pressure in the Hungarian government and gained friends and assistants for his work. His department "Section 3-for Humanitarians Aims" employed 300 Jews.

When the fanatical Arrow Cross seized power in October 1944, Wallenberg initiated the establishment of the "international ghetto". About 33,000 Jews, 7,000 of whom had Swedish protection, thus found refuge in houses flying the flags of neutral countries. In November 1944, thousands of Budapest Jews, including women and children, were forced on a "death march" to the Austrian border. Wallenberg and Per Anger, the Embassy's secretary, followed after them with a convoy of trucks carrying food and clothing, and he himself distributed medicaments to the dying. By superhuman efforts he managed to free some 500 persons and return them to Budapest. He saved several hundred members of labor detachments who had been put on the deportation train. In Budapest, he organized "International Labour Detachments," and even a "Jewish Guard". He established two hospitals and soup kitchens. Eichmann threatened to kill him, referring to him as "Judenhund Wallenberg".

On 13th January 1945 the Russians captured the eastern bank of the Danube, which runs through Budapest, and Wallenberg made contact with them. He needed to explain the special status of the neutral-protected inhabitants and

requested a meeting with Red Army Commander Marshall Malinovsky. By now 100,000 people had been saved by Wallenberg, making him the most successful individual rescuer in the Second World War.

On 16th January 1945 the Soviet Foreign Ministry in Moscow officially informed the Swedish Government that Raoul Wallenberg was under the protection of the Red Army. The following day, together with Vilmos Langfelder, his Hungarian Jewish chauffeur, Wallenberg was driven away with a motor-cycle escort. That was the last time either Raoul Wallenberg or Langfelder was seen outside a Soviet prison.

Within weeks, the Soviet Government denied all knowledge of Wallenberg. Swedish suspicions that he was being held in prison were borne out over the next twelve years by a growing number of former prisoners repatriated from the USSR to Germany, Italy and other countries. In 1957, the government of Nikita Khrushchev admitted that somebody called "Wallenberg" had been wrongfully held after the war but claimed he had died of a heart attack in the Lubianka prison in 1947.

This has never been accepted by the Swedish Government. There have been more than a dozen sightings of Wallenberg and the Swedish Government, in the absence of any satisfactory explanation, still regards Wallenberg as alive.

Meanwhile Wallenberg's heroic exploits are now, balanced, winning world-wide recognition. On 5th October 1981, after a unanimous joint resolution of both Houses of Congress, President Reagan signed a Bill making Raoul Wallenberg an honorary citizen of the United States.

On December 11, 1985, Raoul Wallenberg became the first person ever to be accorded honorary Canadian citizenship, and on January 14, 1986, the State of Israel, where so many of those he saved live today, conferred on him honorary citizenship.

Surely it is the concept of reverence for life, for humanity, for human rights that comes to mind when we speak the name of Raoul Wallenberg. It is in this spirit that we proudly establish the Chair and Lectureship in Human Rights in his name at Bar-Ilan University and McGill University respectively.

THE PROVINCE

We have to realize we are our brothers' and sisters' keepers, says human rights activist Cotler.

The man who helps part the IRON CURTAIN

By HUBERT BAUCH
of The Gazette

The possibility seems remote that it was the kids in this one West Island classroom who were directly responsible for finally getting Anatoly Shcharansky out of prison in the Soviet Union.

Irwin Cotler isn't about to say weren't.

As Shcharansky's legal adviser, Cotler could well claim a good chunk of the credit for convincing the Soviets to release the Jewish dissident last February amid the glare of world-wide publicity. Few people outside Shcharansky's immediate family were so steadfastly supportive of his eight-year struggle to emigrate to Israel.

But in harking back to the joyful conclusion of the Shcharansky saga during a recent interview, Cotler, by way of explaining how these things work, tells the story how he went to speak to a combined kindergarten through Grade 2 class shortly before the Shcharansky's release.

Jurists, the Canadian Human Rights Foundation and the Holocaust and Human Rights Research Project.

And this is only some of what's on the first of three pages.

Since 1973 Cotler has also been professor of law at McGill University, extending the school's tradition of activist lawyering exemplified by the late F. R. Scott, one of the young Irwin Cotler's mentors when he studied law at McGill.

But even with his crammed schedule and international reputation, Cotler frequently finds time to talk to elementary school pupils.

For one thing, he simply enjoys the company of children. For another, he believes that a sensitivity toward human rights can be developed at an early age. He packs his own three children, aged 3, 6 and 11, to meetings and demonstrations.

What he tries to put across to an audience, children or adults, is that everyone who pitches in can make difference in the human rights movement.

Harassed officialdom

After he had talked about the international human rights movement, he asked the class to write to Soviet leader Mikhail Gorbachev asking him to set Shcharansky free.

Well, these kids all wrote letters in their crooked kid handwriting with different colored crayons, funny punctuation and letters turned backward. Then they put them all together, mailed them off to the Kremlin and behold, just six weeks later there is Shcharansky on their TV screens, stepping off the plane to freedom. And there to greet him at the ramp is that nice Mr. Cotler.

"You never know what button you push is the one that ultimately has the effect," Cotler says.

Impressive standard

Gorbachev can send an 11-year-old girl to plead the case for arms control to the United States, which is fine with me, maybe these 7- and 8-year-olds writing these letters to Gorbachev have some effect."

The critical thing is that the kids took part in the effort to free Shcharansky, for participation is the essence of Irwin Cotler's brand of activism.

Few Canadians have set such an impressive standard of participation and commitment to civil libertarian causes over the years. His advocacy on behalf of Soviet dissidents like Shcharansky and Andrei Sakharov and imprisoned South African black leader Nelson Mandela have catapulted him to prominence. But this is after a long slog through the civil rights trenches.

What he calls his "abbreviated" curriculum vitae shows he has served as a member of the Canadian Human Rights Tribunal, special counsel to the Canadian Civil Liberties Association, chairman of the Canadian Helsinki Watch Group, chairman of the Canadian Academic Foundation for peace in the Middle East, and on the board of directors of the International Commission of

He stresses that Shcharansky is not simply an individual, but a representative of thousands of prisoners of conscience in jails the world over and that Shcharansky's release came about through the efforts of thousands of individuals who wrote on his behalf, demonstrated in the street and generally harassed officialdom until Shcharansky became such a colossal burden of embarrassment to the Soviet leadership that it became unproductive to keep him imprisoned.

"I get all my inspiration from the Soviet dissidents," he said, "and one of the things that sticks out is something that Sakharov said one time: 'I may not know what will help the cause of human rights, but I do know that it will not be helped by silence.'"

"What we have to do is create a critical mass of advocacy on behalf of the Sakharovs and the Shcharanskys and the Mandelas, and shatter that silence."

Lifelong commitment

For Irwin Cotler, this amounts to a lifelong commitment.

"We have to realize we are our brothers' and sisters' keepers," he said. "If we stay the course, day in and day out, maybe the struggle for human rights will ultimately prevail."

• • •

Certainly Irwin Cotler has stayed the course.

He has a sufficiently fine legal mind that he could be on Bay St. pulling down a salary in the upper six figures, but he is content with what is, in comparison, the workman's wage of a university professor. He selects the cases he involves himself in on the basis of his civil rights commitment and his field of research, and he charges no fees, only expenses.

His office, a third floor walkup in musty old Chancellor Day Hall on

the upper reaches of Peel St., is cramped and piled high with books and files like the dorm room of an undergraduate cramming for finals. There is a steady clumping on the stairs outside, and the phone rings constantly. It is a direct line; there is no one whose job it is to say at all times that Mr. Cotler is in a meeting.

The luxury of his situation is that at age 46 he can do what he wants.

Through his courses in constitutional and civil rights law at McGill he has the opportunity to imbue a fresh generation with his activist approach to the law, and it leaves him the spare time he needs to pursue his causes.

"I do what I love and I love what I do," he said. "This isn't a burden. It's something I can look forward to in the morning. I've always said, I may not sleep long, but I sleep well."

System rebelled

Lately he's been sleeping a little more than usual. After an unusually hectic spring and early summer his rundown system rebelled and he had to go under the knife for extended gall bladder and related surgery. He's been more or less out of commission for the past two months now, and though he's still feeling a little woozy, he's back at the office.

"Sitting around at home was starting to drive me crazy," he said.

Cotler says his commitment to stay the civil rights course was inspired by his parents and some of the people he encountered during the course of his education, first at Outremont High, where his teacher for most courses was the poet Irving Layton, and later at McGill where he fell under the influence of Maxwell Cohen and Frank Scott. While doing graduate work at Yale he became involved in the public interest law movement that was then pioneering the concept of neighborhood storefront legal service.

But his greatest influence, during the time he grew up in the Mount Royal Plateau neighborhood so richly mythologized by Mordecai Richler, was his father who was also

a lawyer and deeply involved with the old Commonwealth Co-operative Federation, the forerunner to the New Democratic Party.

Frequent guests at the Cotler home included David Lewis, who went on to become national leader of the NDP, and A.M. Klein, a lawyer, CCF candidate and one of Canada's finest poets.

"Father was a great humanitarian and jurisprudentalist," said Cotler. "His view of the law was anchored in humanism, and very steeped in Talmudic tradition."

He recalls how his father would drill him on the concepts of Talmudic ethics and the sayings of great jurists and great humanists.

"He'd often quote Justice Holmes to the effect that a man who has not abided in the action and passion of his times is deemed not to have lived. I can't remember how often I heard that."

"For my mother, bigotry was utterly reprehensible. Our home was open to people of all religions and all races."

Among the cases that currently preoccupy him are those of two women in vastly different circumstances, but each of which has triggered what he calls his sense of injustice.

There is the case of Ida Nudel, a Jewish widow who has been trying to escape the Soviet Union since 1971.

Usual indignities

After her initial request to emigrate was refused, she was subjected to the usual indignities and deprivations visited on those who express a desire to leave the workers' paradise.

Stripped of the right to work, she began ministering to other dissidents and political prisoners to the point where she became known as the Angel of Mercy in the Soviet underground. This offended the authorities who arrested her in 1978 for the catch-all crime of malicious hooliganism and sentenced her to four years in exile. After the four years she re-applied for an exit visa, was refused once more, and still lan-

Nudel: Wants to join sister

F.R. Scott: Cotler's mentor.

guishes in a small town on the Romanian border.

Through Cotler's efforts, her case will be raised with Soviet Foreign Minister Eduard Shevardnadze by Prime Minister Brian Mulroney and External Affairs Minister Joe Clark when the Soviet minister visits Ottawa at the end of this month.

On the domestic front he is preparing an appeal to the Human Rights Commission on behalf of Thi Xe Nguyen, a 32-year-old Vietnamese immigrant being pursued by welfare inspectors as part of the Quebec government's campaign to root out welfare fraud.

It is alleged that Nguyen collected welfare while working at a family-owned restaurant. The authorities are demanding that she pay back \$2,000 pronto.

Cotler contends that the government did not pass any specific law or regulation to allow these kind of snap visits by welfare inspectors, nor are there official standards according to which the behavior of inspectors can be judged. Moreover, he says, the campaign as it is being carried out discriminates against the poor and in particular, poor immigrants.

Over the years Cotler has, like everyone else, won some and lost some.

The Shcharansky release was his most spectacular success. On the other hand, Ida Nudel and half a dozen other Soviet dissidents Cotler represents remain securely imprisoned in one form or another in the Soviet Union.

Scheduled to leave

But every now and then the Iron Curtain parts briefly as it did for scientist Vladimir Brodsky, another of Cotler's Soviet dissident "clients" who was scheduled to leave for Israel this week.

There has lately been a change in the Soviet style, he says, but not in the substance of their system. Thus there can be no letting up.

"The actual conditions of human rights and political prisoners have not improved. The situation of Jewish emigration is worse than it's ever been."

For Irwin Cotler this is all the more reason to stay the course.

"All my advocacy work has taught me one thing... as the French say, 'Qui s'excuse, s'accuse.' Whoever remains indifferent, indicts himself."

Cotler believes sensitivity toward human rights can be developed early. His own children attend demonstrations.

Gazette, Richard Arnes Jr.

Pol I/Handl depr P Osvald/ml

1986-10-23

Avd Grupp Mål

295/024 F 2 EU^I

Ex till:

Ambassadör Rune Nyström

c/o Arbetsmarknadsdepartementet

Kabs
Exp chef
Polchef
Ch Rättsavd

PKP. 1986-10-23/ml

Wallenberg-utredningen

Broder,

Din utredning i Wallenberg-frågan har nu, som Du vet, skickats ut för kännedom och ev. kommentarer till den krets personer inom utrikesförvaltningen som i något skede deltagit i handläggningen av ärendet. Du kommer fortlöpande att få del av inkommande svar. I ett senare skede räknar vi med att sammanställa inkomna synpunkter, varefter hela materialet - inkl. Dina förslag till fortsatt agerande - kommer att föredras för regeringen.

Med dessa rader har jag velat orientera Dig om ärendets fortsatta handläggning. Jag vill emellertid framför allt framföra ett varmt tack för ett utmärkt utredningsarbete. Ditt sätt att disponera och presentera en så mångfacetterad och svåröverskådlig materia som det här är fråga om förtjänar högsta beröm. Jag anser också att Dina välavvägda slutsatser och bedömningar lyfter fram och belyser de verkligt svåra frågorna. För detta fina arbete vill jag alltså uttrycka min stora uppskattning.

Pierre Schori

ml

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ av kurir☐ ett kurir☐ luftpost☒ vanlig post

Avsändt datum

Sign

23/10/86

Överlämnat för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

UTRIKESDEPARTEMENTET

28 OKT 1986
K. S. J. J.

Betr. ätgärda se bif.
delgivningsskista

POL

1986-10-14
A 2 EU

Raoul Wallenbergplatsen i Washington

Härmed insändes texten till det anförande jag höll vid det tillfälle då en kopparplatta med Raoul Wallenbergs relief avtäcktes i samband med att Raoul Wallenbergplatsen invigdes i centrala Washington. Som framgår av bifogade program framträdde en rad andra personer. Anförandet har av kongressledamöter begärts inryckt i kongressens protokoll.

W. Wachtmeister
W Wachtmeister

Dep UD 363 1986-02 100 bl 50 ex BCB Vbg 88402

115
Remarks at inauguration of Wallenberg plaque at
Raoul Wallenberg Place, October 8, 1986

Ladies and Gentlemen,

As Ambassador of Sweden and Honorary Chairman of the Raoul Wallenberg Committee of the United States and as somebody who for 40 years has personally participated in the Swedish Government's relentless efforts - so far hélas in vain - to clarify Raoul Wallenberg's fate, it is a moving experience to be with you here today on this beautiful spot in the Nation's capital.

At a time when Man behaved against Man with brutality on a gigantic scale, when human beings behaved with insanity, Raoul Wallenberg acted as a beacon of hope to the tens of thousands. His deeds were heroic because he was carried by deep humanitarian consideration for those that suffered.

In the midst of darkness 41 years ago, Raoul Wallenberg showed through his hard and unselfish work what one compassionate and brave individual can achieve almost single-handedly for his fellow men.

No wonder, therefore, that Wallenberg and his fate continue to this day to fascinate people the world over. He will go down in Swedish history as a symbol for compassion and courage in saving persecuted people from the jaws of their tormentors.

During more than four decades the Swedish Government has relentlessly pursued efforts to clarify Raoul Wallenberg's fate. The activities in other countries for Raoul Wallenberg is a strong and important support in this endeavour. We will not shrink from our responsibility to our national as long as any doubt remains as to his fate.

For the Swedish Government and people Raoul Wallenberg is alive until evidence to the contrary is produced. The memory of his deeds, to which we pay tribute today in the capital of the United States, lives on by its own force. May that memory continue to be an inspiring light to persecuted men, women and children all over the world.

To pay tribute to what Raoul Wallenberg did is not to forget the horrible fact that people disappear even today. On the contrary, our praise to Raoul Wallenberg brings their fates to the fore.

Thank you.

8/10

WALLENBERG PLAQUE DEDICATION CEREMONY

Wednesday, October 8, 1986, 9:30 - 10:00 a.m

Raoul Wallenberg Place
(15th Street Between Maine and Independence Avenues, S.W.)

Welcome and Introduction
of Distinguished Guests:

The Honorable Tom Lantos
Member of Congress from California

Invocation:

Rabbi Yitzlak Merkin

Remarks:

The Honorable Donald P. Hodel
Secretary of the Interior

The Honorable Claiborne Pell
Senator from Rhode Island

The Honorable Marion Barry
Mayor of Washington, D.C.

The Honorable Bill Lowery
Member of Congress from California

The Honorable Steny Hoyer
Member of Congress from Maryland

His Excellency Count Wilhelm Wachmeister
Ambassador of Sweden

The Honorable Richard Krieger
Executive Director, Holocaust Memorial Council

Unveiling of the Plaque:

Distinguished Guests
and
Mrs. Annette Lantos
Founder and Chairperson
International Free Wallenberg Committee

Benediction:

The Reverend Dr. James D. Ford
Chaplain of the U.S. House of Representatives

Parking: The National Park Service has arranged parking for participants in the Ceremony on the west side of Raoul Wallenberg Place (15th Street, S.W.) between Maine and Independence Avenues. Please approach the area driving south on 15th Street.

WALLENBERG PLAQUE

BY JAMES A. PARCELL—THE WASHINGTON POST

The Raoul Wallenberg Plaque was dedicated yesterday on 15th Street SW block named for Wallenberg to honor his saving thousands of lives during the Holocaust. At ceremony are, from left, the Rev. James D. Ford, U.S. House chaplain; Rep. Bill Lowery (R-Calif.); Annette Lantos, founder and chairwoman of International Free Wallenberg Committee; Count Wilhelm Wachmeister, ambassador of Sweden; Mayor Marion Barry, and Interior Secretary Donald P. Hodel.

*Pierre Schori vid det
ex lott f. Julin*

Kabinettssekreterare Pierre Schori
Box 16121
103 23 Stockholm

aa S

297/023

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o		
1986 10-27		
AVD.	GR.	MR.
P	2	Eu

Ang. Wallenberg-ärendet.

Efter att ha tagit del av ambassadör Rune Nyströms genomgång av Wallenberg-dossieren vill jag anföra följande synpunkter.

Den relevanta frågan är UD:s fortsatta handläggning av ärendet. Så länge Wallenberg icke är av domstol dödförklarad torde UD inte kunna avskryva ärendet. Hur lång bör en vistelse i sovjetiska fängelser vara för att medge en säker slutsats, att en fånge har avlidit? Alltjämt torde böra gälla, att nya uppgifter måste undersökas och, om uppgifterna därtill föranleder, nya demarcher göras. Motiv att pröva nya informationer om Wallenbergs öde är icke endast att han kan tänkas befinna sig vid liv. Med det intresse hans fall väckt i många länder kan även önskvärdheten att skapa största möjliga klarhet motivera insatser av UD.

Det uppstår en fråga om omfattningen av dessa insatser i förhållande till tillgängliga resurser. UD:s personal är icke utbildad för spaning, förhör och bevisprövning av närmast polisiär karaktär. Effektivt arbete kräver kunskap om de förhållanden som belyses i Wallenberg-dossieren, och personalomflyttningar försvårar bevarande av kontinuitet i arbetet.

Några korta historiska anmärkningar kan vara motiverade. Jag var i viss mån kritisk till den tidiga handläggningen av ärendet. Kritiker utanför UD har emellertid ofta skjutit över målet. En regering måste ha ett fast underlag för tunga demarcher, och styrkan hos den bevisning som förelåg, innan en rad hemvändande fångar vittnade, kan diskuteras.

Ambassadör Nyström framhåller att vissa utsikter kan ha funnits att Wallenberg frigivits om UD handlat mer aktivt under tiden närmast efter Wallenbergs försvinnande, bl a med åberopande av madame Kollontays uttalande till fru von Dardel. Jag fick genom samtal med fru von Dardel och familjens representant Rudolph Philipp klart för mig att madame Kollontays uttalande ingenting annat innebar än vad som från sovjetisk sida officiellt meddelats om rysk militärs omhändertagande av Wallenberg. Detta uttalande var det väsentliga underlag UD hade för sina framställningar i Moskva, även sedan af Sandeberg efter att först ha förnekat kännedom om Wallenberg uppgav att han hört honom omnämnas av två medfångar. Hans uppgift att Wallenberg skulle ha vistats i ett arbetsläger har sedermera visats vara oriktig. Om af Sandebergs uppgifter var alltför ofullständiga för att utgöra full bevisning

borde de ha övertygat handläggarna i UD om vad man med insikt om den ryska säkerhetspolisens metoder och med ledning av förhören med övrig legationspersonal i Budapest borde misstänka, nämligen att säkerhetspolisen tagit hand om Wallenberg. Om UD tveklöst handlat utifrån en sådan uppfattning kunde UD:s agerande ha blivit mera energiskt. Min kritiska inställning till UD:s osäkra hållning i detta avseende kom mig emellertid inte att dra slutsatsen, att väsentliga möjligheter att få Wallenberg fri försuttits. I den offentliga debatten har överdriven vikt fästs vid att beskickningschefen i Moskva Staffan Söderblom vid en fråga till Stalin om Wallenberg begick felet att "lägga svaret i den tillfrågades mun." Säkerhetspolisens skäl att i överensstämmelse med sin normala attityd till en för spioneri misstänkt person kvarhålla Wallenberg har sannolikt varit avgörande. Stalin antecknade Wallenbergs namn. Med allt vad som numera är känt om hans förhållande till säkerhetspolisen och hans antisemitism, som företedde sjukliga inslag, kan antagas att Wallenbergs öde därmed var avgjort i varje fall så länge Stalin levde. Säkerhetspolisen och utrikesministeriet kunde i en fråga, i vilken Stalin ingripit, få en effektiv kontakt endast via Stalin.

Dessa reflexioner kring handläggningen på sovjetisk sida må anses spekulativa. De har emellertid stöd i omfattande offentligt tillgängligt material skildrande beslutsprocesserna inom Sovjetunionens högsta ledning vid denna tid.

Att jag utan överdrivna förhoppningar att nå resultat nedlade avsevärt arbete på försök att klargöra Wallenbergs öde motiverades av det självklara förhållandet, att UD måste göra vad som rimligen kunde begäras. Underlåtenhet skulle för övrigt komma att av en bred opinion bedömas synnerligen negativt.

Då det sovjetryska svaret 1957 avgavs hade jag lämnat utrikestjänsten. Jag blev emellertid uppkallad till utrikesministern, med vilken jag diskuterade svaret ingående. I samförstånd med honom kommenterade jag svaret i ett radioeko. Vid vårt samtal sade sig Undén anse, att man på sovjetisk sida "politiskt avslutat ärendet". Jag hade ingen invändning mot den bedömningen men framhöll, att svaret med sin vaga formulering likväl innehöll en reträttväg, om från svensk sida än en gång en helt hållfast bevisning kunde framläggas. Vid detta samtal sade Undén inte, att han förmodade att Wallenberg var död, en förmodan som han senare framkastade i utrikesnämnden. Vid senare samtal med Undén fann jag, att denna förmodan inte var avgörande för hans syn på den fortsatta handläggningen. Att göra upprepade framställningar på basis av redan framförd bevisning ansåg han meningslöst. Jag tolkar hans uttryck "gräl" vid sammanträdet i utrikesnämnden som syftande på en sådan upprepning av argument. Däremot avvisade han inte fortsatt arbete med ärendet och demarcher för det fall nya informationer ingick.

Bedömningen av vilka insatser UD i fortsättningen bör göra för att bringa klarhet om Wallenbergs öde beror självfallet på vilka ledtrådar UD i dagsläget eventuellt kan ha, varom jag

intet vet, och substansen i nya informationer som kan inkomma. Handläggningen kan därvid i viss mån influeras av den grad av sannolikhet som tillmättes hypotesen att Wallenberg alltså kan vara i livet. Av de vittnesmål jag kunnat ingående studera utgör Kaplans vittnesmål det i särklass mest beaktansvärda vid en diskussion av denna hypotes. Det har föranlett en resultatlös demarche i Moskva. Ambassadör Nyström säger i sin utredning, att det icke har kunnat följas upp. Svårigheterna att vinna någon form av ytterligare bekräftelse på uppgifternas trovärdighet är uppenbara.

Vid prövning av vittnesmål söker man alla upptänkliga förklaringar till att uppgifterna i något avseende kan vara oriktiga, även ytterst osannolika men icke uteslutbara omständigheter. I detta fall kan jag icke finna något godtagbart skäl anta, att de uppgifter Kaplan per telefon meddelat sin dotter och fru Kaplans uppgifter i brev till dottern i Israel icke skulle vara lämnade i god tro. Jag har icke kunnat kontrollera uppgiften att någon släkting till Kaplan lämnat samma upplysning till någon anförvant i Kanada som Kaplan lämnade dottern. Kaplan hade sagt till sin dotter, att han i fängelset träffat en svensk som i 30 år vistats i rysk fångenskap.. Han hade enligt hustruns brev skrivit ett långt brev om denne "schweizare eller svensk Wallberg" och gjort långvariga ansträngningar att genom någon från Sovjetunionen utresande få detta brev utsmuglat. Sedan han lyckats finna en brevbärare hade brevet tydligen hamnat i KGB:s händer, ty Kaplan hade åter satts i fängelse, hustrun var utsatt för KGB-förhör och dottern för anonyma hotelser. De hade tillhållits att hålla tyst.

Tveksamhet om dessa uppgifters trovärdighet kan knappast gälla någon annan punkt än frågan om de tre uppgifterna "svensk - 30 år i sovjetiskt fängelse - Wallberg" är tillräckliga för säker identifikation. Skulle man kunna tänka sig, att uppgifterna gäller någon annan person än Wallenberg? Kaplan säger sig ha träffat den person som kallat sig "Wallberg" och konstaterat att han var vid god vigör. Har någon annan fånge utgett sig för att vara Wallenberg? Kaplans agerande tyder på att han varit starkt engagerad i fångens öde. Han har skrivit ett långt brev, och av hustruns uppgifter framgår att brevet tillkom med hänsyn till detta engagemang och inte för att skriva till dottern om andra angelägenheter. Han måste ha varit fullt medveten om att han tog en stor risk genom att i synagogan söka personer, som var villiga smugla ut brevet. Dessa omständigheter är svårförklarliga, om han inte meddelats detaljer om Wallenbergs engagemang i Budapest och om han inte varit övertygad om sin sagesmans identitet. Vilket intresse skulle en fånge ha haft att så sent som 1975 falskeligen utge sig för att vara Wallenberg och hur kunde han ha sådant att berätta, som så starkt engagerade Kaplan? Om Kaplan förväxlat person hade det varit mest näraliggande för KGB att vid förhöret med hustrun ge den upplysningen och inte endast att söka tysta henne. Att någon bedragare kunnat uppträda, om Wallenberg avlidit 1947, är så osannolikt att den möjligheten bör uteslutas.

Med denna motivering anser jag att Wallenberg med till
visshet gränsande sannolikhet befann sig i livet 1975.
Under alla förhållanden är Kaplans uppgifter synnerligen
beaktansvärda, om nya informationer skulle inkomma som
bekräftar eller strider mot Kaplans utsago.

Stockholm 86-10-24.

Arne S. Lundberg
Arne S. Lundberg.

Avsändningsort

Pol I/Julin/hh

Ärendes

Datum

1986-10-29

Änd

P

Grupp

2

Mål

Eul

ang Raoul Wallenberg

Adress

Ambassaden Washington

Text

Från kabinettssekreteraren för ambassadören
ang Raoul Wallenberg

Av förbiseende råkade Du delges Rune Nyströms utredning
för kännedom. Vi skulle naturligtvis uppskatta att
få del av de kommentarer som den ger upphov till
för Din del.

Cabinet

POL

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

POL 1

POL 2

ÅTGÄRD:

Betr. åtgärd se
delgivningslista

1986-10-30

P 2 EU'

POL

AMBASSADEN WASHINGTON

1986-10-30

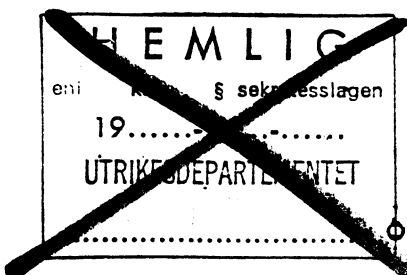
UD STOCKHOLM

FOER POL

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

Overlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

PROMEMORIA

AMBASSADEN I.....*Washington*.....

HAR.....*1986-10-30*.....

5 NOV. 1986
Julin/HH

MEDDELAT FÖLJANDE

RE RAOUL WALLENBERG

VID SAMTAL MED OESTEUPACHEFEN IDAG TOG HJERTONSSON/HAGARD "IN PASSING" UPP FRAAGAN OM RAOUL WALLENBERG FIGUERERAT I SAMTALEN REAGAN/GORBATJOV I REYKJAVIK. VEDERBOERANDE, SOM FOER OEVRIGHT VAR "NOTETAKER" VID SAMTALEN MELLAN REAGAN OCH GORBATJOV, KONSTATERADE DAERVID KORT OCH GOTT: "THERE WAS NO TIME FOR THAT, BUT WE CONTINUE TO ATTACH IMPORTANCE TO THE WALLENBERG CASE".

WACHTMEISTER

Politiska avdelningen**Enhet****Datum****Handläggare**

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

9

Washington 198-10-30

Angående

David Walling

 HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

☐ utan bil

jämte
samtl biljämte
bil nr

jämte bil
där så ar

jämte bil
där så ar

**bil kan lånas
på UD tel:**

på UD tel:

Bil	Bil	Bil	Bil
☐ Konungen	☐ Statssekr	☐ IMPOD	☐ Östekonomiska byrån
☐ Regeringen 20 ex	☐ IM-enh A	☐ Swedfund	☐ Bankföreningen
☐ Statsministern	☐ I-sekr A	☐ LO/TCO:s bist nämnd	☐ Exportr
☐ Statsrådsberedningen	☐ I-enh Fi	☐ Sv kyrkans mission	☐ Industriförb
☐ Chef Fö	☐ I-enh Fö	☐ IVA	☐ Grossistförb
☐ Chef I	☐ I-sekr I	☐ STU	☐ Sthlms Handelsk 2 ex
☐ Statsrådet	☐ IAEA-del I	☐ Svensk kärnbränsle AB	☐ LO
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ Statens kärnkraftinsp	☐ AIC
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ Statens strålskyddsinst	☐ TCO
☐ Riksdagens talman	☐ I-sekr	☐ Televerket	☐ SACO/SR
☐ Utnämnd/Utrutsk/Europa- rådsdel 53 ex	☐ SSLP, Fö	☐ Statens rymdleg	☐ SAF
☐ Utrikesnämnden 23 ex	☐ ÖB	☐ Invandrarverket 2 ex	☐
☐ Utrutsk 33 ex	☐ Ch Fst/Op 5	☐ Forskningsberedningen	☐
☐ Europarådsdel 12 ex	☐ Arméstaben FN-avd	☐ Miljövårdsberedningen	☐
☐ Utrutsk kanslichef	☐ FOA 2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk	☐
☐ Förutsk kanslichef	☐ SIPRI	☐ Sekr ff framtidsstud	☐
☐ Riksdagsman	☐ EKN	☐ Nordiska Rådets sv del	☐
☐ Riksdagsman	☐ KK 5 ex	☐ Svenska institutet	☐
☐ Riksdagsman	☐ Riksbanken	☐ Nordiska Afrikainst	☐
☐ Statssekr Fö	☐ RPS	☐ Latinamerikainst	☐
☐ Statssekr	☐ SIDA	☐ Utrikespol institutet	☐
☐ Statssekr	☐ BITS	☐ Europainstitutet	☐
☐ Statssekr	☐ SAREC	☐ Svenska FN-förbundet	☐

	Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☐ Beijing ☐ Bonn	☐ London ☒ Moskva	☐ Paris ☐ Tokyo	☐ Washington 2 ex ☐ FN-repr
	Norden	4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
	Övriga Östeuropa	7 ex	☐ Belgrad ☐ Berlin A	☐ Budapest ☐ Bukarest	☐ Prag ☐ Sofia	☐ Warszawa
	Övriga Västeuropa och Canada	16 ex	☐ Ankara ☐ Athen ☐ Bern	☐ Bryssel ☐ Dublin ☐ Haag	☐ Lissabon ☐ Madrid ☐ Ottawa	☐ Rom ☐ Wien ☐ Bryssel-del ☐ Genève-del ☐ Strasbourg-repr ☐ Nedrustn-del Genève ☐ Paris-del
	Nordafrika	5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis ☐ Tripoli
	Mellanöstern	8 ex	☐ Abu Dhabi ☐ Amman	☐ Bagdad ☐ Beirut	☐ Damaskus ☐	☐ Kuwait ☐ Muscat ☐ Riyadh ☐ Tel Aviv
	Övriga Asien och Australasien	18 ex	☐ Bangkok ☐ Canberra ☐ Colombo	☐ Dhaka ☐ Hanoi ☐ Islamabad	☐ Jakarta ☐ Kuala Lumpur ☐ Manila ☐ Pyongyang	☐ New Delhi ☐ Panmunjom ☐ Seoul ☐ Singapore ☐ Teheran ☐ Vientiane ☐ Wellington
	Övriga Afrika	13 ex	☐ Abidjan ☐ Addis Abeba	☐ Dar-es-Salaam ☐ Gaborone	☐ Harare ☐ Kinshasa ☐ Luanda	☐ Lagos ☐ Lusaka ☐ Maputo ☐ Maseru ☐ Monrovia ☐ Nairobi ☐ Pretoria
	Latinamerika	12 ex	☐ Bogotá ☐ Brasilia	☐ Buenos Aires ☐ Caracas	☐ Guatemala ☐ Havanna	☐ Lima ☐ Managua ☐ Mexico ☐ Montevideo ☐ Quito ☐ Santiago
	Vissa lönade konsulat	17 ex	☐ Barcelona ☐ Berlin Gk ☐ Chicago	☐ Frankfurt ☐ Hamburg ☐ Hongkong	☐ Istanbul ☐ Jeddah ☐ Leningrad	☐ Los Angeles ☐ Mariehamn ☐ Minneapolis ☐ Montreal ☐ München ☐ New York Gk ☐ Rio de Janeiro ☐ Sydney ☐ Szczecin

☐ Utrikesministern ☐ Biståndsministern ☐ Utrikeshandelsmin ☒ Kabinettssekr ☐ Näslund ☐ Petersson ☐ Chef Pol avd ☐ Chef Pol 1-6 ☒ Chef Pol	☐ Folkrättssekkunnige ☐ Statssekr f utr hand ☐ Exp-chefen UDH ☐ Chef H-enh ☐ Förhandlingsgruppen ☐ Koordinatörerna ☐ KMI ☐ Transportsekt ☐ KSA	☐ Chef Rättsavd ☐ Chef R ☐ Expeditionschefen ☐ Chef PA:I ☐ Chef BOR ☐ Verksamhetsplan ☐ Statssekr f int u-samarb ☐ Chef multilat enh ☐ Chef bilat enh	☐ Inspektören ☐ Chef protokollet ☐ Chef press- o inf enh ☐ Chef pressbyrån ☐ Chef inf byrån ☐ Chef SSB ☐ Rapportöversikten ☐ Regeringspärmen ☐ Teorin	☐ Sundbom ☐ Brodin ☐ Bekeris ☐ CDE-del ☒ <i>Carlson Pol I</i> ☒ <i>Julén Pol I</i> ☐ ☐ ☐ ☐ Ater enh
--	---	--	--	--

Antal ex skr	sidor	Antal ex bil	sidor	Kopierad den	sign	Distribuerad den	sign	Åtg postexp		datum	sign
5	2			Seller	ML	5/11-86		☐ kurir	☐ luft-post		

711
Pr. Eu⁺

bebrövat person
ministerns brev till F
as
en

293/007
- 3 NOV 1986
P 2 Eu⁺

1986-10-20

Bäste Broder,

Som framgår av bifogade kopia av brev jag sänt till utrikesminister Sten Andersson frågar jag alltså om regeringen kan ge mig tillstånd att under vissa förutsättningar få ta del av Jan Kaplans vittnesmål.

Den väg Du hade vänligheten att anvisa var tyvärr inte framkomlig: den bok som Jacques Derogy skrivit LE CAS RAOUL WAI LENBERG finns inte på förlaget och inte ens på de bibliotek jag besökt i Paris och i Nizza. Bokhandlarna har aldrig hört talas om den...

Hjärtliga hälsningar
din tillgång
Kenne Fant

Bäste Broder,

Så utomordentligt vänligt av Dig att efter hemkomsten från New York och Portugal ta Dig tid att skriva brevet till mig av den 9 oktober. Självfallet gläder det mig att min tidningsartikel "NEUTRALIEN - i dag och i morgon" gjort Dig så lässugen att Du tänker ta del av min dokumentärroman UTRIKESMINISTERN. Samma dag jag får Ditt brev står bifogade storuppslagna artikel införd i en av Frankrikes största tidningar: "Suede en premiere ligne dans le conflit Est-Ouest". Under förutsättning att den inte är politiskt vinklad från höger för den onekligen tankarna till Christian Günthers första tre år som utrikesminister....

Eftersom vi ändå har kontakt undrar jag om jag kan få aktualisera något helt annat. Jag vill fråga Dig om det ligger inom möjligheternas gräns att jag skulle kunna få en unik hjälp med ett speciellt problem: det gäller Jan Kaplans vittnesmål i Raoul Wallenbergärendet. Arne S. Lundberg skriver till mig den 9 september: "Av vad jag sett är Kaplans vittnesmål det mest övertygande för att inte säga helt övertygande. UD företog en demarch med anledning av detta vittnesmål".

Jag står i mer eller mindre kontinuerlig kontakt med den så överlägset kunnige och särdeles hjälpsamme Wilhelm Carlgren men när jag frågar om jag kan få tillgång till Jan Kaplans vittnesmål kan han för en gångs skull inte hjälpa mig: det ingår nämligen i det begränsade material som ännu inte frisläppts. Jag har en vag föreställning om att forskare och seriösa skribenter kan vädja till regeringen att få ta del av visst heligtstämplat material under vissa bestämda förutsättningar. Jag frågar alltså härmed om det skulle vara möjligt för mig att få ta del av Jan Kaplans vittnesmål om jag skriftligen försäkrar att ingenting därav får i någon form publiceras utan att exempelvis Wilhelm Carlgren har givits tillfälle att läsa och godkänna texten.

Jag ber om ursäkt att jag besvärar Dig på detta sätt men ett eventuellt medgivande skulle betyda så mycket för det arbete jag håller på med.

Med vänliga hälsningar
Germe Faust

cc Wilhelm Carlgren

Suède : en première ligne dans le conflit Est-Ouest

Les incursions de sous-marins et d'espions soviétiques ont passé les bornes. Stockholm a réagi en augmentant le budget militaire et en renforçant les mesures de surveillance.

STOCKHOLM :
de notre envoyé spécial
Henri de KERGORLAY

« Des unités de sabotage soviétiques, les « Spetsnatz », seront parachutées sur le territoire suédois aux points les plus sensibles. Ce genre d'opération aura lieu avant que la guerre ne soit officiellement déclarée. »

Ainsi pourrait bien commencer un conflit entre les États-Unis et l'Union soviétique dans lequel serait impliqué la Suède. Pour le colonel Persula, qui appartient à l'état-major chargé de défendre la région nord de son pays, c'est une hypothèse plausible.

« Ces spetsnatz, poursuit-il, s'en prendront immédiatement à nos systèmes de communication, à nos centrales électriques, à nos centres de commandement... Mais nous sommes parfaitement en mesure de contrer ce type d'agression et nous ne nous laisserons pas surprendre. »

Quant à Lennart Blom, président du comité permanent de la Défense, il craint les saboteurs qui viendraient préparer un débarquement. « Nous savons maintenant avec certitude la signification des incursions de sous-marins soviétiques dont nous sommes victimes depuis 1981. Ils lâcheront des commandos chargés de faire du sabotage. Leur tâche : anéantir si possible nos défenses côtières afin de permettre aux troupes ennemies de débarquer en force. »

L'adjoint au commandant en chef des forces armées suédoises, l'amiral Stefansson, juge qu'il n'y a qu'une façon de contrer cette menace : augmenter les crédits pour la lutte antisous-marine. « Nous avons déjà commencé, mais ce sera un travail de longue haleine. »

Les gouvernements suédois qui se sont succédé depuis le

début des années 70 ont terriblement négligé cet aspect de la défense. Remarque d'un expert qui travaille comme consultant auprès du ministère des Armées : « Pour des raisons diverses et en particulier pour des motifs d'économie budgétaire, nous avons plus ou moins laissé tomber ce secteur qui dans le climat de détente d'alors ne nous a plus paru aussi important. Résultat : nous avons arrêté un programme en cours et les navires de surveillance dont nous devons disposer nous font cruellement défaut. »

C'est si vrai que la commission gouvernementale, créée à la suite d'une quarantaine de violations des eaux territoriales suédoises en 1982, a seulement pu constater : « Si les sous-marins soviétiques ont été en mesure de nous échapper c'est que nous n'avons pas l'équipement nécessaire pour les atteindre. »

Le prochain budget militaire va tenir compte de ces lacunes. Plus de deux milliards de francs vont être dépensés dans les quatre années à venir. Deux frégates dotées d'équipements spéciaux pour la chasse aux sous-marins (sonars, grenades sous-marines) vont être construites ainsi que six vedettes rapides.

Chasse aux sous-marins

Pendant longtemps les instructions données par les autorités suédoises étaient de traquer le coupable et de l'amener à émerger pour étaler à la face du monde sa turpitude.

Depuis quelques mois la chasse aux sous-marins soviétiques a pris une allure plus sérieuse. L'amiral Stefansson est très net : « Les ordres sont maintenant de tirer sur tout ennemi dans nos eaux territoriales. » Il ajoute : « Ceci dit notre objectif est moins de couler un bâtiment que de le dissuader de venir chez

Ingvar Carlsson, premier ministre de Suède depuis le mois de mars dernier, après la disparition tragique d'Olof Palme.

nous en lui montrant qu'il prend de sérieux risques ».

La nouvelle attitude du gouvernement n'a pas eu pour le moment beaucoup d'effet. « Nous avons encore chaque jour des alertes aux sous-marins ; il est vrai que beaucoup sont fausses. Cet été cependant six d'entre elles ont été sérieuses. Dans deux cas nous avons lancé des grenades sous-marines ; nous n'avons pas touché nos cibles. »

Il n'y a pas que les incursions dans le golfe de Bothnie ou dans la partie de la Baltique longeant les côtes suédoises qui inquiètent les autorités de Stockholm. Depuis quelques années il se passe dans le pays des choses bien étranges. C'est ainsi que l'armée de l'air a découvert que

les pays du pacte de Varsovie en voulaient à ses pilotes.

Pendant l'été 1984 six jeunes Polonais se disant étudiants des Beaux-Arts parcoururent la Suède en tous sens. Arrivés en bateau par la Baltique avec des papiers parfaitement en ordre, ils firent du porte-à-porte pour placer des tableaux de maîtres polonais contemporains. Leur démarchage n'était pas fait auprès de n'importe qui : uniquement les pilotes de l'aviation militaire. Un bon moyen de se procurer leurs adresses et d'entrer en contact. L'opération fut découverte par hasard et les « étudiants » expulsés.

Uniformes volés

Lennart Blom raconte : « Depuis deux ou trois ans plusieurs de nos dépôts ont été forcés et des centaines d'uniformes volés. Malheureusement ces cambriolages ont été faits avec tant d'habileté que nous avons mis longtemps à les remarquer. Espérons qu'un jour nous ne retrouverons pas les tenues de l'armée suédoise sur le dos des spetsnatz. »

Les Suédois croient savoir que l'Union soviétique et ses alliés auraient formé environ 8 000 hommes en quelque 800 unités de sabotage pour en faire des commandos d'une cinquième colonne. De nouvelles consignes de prudence sont maintenant données aux conscrits et aux militaires. Elles sont consignées dans un petit livret uniquement à l'usage des soldats et des officiers. Personne d'autre n'y a droit.

« Que voulez-vous, conclut Lennart Blom, nous devons prendre conscience que la Suède n'est plus un îlot de paix comme on pouvait encore le penser il y a vingt ans. »

H. K.

1986-10-09

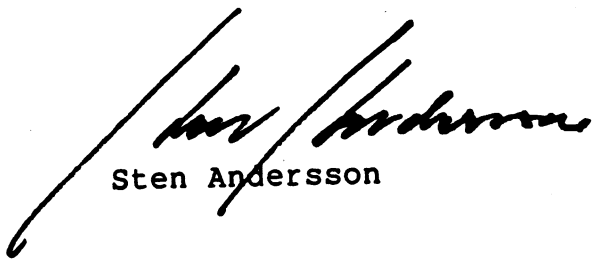
1204

Kenne Fant
Monte Leo
24 Avenue Marechal
Koenig 06400
CANNES
Frankrike

Tack för Ditt vänliga brev och för boken. Det gläder mig att UD:s tjänstemän varit Dig till hjälp. Det är också mitt intryck att De alltid är hjälpsamma och intresserade av att bidra.

Jag fick Din bok efter hemkomsten från New York och Portugal, och har därför inte hunnit läsa den ännu. Men det ska bli - inte minst Din artikel i Svenska Dagbladet får mig att bli lättsugen.

Med vänliga hälsningar

Sten Andersson

(UTRIKESMINISTERN)

Utrikesministerns kansli, 10

Handläggare: kr S Julin

Politiska avdelningen

Enhet I

ARKIVEXEMPLAR

1986-11-03

Dnr	Avd Grupp Mål
507/017	P 2 Eu I

Ambassadör Per Anger
Raoul Wallenberg-föreningen
Box 16076

103 22 STOCKHOLM

ex t:

kabs

polch

ch pol I

Carlsson, pol I

Julin, pol I

Broder,

Tack för ditt brev den 1 oktober 1986 angående Raoul Wallenberg. Jag beklagar att Du på grund av mitt myckna resande på senare tid har fått vänta på svar.

Till svar på vad Du anför om svenskt stöd för ett amerikanskt initiativ till utväxlingen av Raoul Wallenberg måste jag hänvisa till vad jag skrev till Raoul Wallenberg-föreningen den 18 juni i år: så länge den sovjetiska regeringen vidhåller att Raoul Wallenberg avled år 1947 torde en framställning om hans frigivande genom utväxling inte röna något positivt gensvar från sovjetisk sida.

Vi har tidigare sammanhang klargjort att vi naturligtvis uppskattar andra regeringars insatser för Raoul Wallenberg. Samtidigt har som en uttalad riktlinje gällt, att varje regering agerar på egen hand med utgångspunkt från sina egna inrikespolitiska förutsättningar och intressen. Jag är övertygad om att Raoul Wallenbergs sak är bäst betjänt av ett sådant handlingsmönster.

Sten Andersson

Ifylles av postexp

Dep U 328 10 000ex 8511

Avsant med

☐ sv kurir ☐ utl kurir ☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

861103

Sign

60

The Raoul Wallenberg Committee of the United States

127 East 73rd Street, New York, New York 10021 212-737-7790

betr åtgärd se hbr
Oestreich Haspel-
-Schori/1986-12-20

Chairman
Alan C. Greenberg
Vice Chairmen
Betty Throne-Holst
Jacob Wallenberg
President
Rachel Oestreich Haspel
Vice President
Robert Le Buhn
Secretary
Martin Riskin
Treasurer
Alex Rosenberg

Wallenberg

November 3, 1986

Mr. Pierre Schori
Permanent Under-Secretary of State
Ministry for Foreign Affairs
Utrikesdepartementet
103 23 Stockholm
SWEDEN

POL

idil/PS
INK UTRIKESDE
Dnr. 307/1004
1986-11-25
Avg P | Gr 2 | Må 1

Dear Mr. Schori:

When we met in October, plans had not yet been completed for the Raoul Wallenberg Award Dinner we are co-hosting on Wednesday, March 4th, 1987 in the Grand Ballroom of the Waldorf-Astoria Hotel in New York City, and I was unable to discuss it with you at that time. We are presenting the first Raoul Wallenberg Award. It is being given to H. Ross Perot, who is a man of enormous personal courage and strong conviction. I am not certain if you are fully familiar with his story, so I am sending you a copy of ON WINGS OF EAGLES, by Ken Follett. It is an exciting story of how Ross Perot and his hand-picked team of volunteers, extricated several of his employees from an Iranian prison in the midst of the Iranian revolution. It should give you a clear picture of the man we are honoring.

Because this is the very first time that the Raoul Wallenberg Committee of the United States will present its award, I am writing to invite the government of Sweden to send official representation to this important event. I have already written to Nina Lagergren to invite her to attend. Not only will this very prestigious Award be presented to a man whose personal courage and beliefs in many ways reflect those traits of character that made Raoul Wallenberg so successful in his endeavors in Budapest, but it will also be announced at the Awards Ceremony, that the Shaare Zedek Medical Center of Jerusalem will name its pediatric out-patient center The Raoul Wallenberg Pediatric Day Hospital. This is extremely fitting, as Raoul Wallenberg did all that he could, to save the children and to stabilize their small lives in the midst of such chaos.

We are co-hosting the evening with the Shaare Zedek Medical Center of Jerusalem. I have been informed by the directors of the Medical Center, that the President of Israel, Mr. Chaim Herzog, is being invited to represent the Government of Israel at the dinner, here in New York, on March 4th. The discussions for this are already well under way.

Executive Board
Dr. Michael Alderman
Vice President
Lea Orck Kaplan
Kati Marton
Hon. Mary K. Mochary
Elizabeth Moynihan
Carl Nisser
Walter Oppenheim
John Russell, Esq.
Vern
Bruce Teicholz

Honorary Chairmen
Amb. Per Anger
Hon. Oideon Hausner
Nina Lagergren
Dr. Walter Stendahl
Dr. Guy von Dardel
Amb. Wilhelm Wachtmeister
Ingrid Gärde Widemar
Simon Wiesenthal

National Advisory Board
John Bierman
Sen. Rudy Boschwitz
Rev. James Carpenter
Richard Chamberlain
Bethune Church
Countess Margaret Douglas
Dr. Erica Freeman-Padan
Barbara Futterman
Sister Ann Gillen
Rep. Bill Green
Diane Haslett
Hon. Alan Hevesi
Rep. Jack Kemp
Ar. e Lantos
Rep. Tom Lantos
Samuel LeFrak
Elenore Lester
Viveca Lindfors
Dr. Patricia A. McFate
Sen. Daniel P. Moynihan
Jared P. Murphy
Jo. Nelson
Rev. C. Bert Olson
Sen. Claiborne Pell
Harvey Rosenfeld
Bayard Rustin
Hon. Jerome Shestack
Jo. Slade
Marianne Slade
Leroy Sylverst
Susan Tabor
Neil Tevebaugh-Kenwryck
Ludmilla Thorne
Tibor J. Waldman
Rep. Theodore S. Weiss
John Weltz
Elie Wiesel
George Will

Mr. Pierre Schori

November 3, 1986

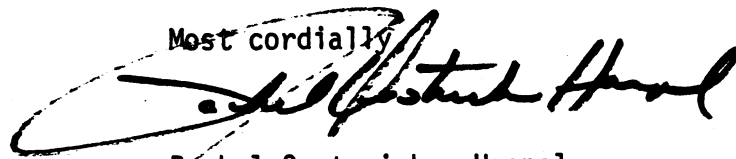
Ambassador and Countess Wachtmeister will be invited in an official capacity, as the Ambassador serves as an Honorary Chairman of this Committee, and you are aware that we would never do anything here in New York without the presence of Consul General and Mrs. Magnus Faxen; but as a precedent was established by the late Prime Minister at our Tribute in March 1985, I am writing to request that the same consideration be given once again to the Raoul Wallenberg Committee of the United States. It may be of interest to your government to know that when H. Ross Perot received the Winston Churchill Award, last year, the United States was represented by Mrs. Nancy Reagan and Great Britain was represented by His Royal Highness, Charles, Prince of Wales. In face, it was Prince Charles who presented the Churchill Award to Mr. Perot.

We would be greatly honored to welcome the presence of Prime Minister Ingvar Carlsson. We are aware of his personal interest in, and his continued efforts on behalf of Raoul Wallenberg. His commitment to securing Raoul Wallenberg's release is one of the policies he announced just prior to his first State Visit to Moscow. In the light of his avowed concern for the fate of this most outstanding citizen of Sweden, I request that this invitation be considered most seriously.

It would be with greatest pleasure that we would welcome a member of the Royal Family of Sweden. Sweden's history as both a monarchy and a democracy, is a source of continued fascination to the American people. As these two countries move towards the beginnings of NEW SWEDEN '88, it would be a wonderful opportunity to give the American public an early glimpse of Sweden in the reflected glory of its great contemporary hero, Raoul Wallenberg, who has taken a very important place in the hearts of the American people.

Until I hear from you, I shall not send an official invitation, either to the Prime Minister, or to the Court. I shall appreciate some indication from you as to the probability of my requests being honored. I thank you for your consideration, and for your continued and sincere interest in the work of The Raoul Wallenberg Committee of the United States.

Most cordially

Rachel Oestreicher Haspel
President

enclosures
ROH:sap

*Telat must reply 7/1
at 10:00 AM OK, beidelapp.*

The story of Raoul Wallenberg and his extraordinary efforts on behalf of the Jews in Nazi-occupied Europe is one that demands world attention and acclaim. In the darkest days of World War II, Wallenberg became the beacon that ultimately led 100,000 Hungarian Jews to safety. His tireless and self-sacrificing efforts proved to be the spark which ignited the fire of survival that raged through the once degraded Jewish population the Nazi regime had targeted for annihilation.

Raoul Wallenberg, by any definition, is indeed a "hero for our time." He recognized the atrocities resulting from "man's inhumanity to man," and used whatever resources were available to him to respond to a deafening cry for help.

In the six months between July 9, 1944 and January 17, 1945, when he was arrested, he relentlessly pursued any possible avenue of escape for the men, women and children whose futures were only as long as the death marches led by Nazi henchmen.

Through his work, Wallenberg saved the lives of many. But by concentrating his efforts on the young, he preserved the future of millions. He understood that the youth of today are the leaders of tomorrow. By saving the children, he was providing the strongest possible chance for a "tomorrow" that many Jews thought would never come. Raoul Wallenberg believed and proved, that "CHILDREN ARE OUR FUTURE."

The Raoul Wallenberg "Award", therefore, must be given to an individual whose accomplishments, like Wallenberg's have significantly contributed to the quality of life in the present and whose actions will undoubtedly preserve and help better the world for future generations.

Mr. H. Ross Perot certainly meets these criteria. As a businessman, he is a pioneer. As an American, he is a hero. And as a member of the community, he has demonstrated his commitment to the betterment of life today and in the future.

The theme of this event is as crucial an ingredient for success as any. It must be one that is relevant to the event as well as the participants, and be carried out from start to finish. With this in mind, we believe that "CHILDREN ARE OUR FUTURE" is a theme which everyone can identify with and one to which both Raoul Wallenberg and Mr. Perot can be strongly connected. It also allows for a natural tie-in to the Shaare Zedek Hospital in Jerusalem.

We do not want to lose sight of the serious nature behind the dinner, but we want to make certain that the evening is attractive and festive, and a night that all will both remember and be proud to have been a part.

Consequently, the program should be one that remains consistent with the dignity of the evening and will be filled with entertaining and

emotional highlights. To reinforce our theme, we will invite young performers to participate in all phases of the program, and we will structure the format in such a way that all the guests will be left with a stronger sense of who Raoul Wallenberg is, what he stands for, and why his belief that "CHILDREN ARE OUR FUTURE" is an idea to which all generations should respond.

PROGRAM

Selected portions of the program for the evening will largely depend on what special guests attend and who the featured speakers will be. To date, Barbara Walters has agreed to serve as the Master of Ceremonies and H. Ross Perot will be the recipient of the Raoul Wallenberg Award. Other speakers and participants will be announced shortly and will be incorporated into the following format:

6:30 P.M.	Guests begin to arrive ... Waiters are passing drinks as guests converse and listen to music of the 40's.
7:30	The doors to the Ballroom open, revealing a Spring garden. Guests are invited into the Grand Ballroom for dinner.
7:45	The Head Table is announced (by off-stage voice) and is seated.
7:50	Off-stage voice introduces Master of Ceremonies, Barbara Walters.
7:51	M.C. welcomes guests, members of the Head Table and selected dignitaries. Ms. Walters then introduces the orchestra and the conductor.
	NOTE: We will be using a selected youth orchestra, to be conducted by a well-known conductor, such as Zubin Mehta (Conductor of both the Israeli Philharmonic and the New York Philharmonic) or Leonard Bernstein.
	The M.C. asks the guests to stand for the singing of The National Anthem, which will be led by a selected child vocalist.
7:59	The Invocation is delivered.
8:00	Dinner is served. The orchestra plays background music.
9:15	A short performance is given by two gifted child musicians, to be selected. (Piano and Violin).
9:22	The M.C. will call attention to three large television screens hanging above the stage. The first monitor is spot-lighted and the

WW.

_____ of Sweden will deliver
a short message.

When he or she concludes, the second monitor
is lit and the President of Israel, Chaim
Herzog delivers brief remarks.

Finally, the third screen is lit and The
President of the United States delivers
his remarks.

Note: at this point, we have not confirmed
the participation of these three dignitaries.

9:30

The M.C. will introduce Mrs. Nina Lagergren,
Raoul Wallenberg's sister, and the Nobel
Laureate, Elie Wiesel, who will each make
brief remarks.

*pick
winner*

Following their remarks, they ask that
a selected child join them on stage to
present the Wallenberg Award to Mr. Perot.

Note: The selected child will be the grand-
child of one of the individuals Raoul
Wallenberg helped to save.

9:40

Mr. Perot is invited to the stage and
presented with a symbolic medal, depicting
the bust of Wallenberg. (The bust is the
actual award, but is too large to bring on
stage.) This medal will be placed around
Mr. Perot's neck by the child.

9:43

Mr. Perot delivers his remarks.

9:53

Mr. Perot concludes his remarks. The lights
are lowered.

9:54

A spot-light picks up a selected child vocalist
at center stage, who begins singing "Let There
Be Peace On Earth."

Note: 13-year old Kenneth Mack, who has
performed for The President and the Pope
is available to be the vocalist.

As the vocalist starts the second verse, a second spot-light illuminates one of the television monitors. The monitor switches on, and a children's choir in Stockholm -- via satellite or video tape -- joins in the singing.

As the song continues, a third spot-light focuses on the second monitor, and a children's choir in Jerusalem, in front of the Hospital also joins the singing.

A fourth spot-light is switched on the final monitor, and a children's choir standing in front of The White House in Washington, D.C. joins in.

Note: All the children will be holding lit candles.

As each monitor is switched on, an off-stage voice introduces the chorus: "And now, from Israel....." etc.

Finally, all the doors to the Ballroom swing open and a large children's chorus (all holding candles) parades in, filling the room and singing along with the vocalist on stage and the choruses on the television monitors. As the children enter, they hand candles to the guests and invite them to join in the singing as well.

10:00

The M.C. invites everyone to proceed to the reception area where dessert buffets have been arranged. Music will be played. In a central location, there will be an illuminated display of the Raoul Wallenberg bust that Mr. Perot will receive as the Award.

10:30

Guests begin to depart.

###

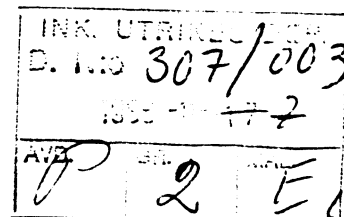
Christian
Foundation for
Aid to

Conscience convicts

p.o. box 80.1619 ZH Andijk, the Netherlands

Ministry for Foreign Affairs
Political Division
Sven Julin

P.O.Box 16121
S-103 23 Stockholm 16
SWEDEN

186111
Skr t tit
Julin/HM

November 3, 1986

Dear Sven,

We would like to contact the family of Raoul Wallenberg. Is it possible that you provide us of their contact-addresses?

Is there any development to be mentioned in the case of Wallenberg?

Please, inform us accordingly.

Thank you very much for your co-operation.

Yours sincerely,

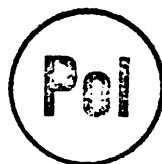
Gerrit van Keulen,
Dutch Raoul Wallenberg Committee
i.a.w. CFACC Holland

(UTRIKESMINISTERN)
Utrikesministerns kansli, 10
Handläggare: kr S Julin
Politiska avdelningen
Enhet I

ARKIVEXEMPLAR

1986-11-07

Dnr	Avd	Grupp	Mål
311/002P		2	Eu I

Ambassadör Per Anger
Raoul Wallenberg-föreningen
Box 16076

103 22 STOCKHOLM

ex t:
kabs
polch
ch pol I
Carlsson, pol I
Julin, pol I

JSB! Ersätter tidigare svar 86-11-03

Broder,

Tack för Ditt brev den 1 oktober 1986 angående Raoul Wallenberg. Jag beklagar att Du på grund av mitt myckna resande på senare tid har fått vänta på svar.

Till svar på vad Du anför om svenskt stöd för ett amerikanskt initiativ till utväxlingen av Raoul Wallenberg måste jag hänvisa till vad jag skrev till Raoul Wallenberg-föreningen den 18 juni i år: så länge den sovjetiska regeringen vidhåller att Raoul Wallenberg avled år 1947 torde en framställning om hans frigivande genom utväxling inte röna något positivt gensvar från sovjetisk sida.

Vi har i tidigare sammanhang klargjort att vi naturligtvis uppskattar andra regeringars insatser för Raoul Wallenberg. Samtidigt har som en outtalad riktlinje gällt, att varje regering agerar på egen hand med utgångspunkt från sina egna förutsättningar och intressen. Jag är övertygad om att Raoul Wallenbergs sak är bäst betjänt av ett sådant handlingsmönster.

Sten Andersson

Ifylles av postexp

Dep U 328 10 000ex 8511

Avsant med				Avsändn datum	Sign
☐ sv kurir	☐ utl kurir	☐ luftpost	☒ vanlig post	86/11/07	m

1986-11-11

Dnr	Avd Grupp MÅI
	P 2 EU ⁺

Mr Gerrit van Keulen
 Christian Foundation for Aid
 to Conscience Convicts
 P O Box 80 1619
 Andijk
 THE NETHERLANDS

*address
 Wallenberg-
 förening*

Dear Gerrit,

With reference to your letter of 3 November 1986, I would suggest that you contact the family of Raoul Wallenberg through the following address:

Raoul Wallenberg Association
 P O Box 16076
 S-103 22 Stockholm

I'm afraid that at present I do not have much of news to report regarding Raoul Wallenberg, but let's stay in touch!

Yours sincerely,

Sven Julin

hh

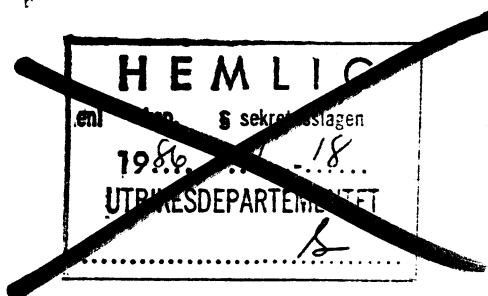
Ifylles av postexp

Avsänd med	Avsändnings datum	Sign
☐ sv kurir ☐ utl kurir ☒ luftpost ☐ vanlig post	82/11/86	h

1986-11-17

02Eu¹

1986-11-18
Juhlin/bn
Ex. f. kdm
Kab.sekr
Ch. Pol I
u p 86-11-18/15

(A)

Ambassadör Nyströms utredning rörande Wallenberg-ärendet

Eftersom jag väl känner till hur omfattande och svårforcerat aktmaterialet i detta ärende är, vill jag framhålla, att Nyström enligt min mening utfört ett utomordentligt arbete. Han har i en voluminös aktsamling tagit fram de centrala punkterna och han har många intressanta kommentarer, som inte tidigare - i varje fall inte i så preciserad form - satts på papper. Det är av stort värde, att denna sammanfattning finns. Den medger en snabb inläsning av kontentan i ärendet.

Nyströms slutsummering förefaller ofrånkomlig. Man kan å ena sidan inte ge upp ärendet men är å andra sidan för att med utsikt till resultat kunna driva det vidare gentemot sovjetiska myndigheter beroende av nya upplysningar. Finns då egentligen några möjligheter att genom svenskt agerande få fram sådana upplysningar?

A. I Moskva?

Utsikterna att utan hänvändelse till de sovjetiska myndigheterna få fram upplysningar genom direktkontakt med personer, som kan ha någon information i ärendet, förefaller minimala.

B. I Budapest?

Som Nyström visat kan det finnas relevanta uppgifter om Wallenberg eller i varje fall om de sovjetiska motiven bakom hans fängslande att hämta i Budapest. Men även här är det antagligen ogörligt att förbi myndigheterna komma i kontakt med möjliga uppgiftslämnare?

C. I Tel Aviv?

Förmodligen kan man räkna med att i fortsättningen judiska immigranter, som kan ha haft kännedom om Wallenberg, kommer från Sovjetunionen till Israel. Man måste för att få reda på sådana möjliga sagesmän vända sig till de israeliska myndigheterna, som väl dock kan ha anledning att vara hjälpsamma. Problematiskt är givetvis om uppgifter på denna väg blir så mycket mer primära och pålitliga än de, som vi fått av Kalinski, vilken ju inte visat sig fullt trovärdig. Men här kunde ändå finnas en front att bevaka.

D. I Washington och andra västliga huvudstäder?

Man kunde tänkas vända sig till myndigheterna i USA o.s.v. med förfrågan a) vilka uppgifter de redan har om Wallenberg; b) om de skulle vara villiga att utfråga alla de avhoppade KGB-agenter, som de har kontakter med, om vad dessa vet om Wallenberg. Förfrågningar i större omfattning till utländska underrättelsetjänster får kanske anses som politiskt känsliga. Men i en strävan att bringa klarhet i ärendet kunde de kanske ses som rimliga åtgärder?

Utan att söka sig fram längs någon av nyss skisserade vägar kvarstår naturligtvis möjligheten att hos de sovjetiska myndigheterna begära ytterligare dokumentation i fallet, d.v.s. närmast då kopior av de dokument på vilka Sovjetunionen stöder sin uppfattning att Wallenberg avlidit 1947. En sådan démarche möter rimligen ett lika negativt bemötande som tidigare framstötter i ärendet. Det är likafullt en åtgärd som kan tänkas utan att man behöver vänta på nya uppgifter utifrån. I motiveringen till en sådan framställning måste man kanske då förklara, varför man inte begärde denna dokumentation för 30 år sedan, direkt då man fick beskedet att Wallenberg sannolikt var död.

Wilhelm Carlgren

Wilhelm Carlgren

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Handl: Kr S Julin/bn

322/042
PROMEMORIA
1986-11-18

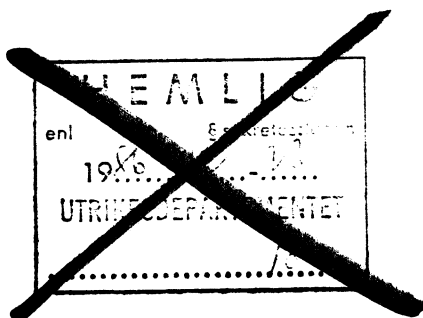
P2 EUT

ex f kdm t:

Kabsekr
Polch
Ch Pol I
Carlsson Pol I
Julin

Amb Moskva u n

exp 86-12-23/A

HEMLIG

Redogörelse för svenska démarcher och sovjetiska
svar angående Raoul Wallenberg sedan 1979
(5 bil).

Under 1970-talet låg vi ganska lågt gentemot Sovjet i fråga om Raoul Wallenberg till följd av att få vittnesmål av vikt framkom. Den diplomatiska aktiviteten tog emellertid ny fart i och med att exilpolacken Abraham Kalinski framträdde i december 1978 med uppgifter om Raoul Wallenbergs påstådda vistelseorter från slutet av 1940-talet till långt in på 1960-talet. Kalinski ledde oss till den i Moskva bosatte ryssen Jan Kaplan som, genom sin dotter i Israel, påstod sig ha träffat Raoul Wallenberg i fängelse-sjukhuset i Butyrka i Moskva så sent som 1975.

Kalinskis och Kaplans vittnesmål tillmättes sådan betydelse och trovärdighet att de föranledde en skriftlig démarche i januari 1979. Denna följdes upp i augusti 1979 med ett personligt brev från statsminister Ullsten till ministerrådspresidenten Kosygin. Under de påföljande åren har sovjetiska vederbörande av kabinettssekreteraren eller polchefen erinrats om att vi för svensk del inte betraktar frågan som utagerad förrän tillfredsställande besked har erhållits om Raoul Wallenbergs öde. Sammanlagt har sedan januari 1979 och fram till dags dato gjorts två

skriftliga démarches och- tolv muntliga markeringar. De sovjetiska svaren har som bekant varit avvisande. Tonen har varierat från den beklagande till den torrt och sakligt konstaterande eller återhållen irritation.

Eftersom materialet är utspritt på ett stort antal dossierer och sålunda svårtillgängligt och oöverskådligt lämnas i det följande en samlad redogörelse i kronologisk följd för de svenska démarcherna och de sovjetiska svaren, huvudsakligen i form av utdrag ur samtalsuppteckningar och dyl. Ärendet har vanligen tagits upp under rubriken "humanitära frågor", men också "vid sidan av bordet", vanligtvis i socialt sammanhang.

*

./. Aide-Mémoire den 3 januari 1979, överlämnad av kabinettsssekreteraren Leifland till Sovjets chargé d'affaires Rymko (bil 1). Sedan kontentan av Kalinskis och Kaplans vittensmål har redovisats avslutas aide-mémoiren med följande ord:

"Med anledning av de sålunda framkomna nya uppgifterna får svenska regeringen hemställa, att den sovjetiska regeringen skyndsamt måtte företa en undersökning i syfte att fastställa huruvida Wallenberg vid de olika angivna tidpunkterna befunnit sig i ovannämnda fängelser".

./. Sovjets svar den 24 januari 1979 (bil. 2) gavs i form av en aide-mémoire, överlämnad av Rymko till departementsrådet Hirdman. I den kortfattade texten sades bl.a att:

"Den förnyade undersökning av handlingarna rörande detta fall, som företogs på den svenska regeringens begäran år 1965*, bekräftade att det inte finns och inte kan finnas något nytt i frågan om Raoul Wallenbergs öde.

Samma slutsats bekräftades definitivt av resultaten av en granskning av de upplysningar vilka Sveriges regering åberopar i sin hänvändelse den 3 januari d.å. Påståendena om att Raoul Wallenberg skulle ha befunnit sig i Sovjetunionen så sent som 1975 stämmer ej överens med verkligheten."

./.

Brev statsminister Ullsten - ministerrådsresident Kosygin den 22 augusti 1979 (bil 3) angav bl.a.
att den föregående démarchen hade föranletts av uppgifter emanerande från Jan Kaplan och avslutades med följande framställning:

"Jag vill uttrycka min uppskattning över att de sovjetiska myndigheterna vidtog nya undersökningar med anledning av vårt meddelande den 3 januari. Samtidigt är det självklart att den svenska regeringen måste fästa betydande vikt vid de förnyade uppgifterna om att Wallenberg vistats i ett fängelsesjukhus i Moskva på 1970-talet. Jag får därför enträget hemställa att de sovjetiska myndigheterna måtte företa en ytterligare undersökning av dessa uppgifter. Jag skulle vidare vara tacksam om en representant för vår ambassad i Moskva får biträda vid samtal med hr. Kaplan i syfte att underlätta efterforskningsarbetet och förhindra möjligheten av personförväxlingar."

*anm: till följd av statsminister Erlanders personliga hänvändelse till generalsekreteraren Chrustjov på grundval av Nanna Svartz vittnesmål

./.

./.

Sovjets svar blev ett muntligt budskap som framfördes av ambassadör Jakovlev till statsminister Ullsten den 28 september 1979 (bil. 4). Innan det referas bör emellertid, även om det faller utanför ramen för framställningen, erinras om den ilska som Ullster brev framkallade i Moskva (bil. 5):

"Detta brev... innebar att gränsen var nådd för vad man på sovjetisk sida var beredd att acceptera. Tre gånger hade sovjetiska regeringen förklarat att några ytterligare uppgifter om Wallenberg inte fanns, men svenska regeringen föredrog uppenbarligen att sätta tilltro till löst prat från en vanlig - inte ens politisk - brottsling, som f.ö. inte längre ville stå för vad han sagt. Med anledning av de svenska framställningarna hade de sovjetiska myndigheterna gjort de mest noggranna undersökningar, vars resultat redovisats för svenska regeringen. Det fanns inget att tillägga i denna fråga, mer än att sovjetiska regeringens tålamod nu var slut."

Ovannämnda budskap den 28 september 1979 blev uppläst. Något papper överlämnades ej, men kabinettssekreteraren Leifland gjorde en ordagrann uppteckning. Irritationen var påtaglig:

"Alla påståenden om att Raoul Wallenberg skulle ha befunnit sig i Sovjetunionen efter 1947 strider mot verkligheten. Denna slutsats gäller i full mån s.k. "vittnesmål" som omnämns såväl i svenska regeringens hemställan av den 3 januari i år som i Sveriges statsministers brev av den 22 augusti, också i år.

Den sovjetiska regeringen anser således frågan om

Raoul Wallenberg uttömd och kan inte underlåta att uttrycka sitt beklagande i samband med att den svenska regeringen, i stället för att tillbakavisa olika slags påhitt och spekulationer, finner det möjligt att ifrågasätta den sovjetiska sidans uppriktighet i denna fråga".

*

Påföljande markeringar har varit muntliga och har genomgående haft formen av erinringar om att regeringen inte betraktar frågan som utagerad. Med undantag för en uppvaktning vid ESK:s MR-möte i Ottawa våren 1985 har de framförts vid svenska besök i Moskva eller sovjetiska sådana i Stockholm.

Utrikesminister Ullsten med utrikesminister Gromyko i Moskva den 30 maj 1980.

Ullsten: "En annan fråga är det sedan länge aktuella Wallenbergärendet. Sedan 1945 har ovissheten om Wallenbergs öde utgjort en belastning på de svensk-sovjetiska förbindelserna. Enbart under 1979 gjorde den svenska regeringen på grundval av nya vittnesmål två framställningar till den sovjetiska regeringen. Den ena hade formen av ett brev från mig till ministerrådsordföranden Kosygin. I det sovjetiska svaret hänvisades till beskedet från 1957 om att Wallenberg skulle ha avlidit 1947. En bred internationell opinion har engagerat sig i denna sak och från svenska regeringens sida är det därför en självklarhet att fortsätta bringa klarhet i ärendet. Därför vill jag allvarligt vädja till Er om en förnyad sovjetisk undersökning. Från vår sida är vi beredda att ställa till förfogande alla de uppgifter som kan underlätta en sådan undersökning."

Gromyko: "Vad gäller Wallenberg kvarstår våra svar i full kraft. Det finns naturligtvis inga utsikter att Ni skulle kunna få något annat svar eller ytterligare informationer i denna fråga."

Kabinettssekreteraren Leifland med ambassadör Farafonov (chef för MID:s skandinaviska avdelning) i Moskva den 10 september 1981.

Leifland: För protokollet vill jag nämna ett annat - evigt - fall där jag idag inte har något nytt att tillägga. Det är Wallenbergfallet där vi fortfarande anser att vi inte har fått ett slutgiltigt svar från Er."

Farafonov: "Det finns också för båda sidor tragiska fall såsom Wallenbergfallet, som är särskilt tragiskt för oss. Som gammal Skandinavienhandläggare är jag väl bekant med fallet som studerats många gånger. Första gången skedde detta mycket noggrant efter historien med Beria och Abakumov. På begäran av Erlander studerades sedan frågan och avgavs ett svar. Efteråt har nya vittnesmål framkommit. Vi anser att dessa bara har till syfte att försämra relationerna mellan våra länder och skapa en ytterligare belastning. På senare tid har i Aftonbladet förekommit olika lösa spekulationer.* Man kan inte säga att de utgår ifrån en uppriktig strävan efter rättvisa och sanning."

Justitieminister Petri med justitieminister Terebilov i Moskva den 6 oktober 1981

Kryptomeddelande från ambassadör De Geer den 6 oktober 1981:

"Vid en lunch idag tog justitieministern upp Raoul

*) Torde syfta på icke verifierade uppgifter att Brezjnev skulle ha haft med Wallenbergs försvinnande att göra

Wallenberg med sin sovjetiske kollega Terebilov. Farafonov var även närvarande vid samtalet. Terebilov förklarade sig vara helt övertygad att Wallenberg icke längre levde. Han hade nämligen för 5 år sedan gått igenom handlingarna i ärendet och då kunnat konstatera, att Wallenberg avlidit vid den tidpunkt som hela tiden angivits av sovjetiska vederbörande."

Polchefen Eckerberg med ambassadör Farafonov i Stockholm den 6 september 1982

Notat i samtalsuppteckningen: "Vid sidan av förhandlingsbordet tog Eckerberg upp Wallenbergärendet. Han framhöll för Farafanov att den svenska regeringen ännu inte anser sig ha fått full klarhet i vad som blivit Raoul Wallenbergs öde och att frågan förblir en belastning i de svensk-sovjetiska förbindelserna tills full klarhet skapats. Anmodad härom lovade Farafonov att rapportera detta i Moskva. I övrigt gav han ingen kommentar."

Kabinettsskreteraren Schori med ambassadör Farafonov i Moskva den 14 januari 1983

Schori: "Ett annat fall, som engagerar den svenska allmänheten och som visserligen är av annan karaktär men också skulle kunna betraktas som ett återföreningsfall, är Raoul Wallenberg. Vi kan inte anse frågan om hans öde besvarad på ett sätt som bringar fullständig klarhet."

Farafonov: "Den s k Wallenberg-affären är en gammal fråga. Vi har lämnat svar många gånger och har inget att tillägga. Personligen kan jag säga att jag anser att vi gav det slutliga svaret då vi meddelade att W dött. Vi hade då sett igenom alla de papper i de institutioner som kunde ha något att göra med saken. Det har funnits, finns och kommer kanske framöver

att förekomma många spekulationer, som används i politiska syften. Detta sker också i USA. Det är inte humanitära tankar som ligger bakom sådana."

Polchefen Eliasson med ambassadör Farafonov i Moskva
den 7 mars 1984

Notat i samtalsuppteckningen: "I samband med en lunch hos ambassadör Örn tog polchefen upp Wallenbergfallet och erinrade om att man från svensk sida ännu inte ansåg sig ha fått en tillfredsställande förklaring om Wallenbergs öde och därför ämnade fortsätta att hålla frågan levande. Farafonov noterade detta."

Polchefen Eliasson med ambassadör Farafonov i Stockholm
den 19 februari 1985

Notat i samtalsuppteckningen: "Vid sidan av bordet tog polchefen även upp Wallenbergärendet. Eliasson underströk, att vi ännu inte erhållit ett tillfredsställande besked om vad som hänt Wallenberg. I sitt svar hänvisade Farafonov till att många misstag begåtts i Sovjetunionen under den period det här rörde sig om. Inte minst inrikesminister Berias medarbetare Abakumov hade mycket på sitt samvete. Hans roll hade sannolikt varit ödesdiger i fallet Wallenberg."

Ambassadör Bekeris med minister Kondratjov vid
ESK:s MR-möte i Ottawa den 14 juni 1985

PM Bekeris 1985-08-13: "Vid ett samtal den 14 juni 1985 med andremannen i den sovjetiska delegationen vid MR-mötet i Ottawa Sergej A. Kondratjov tog jag enligt instruktion också upp fallet Raoul Wallenberg. (Kondratjov har enligt uppgift hög rang också inom KGB).

Jag sade att jag instruerats tala om ett fall som djupt engagerat opinionen i Sverige och där vi fortfarande väntar på ett klart besked från sovjetiska vederbörande, nämligen ärendet Raoul Wallenberg. Kondratjov svarade att detta var ett tragiskt fall: "Wallenberg är död, han dog under olyckliga omständigheter som då kunde förekomma". Det fanns inget annat att tillägga.

Jag fastslog att vi inte kunde betrakta frågan som utagerad förrän vi fått ett ur vår synvinkel tillfredsställande besked om Wallenbergs öde."

Kabinettssekreteraren Schori med förste vice utrikesminister Maltsev i Stockholm den 7 augusti 1985

PM Osvald 1985-08-08: "Kabinettssekreteraren förklarade för Maltsev i samband med ambassadör Pankins lunch den 7 augusti att man på svensk sida i Wallenbergfrågan inte hade något nytt att anföra, men att denna alltjämt olösta fråga var viktig för svensk regering och opinion. Den var i högsta grad levande. Det var därför nödvändigt att påminna om det. Maltsev svarade att han inte hade något nytt att anföra.

Kabinettssekreteraren Schori med förste vice utrikesminister Maltsev i Moskva den 14 januari 1985

Schori: "En fråga som sedan länge sysselsatt oss är Raoul Wallenberg. Som jag sade i augusti är hans öde en fortsatt viktig fråga för oss, och den är levande".

Maltsev: "Jag beklagar att man på svensk sida väcker frågan om Wallenberg. Vi har givit vårt svar och anser att frågan är avslutad".

Statsminister Carlsson med ministerrådsresident
Ryzjkov vid besök i Moskva 14 - 17 april 1986

Samtalsuppteckning saknas på UD.

Ambassadör Pankin uppsökte statsministern den 31 juli 1986. Följande enligt samtalsuppteckning (PM Noréen 1986-08-01):

"Pankin hade instruerats att framföra följande. En kompletterande kontroll av det som hängde samman med Raoul Wallenbergs öde hade visat att, såsom meddelats Sverige 1957, 1965 och 1979, Raoul Wallenberg avled i juli 1947 i Ljubljanka-fängelset, sannolikt till följd av hjärtinfarkt. Sovjetunionen ansåg frågan om Raoul Wallenberg utagerad.

Statsministern sade att han noterat vad Pankin framfört. Han sade att han hade hoppats få ytterligare information. Det sovjetiska beskedet skulle redovisas för regeringen.

Pankin tillade att han själv gått igenom handlingar om Wallenberg på ambassaden och kommit till slutsatsen, att det besked som lämnades Sverige 1957 måste ha varit en mycket bitter och svår sanning för den sovjetiska regeringen. Det var ologiskt att försöka tillskriva Sovjetunionen något annat än att vilja tala sanning. Detta hade Pankin själv framfört till Raoul Wallenbergs halvsysster, som hade vädjat till honom.

Statsministern framhöll att han hade haft ett uppriktigt samtal med premiärminister Ryzjkov i Moskva. Han hade för denne redovisat varför det var viktigt för Sverige att få fullständig klarhet om Wallenbergs öde. Redan när han började arbeta hos Tage Erlander 1958, var detta en fråga som sysselsatte dåvarande statsministern. Han hade då

inte kunnat drömma om att han själv långt senare skulle ta upp frågan. Det sammanhänge naturligtvis med Raoul Wallenbergs stora insatser för judarna under kriget.

Pankin uppgav att han inför överläggningarna mellan Ryzjkov och statsministern i Moskva talat med Ryzjkov om saken. Ryzjkov hade känt till Wallenberg-frågan men ville tillmötesgå statsministerns begäran och ännu en gång kontrollera sanningen. Man drog nu slutsatsen att frågan var utagerad.

Statsministern förklarade att han noterat svaret och att han skulle redovisa det i regeringen. Det hade under årens lopp framkommit olika uppgifter om Wallenberg - vissa hade kunnat avfärdas medan andra var mer trovärdiga. Vi skulle nu ännu en gång gå igenom materialet.

Pankin menade att han från svenska utgångspunkter hade svårt att se att den nya sovjetiska ledningen skulle vilja dölja sanningen om Wallenberg. Nu hade Sverige ändå fått ett svar från de nya ledarna i Moskva.

Statsministern svarade att det varit ett av motiven för att ånyo ta upp frågan."

Polchefen Eliason med ambassadör Uspenskij (efterträdare till Farafonov) vid besök i Moskva den 10-12 september 1986

PM Eliasson 1986-09-15:

"Jag erinrade om det svar som statsminister Carlsson fått av premiärminister Ryzjkov via ambassadör Pankin den 31 juli.

Jag hade ingen officiell reaktion att förmedla på detta stadium, sade jag Uspenskij, men det var självklart att vi på svensk sida var besvikna över svarets innehåll. Jag sade att vi senare sannolikt skulle återkomma i frågan.

Uspenskij sade att det svar vi fått inte krävde någon reaktion. Det sovjetiska svaret var definitivt "Det är det svar vi kan ge och det är det svar vi kommer att ge". På sovjetisk sida fick man fråga sig, sade Uspenskij, vilka motiv som låg bakom det svenska agerandet om man valde att ifrågasätta även detta svar från sovjetisk sida.

Uspenskij tillade att Sovjetunionen såväl i samband med revolutionen som andra världskriget förlorat många medborgare under oklara omständigheter och ibland med främmande makt inblandad. Det vore orimligt - och skulle ha lett till allvarliga komplikationer för det internationella klimatet - om Sovjetunionen skulle ha gjort dessa frågor till mellanstatliga angelägenheter."

Sven Julin

Kabs Leifland, IB

AIDE-MEMOIRE

Raoul Wallenberg

Dnr		
6		
Avd	Grp	Mål
P	2	611

Den svenska regeringen har upprepade gånger understrukt sin avsikt att nå klarhet om Raoul Wallenbergs öde. I sin note till den sovjetiska regeringen 19 februari 1957 uttalade sålunda regeringen att den förbehöll sig att till den sovjetiska regeringens förfogande ställa det ytterligare material om Raoul Wallenberg som bedömdes vara av betydelse för fortsatta undersökningar i Sovjetunionen. I ett pressmeddelande den 1 oktober 1965 underströk den svenska regeringen vidare att den skulle komma att följa denna fråga med stor uppmärksamhet och att nya omständigheter och nya upplysningar kunde komma att motivera ytterligare åtgärder.

I det fortsatta arbetet på att komma till klarhet om Raoul Wallenbergs öde har till de svenska myndigheternas kännedom nu kommit informationer av innebörd att Wallenberg skulle ha befunnit sig i livet så sent som 1975. Enligt dessa uppgifter skulle Wallenberg från slutet av 1940-talet till 1953 ha vistats i fängelset i Verchne-uralsk i Tjeljabinsk-området. Vidare skulle han 1953-1955 ha befunnit sig i fängelset Aleksandrovskij Central i Irkutsk-området. 1955 skulle han ha överförts till fängelset i Vladimir, där han sedan skulle ha vistats till åtminstone senare delen av 1960-talet, i varje fall tidvis i cell 23 i Corpus II. På denna punkt bestyrker de nu framkomna uppgifterna de informationer som svenska regeringen tidigare, bl.a. i sitt memorandum den 18 juli

Ifylles av postexp

Avsant med

☐

sv kurir

☐

ut kurir

☐

luftpost

☐

vanlig post

Avsänds datum

Sign

1979-01-26

2

Inofficiell översättning

AIDE-MEMOIRE

Överlämnad av Sovjetunionens chargé d'affaires E Rymko
till departementsrådet Hirdman 1979-01-24

Den sovjetiska regeringen meddelade redan 1957 officiellt Sveriges regering att, såsom framgick av en noggrann och uttömmande undersökning, Raoul Wallenberg avlidit i juli 1947.

Den förnyade undersökning av handlingarna rörande detta fall, som företogs på den svenska regeringens begäran år 1965, bekräftade att det inte finns och inte kan finnas något nytt i frågan om R Wallenbergs öde.

Samma slutsats bekräftades definitivt av resultaten av en granskning av de upplysningar vilka Sveriges regering åberopar i sin hänvändelse den 3 januari d å. Påståendena om att R Wallenberg skulle ha befunnit sig i Sovjetunionen så sent som 1975 stämmer ej överens med verkligheten.

Den 24 januari 1979

1979-08-22

*Övertämlat av Kabinetsminister
för Ambassaden i Moskva 20/8 1979*

Dnr		
Avt	Grp	Mål
P	2	604

Ärade Herr Ministerpresident,

Förbindelserna mellan Sverige och Sovjetunionen är, som också president Leonid I. Brezjnev framhåller i förordet till den svenska upplagan av sin biografi, ett exempel på mångsidigt och aktivt samarbete mellan stater med olika samhällssystem. Besöksutbytet mellan våra båda länder har blivit alltmer omfattande. Förra året avlade sålunda D.M. Konungen och Drottningen ett uppskattat besök i olika delar av Edert land. Utbyte på regeringschefsnivå äger rum på regelbunden bas, och jag vill i detta sammanhang gärna erinra om inbjudan till Eder att vid passande tidpunkt avlägga ett officiellt besök i Sverige. Även de ekonomiska, teknisk-vetenskapliga och kulturella förbindelserna utvecklas gynnsamt. Den svenska regeringen fästör för sin del den största vikt vid att samarbetet skall kunna ytterligare fördjupas och breddas, till gagn för båda våra länder.

Det finns emellertid, Ärade Herr Ministerpresident, en olöst fråga som utgör ett besvärande element i relationerna mellan Sverige och Sovjetunionen.

Ordföranden i Sovjetunionens
Ministerråd A.M. Kosygin

MOSKVA

Måttas av godkännande			
Avt	Grp	Mål	Sign
☐	☐	☐	

De informationer, som lämnades i den svenska regeringens meddelande den 3 januari, grundades bl.a. på uppgifter som emanerar från en sovjetisk medborgare vid namn Jan Kaplan. Under den tid, som förflutit sedan vårt meddelande lämnades, har ytterligare informationer nått oss av innebörd att en svensk medborgare vistats i ett sovjetiskt fängelse på 1970-talet.

Jag vill uttrycka min uppskattning över att de sovjetiska myndigheterna vidtog nya undersökningar med anledning av vårt meddelande den 3 januari. Samtidigt är det självklart att den svenska regeringen måste fästa betydande vikt vid de förnyade uppgifterna om att Wallenberg vistats i ett fängelsesjukhus i Moskva på 1970-talet. Jag får därför enträget hemställa att de sovjetiska myndigheterna måtte företa en ytterligare undersökning av dessa uppgifter. Jag skulle vidare vara tacksam om en representant för vår ambassad i Moskva får biträda vid samtal med hr Kaplan i syfte att underlätta efterforskningsarbetet och förhindra möjligheten av personförväxlingar.

Med utmärkt högaktning

Ola Ullsten

1979-10-01

1979-10-29

AVD. GR. MAL

HE	1/10 1979	4
Utdelat. 1/10 1979		

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Text till muntligt budskap framfört av ambassadör Jakovlev till statsminister Ullsten den 28 september 1979 rörande Raoul Wallenberg

På den svenska sidans begäran har man upprepade gånger undersökt dokument och uppgifter angående fallet Raoul Wallenberg. Alla fakta om fallet framställdes till svenska regeringen så sent som år 1957. Trots att den sovjetiska sidan är övertygad om att det inte finns och inte kan finnas något nytt i frågan om Raoul Wallenbergs, som dog i juli 1947, öde, har sovjetiska sidan med noggrann uppmärksamhet studerat den svenska sidans hänvändelser.

Vederbörande sovjetiska myndighet har fått i uppdrag att med all noggrannhet kontrollera alla uppgifter som den svenska sidan vid olika tillfällen hänvisat till.

Alla påståenden om att Raoul Wallenberg skulle ha befunnit sig i Sovjetunionen efter 1947 strider mot verkligheten. Denna slutsats gäller i full mån s.k. "vittnesmål" som omnämns såväl i svenska regeringens hemställan av den 3 januari i år som i Sveriges statsministers brev av den 22 augusti, också i år.

Den sovjetiska regeringen anser således frågan om Raoul Wallenberg utdömd och kan inte underlåta att uttrycka sitt beklagande i samband med att den svenska regeringen, i stället för att tillbakavisa olika slags påhitt och spekulationer, finner det möjligt att ifrågasätta den sovjetiska sidans uppriktighet i denna fråga.

I Sovjetunionen är man starkt övertygad om att ömsesidigt förtroende mellan våra regeringar och folk är ett obetingat villkor för vidareutvecklingen av sovjetisk-svenska grannförhållanden, vilket våra länder i lika mån är intresserade av.

ALM
Kopie överlämnad
till Nils Lefgren
1/10-79
JS

Kopie lämnad
till Breisky, amb.,
5-79
JS

UTRIKESDEPARTEMENTET

Arendes:

Kopia till:

Hirdman

Ch Laffad, Huvud
Uthälsning. SH
Polchefen v.d. 1

Åtgärd: (se regler på blankettkopie)

S-SH

P

2

Eu

SVENSK MOSKVA 1979-09-05

CABINET STOCKHOLM

FOER KABINETTSSEKRETERAREN RE WALLENBERG

P R I M O. VID MIN AVSKEDSMOTTAGNING IGAAR TOG ZEMSKOV LUND-
VIK AVSIDES OCH BAD HONOM TILL STOCKHOLM SOM HANS INOFFI-
CIELLA OCH PERSONLIGA MENING FRAMFOER FOELJANDE:

SVENSKA REGERINGENS SENASTE FRAMSTAELLNING I WALLENBERGAERENDET
HADE FRAMKALLAT FOERVAANING OCH BETYDANDE FOERARGELSE PAA SOV-
JETISK SIDA. INTE MINST HADE MAN FUNNIT FORMEN HAEPNADSVAECKAN-
DE. VAD MENADE DEN SVENSKA SIDAN MED ATT I ETT PERSONLIGT BREV
FRAAN ULLSTEN TILL KOSYGIN KOPPLA SAMMAN KOSYGINS INBJUDAN TILL
SVERIGE MED WALLENBERGAERENDET? VAR SVENSKA REGERINGEN INTRESSE-
RAD AV ATT UTVECKLA VAENSKAPLIGA RELATIONER MED SOVJET ELLER
AV ATT ANVAENDA WALLENBERG SOM REDSKAP I VALKAMPANJEN? MAN GAV
SIG I STOCKHOLM INTE ENS TID ATT INVENTA DET SOVJETISKA
SVARET, INNAN MAN DELGAV PRESSEN BREVETS INNEHAALL. VALET VAR
EN SVENSK INTERN ANGELAEGENHET, OCH PAA SOVJETISK SIDA BETACKA-
DE MAN SIG FOER ATT PAA DETTA SAETT DRAS IN I DET.

DETTA BREV, FORTSATTE ZEMSKOV MED STIGANDE EFTERTRYCK, INNEBAR
ATT GRAENSEN VAR NAADD FOER VAD MAN PAA SOVJETISK SIDA VAR
BEREDD ATT ACCEPTERA. TRE GAANGER HADE SOVJETISKA REGERINGEN
FOERKLARAT ATT NAAGRA YTTERLIGARE UPPGIFTER OM WALLENBERG
INTE FANNS, MEN SVENSKA REGERINGEN FOEREDROG UPPENBARLIGEN
ATT SAETTA TILLTRO TILL LOEST PRAT FRAAN EN VANLIG - INTE ENS
POLITISK - BROTTSLING, SOM F OE INTE LAENGRE VILLE STAA FOER
VAD HAN HADE SAGT. MED ANLEDNING AV DE SVENSKA FRMASTAELLNINGARNA
HADE DE SOVJETISKA MYNDIGHETERNA GJORT DE MEST NOGGRANNA
UNDERSOEKNINGAR, VARS RESULTAT REDOVISATS FOER SVENSKA REGE-

Kopia till:

Atgård: (se regler på blankettkopia)

- 2 -

RINGEN. DET FANNS INGENTING ATT TILLAEGGA I DENNA FRAAGA, MER AEN ATT DEN SOVJETISKA REGERINGENS TAALAMOD NU VAR SLUT. ETT OFFICIELLT SVAR SKULLE GES, OCH DET KUNDE TAENKAS ATT DET SKULLE BLI SKARPT FORMULERAT. MAN MAASTE I STOCKHOLM FAA KLART FOER SIG ATT SAA HAER KUNDE DET INTE FORTSAETTA. VAD SVERIGE GJORDE VAR JU ATT STOEDJA DE AMERIKANSKA OCH SIONISTISKA FORSOEKEN ATT ANVAENDA WALLENBERGAERENDET I ANTISOVJETISKA SYFTEN. DET VAR MYCKET DUMT AV OSS.

EFTER DENNA SALVA AVLAEGSNADE SIG ZEMSKOV MED UPPMANING TILL FARAFONOV ATT FORTSAETTA SAMTALET. DENNE ANSLOG ETT MJUKARE TONFALL OCH UNDERSTROEK HUR SVAART MAN FANN DET PAA SOVJETISK SIDA ATT FINNA ANNAT AEN VALTAKTISKA MOTIV FOER BREVET TILL KOSYGIN, VILKET VERKLIGEN GJORT ETT MYCKET NEGATIVT INTRYCK PAA DEN SOVJETISKA LEDNINGEN.

SJAELV HADE FARAFONOV HAFT ATT GOER MED WALLENBERGAERENDET I MER AEN TJUGO AAR, OCH HAN KUNDE FOERSAEKRA ATT MAN VERKLIGEN GJORT ALLT MAN KUNNAT FOER ATT VINNA KLARHET OM WALLENBERGS OEDE. DOSSIERERNA FRAAN ALLA IFRAAGAKOMMANDE FAENGELSER HADE FINKAMMATS, MEN DET ENDA SPAAR SOM PAATRAEFFATS VAR DET DOKUMENT SOM REDOVISATS. BERIJA OCH HANS MEDBROTTSLINGAR HADE GJORT SITT BAESTA ATT SOPA IGEN SPAAREN EFTER SINA MISSGAERINGAR GENOM ATT FOERSTOERA ALLA DOKUMENT. DETTA VAR DEN ENKLA SANNINGEN. DE SAA KALLADE VITTNESMAALEN OM ATT WALLENBERG SKULLE HA VARIT I LIVET EFTER 1947 VISADE SIG ALLA VID NAERMARE GRANSKNING VARA GRUNDLOESA. ETT EXEMPEL PAA DETTA VAR VAD NANNA SVARTZ TROTT SIG FOERSTAA AV MJASNIKOV. FARAFONOV HADE SJAELV VARIT NAERVARANDE VID DEN KONFRONTATION MELLAN DE BAADA SOM ARRANGERATS PAA SVENSK BEGAERAN, OCH DET

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

- 3 -

HADE VARIT MYCKET PINSAMT. DE BAADA HADE HAFT TOTALT SKILJAKTIGA MINNESBILDER AV VAD SOM SAGTS VID DERAS FORSTA SAMTAL, OCH LAENGRE KOM MAN INTE. SVARTZ VAR EN HEDERVAERD PERSON, MEN HON HADE HELT MISSFOERSTAATT MJASNIKOV'S ORD.

S E C U N D O. LUNDAVIK SADE SAABAEEL ZEMSKOV SOM FARAFO NOV ATT SVENSKA REGERINGEN ALDRIG BETRAKTAT DET SOVJETISKA SVARET 1957 SOM SLUTGILTIGT UTAN FOERBEHALLIT SIG RAETTEN ATT AATERKOMMA I SAKEN PAA GRUNDVAL AV EVENTUELLT NYA UPPGIFTER. SAADANA FOERELAAG NU, OCH VAD VI BEGAERDE-VAER SOVJETISK HJAEELP ATT PROEVA DESSA, BL A GENOM ATT DIREKT HOERA KAPLAN. DETTA HADE ICKE NAAGOT MED VALKAMPANJEN ATT GOERA, EJ HELLER VAR DET FRAAGA OM NAAGOT SAMARBETE MED USA ELLER ANDRA. PAA REPLIK TILL FARAFO NOV ATT VI ALDRIG ENS FAATT SE DET DOKUMENT FRAAN 1947, SOM DEN SOVJETISKA SIDAN HAENVISADE TILL, SVARADE DENNE ATT DETTA HADE ALDRIG BEGAERTS FRAAN SVENSK SIDA.

T E R T I O. ZEMSKOV UPPTRAEDDE I SEDVANLIG SKJUTJAERNSSTIL, SEKUNDERAD AV TRE MAN FRAAN SKANDINAVISKA AVDELNINGEN, OCH VAR MYCKET ANGELAEGEN ATT HANS ORD MED ALL TYDLIGHET SKULLE VIDAREBEFORDRAS TILL STOCKHOLM. INNEBOERDEN AER JU HELT ENKELT DEN ATT VI NU NAATT DEN GRAENS, BORTOM VILKEN INGA HOEVLIGA SVAR AER ATT VAENTA PAA NYA FRAMSTAELLNINGAR. ETT BESOEK AV KOSYGIN TER SIG OCKSAA MER AVLAEGSET AEN TIDIGARE. VAD SOM SADES OM KAPLAN TYDER PAA ATT DENNE TAGITS UNDER SAADAN BEHANDLING ATT ETT SAMTAL UR VAAR SYNPUKNT SKULLE BLI HELT NEGATIVT. DETTA AER JU FOEGA OEVERRASKANDE. INGENTING ANTYDDE DOCK MOEJLIGHETEN AV ATT ETT SAMTAL SKULLE KOMMA TILL STAAND. NAER DET GAELLER DET KOMMANDE SVARET FRAAN KOSYGIN AER DET VISSERLIGEN INTE SAEKERT ATT DET BLIR SAA SKARPT FORMULERAT SOM ZEMSKOV NU ANTYDER, MEN SANNOLIKT TILLRAECKLIGT HAART

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

- 4 -

FOER ATT FOER AVSEVAERD TID STAENGA DOERREN FOER NYA FRAMSTAELLNINGAR I AERENDET MED MINDRE VI KAN LAEGGA FRAM HELT NYTT MATERIAL.

Q U A R T O. DN:S KORRESPONDENT STAFFAN TESTE SAEGER SIG HOS APN TVAA GAANGER HA BEGAERT ATT FAA DEL AV DET I 1957 AARS BESKED ABEROPADE DOKUMENTET. FOERSTA GAANGEN FICK HAN INGET SVAR, ANDRA GAANGEN FOERKLARADES ATT EN SAADAN FRAMSTAELLNING MAASTE GOERAS GENOM OFFICIELLA KANALER.

SLUTLIGEN KAN NAEMNAS ATT VICTOR LOUIS FOER DEN SOM VILL LYSSNA BERAETTER ATT HAN HAALLER PAA ATT SKRIVA NAAGOT OM WALLENBERG.

RYDING

2 на 1124

Chairman
Alan C. Greenberg
Vice Chairmen
Betty Throne-Holst
Jacob Wallenberg
President
Rachel Oestreicher Haspel
Vice President
Robert Le Buhn
Secretary
Martin Riskin
Treasurer
Alex Rosenberg

Executive Board
Dr. Michael Alderman
Vera Bilinken
Jena Blörck Kaplan
Sam Harton
Anthony K. Mochary
Elizabeth Moynihan
Carl Nisser
Natalie Oppenheim
John Russell, Esq.
Vera Stern
Bruce Teicholz

Hon. Larry Chairmen
Amb. Per Anger
Hon. Gideon Hausner
Yim Bergergren
Dr. Peter Stendahl
Dr. Guy von Dardel
Amb. Wilhelm Wachmeister
Ingrid Gärde Widemar
Simon Wiesenthal

National Advisory Board
John Blierman
Sen. Rudy Boschwitz
Rev. James Carpenter
Richard Chamberlain
Bethine Church
Countess Margareta Douglas
Dr. Erica Freeman-Padan
Barbara Futterman
Sister Ann Gillen
Rep. Bill Green
Diane Haslett
Hon. Alan Hevesi
Rep. Jack Kemp
Annette Lantos
Rep. Tom Lantos
Sa. I LeFrak
Eleanor Lester
Aveca Lindfors
Dr. Patricia A. McFate
Sen. Daniel P. Moynihan
James P. Murphy
John Nelson
Rev. Bert Olson
Sen. Osborne Pell
Harvey Rosenfeld
Bayard Rustin
Hon. Jerome Shestack
John T. Stearns
Marionne Slade
Leroy Sylverst
Susan Tabor
Nell Tevebaugh-Kenworthy
Ludmilla Thorne
Tibor J. Waldman
Rep. Theodore S. Weiss
John Weltz
Elie Wiesel
George Will

November 20, 1986

Mr. Pierre Schori
Permanent Under-Secretary of State
Ministry for Foreign Affairs
Utrikesdepartementet
103 23 Stockholm
SWEDEN

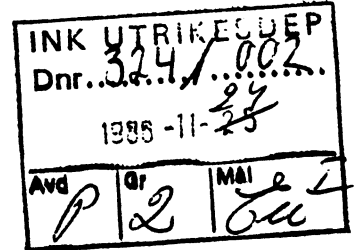
Dear Pierre:

Please be kind enough to halt any activities concerning the Wallenberg Awards Evening on March 4, 1987 until we have an opportunity to speak of it in our meeting in Washington. The emphasis has been shifted, and I very much wish to bring you up-to-date before the government makes any decision vis a vis its attendance that evening. I ask your forbearance in this matter.

With best personal regards,

Rachel Oestreicher Haspel

ROH:sap

"Fox" hade 1956 återsett den man som 1945 sagt till en kollega att man måste göra sig av med svensken. Det var inne på en rysk kommandantura i stadshuset i sjätte distriktet i Budapest. Liksom 1945 bar han glasögon och han stoppade just på sig en revolver och talade ryska. "Fox" hade frågat en ungrare inne på kommandanturan vem mannen var och fått svaret att han var chef för en rysk bokhandel som hette Horisont och som både lånade och sålde ryska böcker.

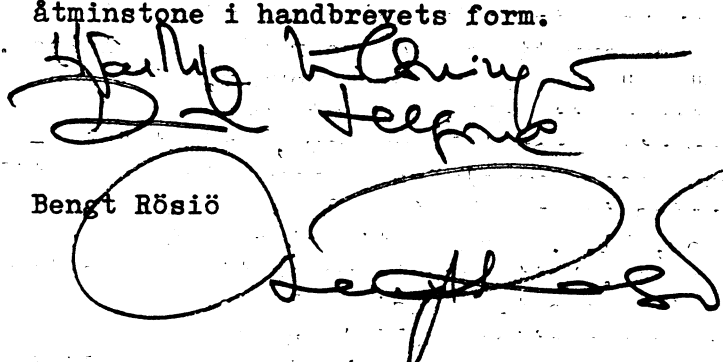
"Fox" som är mekaniker lämnade Ungern 1956 och emigrerade till Canada. Här hade Royal Canadian Mounted Police sagt åt honom att han lämpligen borde glömma vad som hänt i Ungern. "Fox" trodde att anledningen var att välbärgade och inflytelserika ungerska judar som nu fått kanadensiskt medborgarskap hade arbetat för Rakosis hemliga polis. Många av dessa skulle alltså ha varit kommunister, om inte av andra skäl så till följd av sin bitterhet mot nazister och pilkorsare. Det är, säger han, av rädsla för judiska aktivister i Montreal som han är angelägen om att hans samtal med mig skulle hållas så hemligt som möjligt.

"Fox" menar således att Wallenberg aldrig bortfördes av ryssarna utan att han avrättades strax utanför Budapest av Rakosis folk. Han har dock inget annat belägg för detta än orden att man måste göra sig av med svensken. Att han vände sig till mig berodde på att han ungefär samtidigt, ehuru för rätt länge sen, råkat läsa två tidningsartiklar, den ena om Wallenberg i samband med att denne blev kanadensisk hedersmedborgare, den andra en stump av vilken det framgick att jag tjänstgjort i Tjeckoslovakien. Han antog därför att jag inte var helt främmande för kommunistiska metoder.

"Fox" gör ett hedervärt intryck och tycks inte ha några personliga rancuner. Han är sjukskriven för ett olycksfall i arbetet, kommer snart att pensioneras och gör inte anspråk på svenska gentjänster. Han har, säger han, bara velat avbörda sig det han nu berättat men står gärna till tjänst för längre och mer uttömmande redogörelser för sovjetiska och ungerska kommunisters förehavanden i Ungern i krigets slutskede och åren därefter.

Jag kan svårligen tänka mig att Du har någon glädje av dessa informationer som förefaller både långsökta och vaga. Likväl finner jag det rimligt att inrapportera dem, åtminstone i handbrevets form.

Bengt Rösiö

1986-11-21

1986-11-26

Hbr Julin-Hirdman

Kanslirådet Sven Julin
Politiska avdelningen
UTRIKESDEPARTEMENTET

Wallenberg-ärendet
(1 bil.)

Pai

325/001

INKOM UD	
1986-11-21	
AVD.	RE. JUEL
0	2 En ²

Broder,

En rumänsk jude i Haifa vid namn Andor Popescu har i två
års tid försett mig med oläsliga och förvirrade brev om
./. Raoul Wallenberg. Det här är något mindre oläsligt,
varför jag skickar in det så att Du kan göra en rutin-
kontroll i person- och sakregistret.

Sven Hirdman
Sven Hirdman

bm

Hernn.

SWEDISCHE-AMBASSADEUR of ISRAEL - TEL - AVIV.

WEITZMAN street. 4 Bet Asia.
5. stok.

INRA TELAVIV		
Dnr. 15/413		
1982 - 11 - 11		
AVD.	GR	MAL
R.	18	Wallenberg

Unterschreiben, POPESCU ANDOR, von Haifa Aliwne Street I/II Telefon-
520- 587.

Ihcabgeessen of Bukarest-Moscova-Budapest-Munchen- Stutgarth-WIN
Nancy- PARIS-Roma-Brendizzi-Patrass-Athen-Pireus- Ciprus- Haifa, of iedes
landen dii menchin de juden washatgehilfeth, ROAUL WALLENBERG, Swedishe
diplomath fon Budapest 1944 Julii biss 19 Januar 1945, wen hatghekomen
disse Rushische bandit LEONID BREJNEV, hatghehopen disse Swedishe diplo-
math ROAUL WALLENBERG with one mothiwen hathgesacht erist eine natzim
SPION, dasist eine grosse schweineraj, WALLENBERG with mir hatgehelfen
100.000 Juden von disse kriminalische natzim furer ADOLF ACICHMAN.

Disse Juden areingebracht of SWEDISCHE Ambassade of BUDAPEST
deganze sache brilliantim - golden piktures zwej maester wiolin eine
AMATTI und eine GUARDINO de ganze inventar ichabgemacht mit frau EMMA
SZENTES secreter von ROAUL WALLENBERG und isgewessenn eine altere sofer
mith mir hatgesprecht deutsch.

INVENTAR VON SACHE.

=====

- 1/ 43.564 stuk Brilliantim mith platinen.
- 2/ 54.763 stuk golden.
- 3/ 15.000 stukgolden taleren of FRANZ -JOSEF JUBILIAREN.
- 4/ piktures von - REBRAND - RUBENSS -RAFAEL - LEONARDO de VINCII - AMANN
MICHEL ANGELO - MUNKACSI MIHALY.
- 5/ Zwei maester wiolin AMATTI - GUARDINO.
- 6/ Waluthen - 2.343.000 Dolaren. %.653.000 SWIZELAND Frank. Fil goblen
kristalen von Boemia.

Das ales hatgenemen disse Rusiche bandit LEONID BREJNEV
of Rusland Brejnev hathnichtgestellt dise ganze sache of Ruslandiche
Parlament hathgegeben ofganze familien.

I/ GALINA BREJNEV frau von CIURBANOV - Intern Minister - Yuri
BREJNEV son General TVISING swuger von Brejnev, von dem hatgehaphth
RAUL WALLENBERG ales ist eine sweineraj heuthe WALLWNBERG lepth of
Nordisce Mer of eine Rusiche festungh, hathgekomen eine Rusiche fami-
lien SIRKIN von BELORUSIA werisgewessen mith ROAUL WALLENBERG of disse
festungh biss 1983 wen er frejgekomen emigrichen of Israel.

Ichbithe dise SWEDISCHE AMBASSADE of ISRAEL solmir helfen solichkenen
frejmachen ROAUL WALLENBERG.

Wenhatgesterben disse Rusiche bandit Brejnew ichabgemacht eine
MEMORIUM rusich von YURI ANDROPOW habgezeltales asso wisteth de sache
ANDROPOW hatgestelth disse General TVISING solanfanghen mith disse sache
zweithe taghe disse General isgewessen kaputh, hathgehaphth disse BORISS
TIGAJNER von grosse Cirkus of MOSKOWA hatgehatbaem, 200.000 Dolar undh
Brilianthim von 1.000.000 dolar ba K.G.B. erhatgesacht hatbekomen von
GALINA CIURBANOVA - BREJNEW disse frau lept schon 16 jare mith disse
BORISS TIGAJNER von grosse statd CIRKUS of MOSKOWA hatgehaphth deganze
bandes CIURBANOV hatgestellt of MURMANSK - SIBERIEN GALINA CIURBANOVA
of eine blodhausse und YURI BREJNEW de son hatgehath eine sizungh mith
ANDROPOW of KREMLIN Andropow hatgesachth deine father sinichtgewessen
eine komunist washatgemacht mith schora fon SWEDISCHE Ambassade of
Budapest YURI BREJNEW hathgenemen seine rewolwer und firmol hathge-
macht feier of Andropow von disse Andropov hatgestarben, von disse ale
sache ich hab dokumentazion of meine hanth.

Wenichabnischt hilfe von SWEDISCHE AMBASSADE of Israel solichkenen
schreiben of MICHEL GURBACIOW disse ganze sache ichwensreiben of O.N.U.
solmichhelfen WALLENBERG mus arouskomen von Rusiche festungh ihckanisth
lassen mein hawer mith wemen habgehelfeth 100.000. Juden sol nihtgeen of
AUSCHWITZ.

Ichbithe noch ein mal und die letzten mal sol mir helfen solichkenen a rbajthen of
meine kop ich brochnist kein gelth ihbrochnor telefon solichkenen sprechen
mith Rusland, WALLENBERG lepth erhath 74 Jare hatgeboren of 1912, ichabgema
cht WALLENBERG organisazion of Budapest ± WIN - DEUTSCHLAND - PARIS - ROMA
srael.

Ichhabeinefrage wen PAUL WALLENBERG isgewessen eine Nazim
Spion aso wi hatgesacht BREJNEW varwass JANOS KADAR de Ungarusche President
hatgemacht eine strasse of Budapest Roaul Wallenberg strasse undh eine
kulturhauss WALLENBERG Kulturhaus Ungarn ist eine komunischtsche land.

Ichbithe dileztēmol sol helfen mich sol ich
kenen frejlassen WALLENBERG.

Ichhabgemacht eine feller mith her HIRDMAN habgesacht eine nicht guthe
datum von WALLENBERG ich habgesacht eine datum nith ambassadeur of Switzelad
dsisgewessen eine feller ichab getreven mith Wallenberg of Budapest monath
Juli 1944.

Ichbithe eine acinworth geben.

Mith hoch achtungh.

POPESCU ANDOR.

HAIFA 2 November 1986.

**LUNDS UNIVERSITETS
HISTORISKA INSTITUTION**
Magle L Kyrkogata 9 A
223 51 LUND

22 November 1986

Telefoner: vx 046 - 12 41 00
Expeditionen ankn 743
Prefekt: Prof G Rystad ankn 745
Prof B Odén ankn 803

vx 046 - 12 41 00

ankn 743

ankn 745

ankn 803

Professor Wilhelm Carlgren
Utrikesdepartementets arkiv
Gustav Adolfs torg 1
Box 16121
103 23 Stockholm

326/001
31-24
1996

AVD. CB. E.
1 L Eu

Dear Professor Carlgren:

I am writing to you concerning my visit to the archive to consult some of the original documents pertaining to Raoul Wallenberg and already made public, as we agreed last July, prior to my departure to work on the collection of copies at the New York Public Library on a special Fulbright Commission grant for that purpose.

As your secretary, Leila Sandelowsky, will have informed you, I called you in mid-November to arrange for my visit to the archive. I learned from Ms. Sandelowsky that you were away but would be back at the archive by December 1. I asked her to inform you that I would be interested to consult the documents as soon after your return as was possible and convenient for you, and that I would call you to this effect as well.

Unexpected circumstances of a personal nature, however, have intervened to take me to the USA for a short stay there now. I expect to return to Sweden about the first week of December, and will contact you then about my visit to the archive.

To anticipate, I will be interested to visit the archive some few days after I return to Sweden and before my originally planned, more long-term departure for the USA and New York already this December. I should think, therefore, that sometime in the week of December 8 - 13 will be most convenient for my visit to the archive, while December 15-19 may also be possible.

To facilitate the task, I can inform you that the original documents which I would be basically interested to see are those which composed volumes 1, 4, 5, 8, 25, and 49 of the copied collection.

I understand these may be filed in particular dossiers, and if you felt it would be more practical simply to have me consult the original dossiers as they are filed, I would find this reasonable. I am interested, in any case, to consult the original documents in as mutually convenient and efficient a way as possible, and would be interested in your advice accordingly.

If you recall, I also raised the possibility, which you indicated we could discuss, of the archive making a copy of its catalogue file for the Wallenberg documents, as this may pertain to those documents already published. This would be of great benefit for the users of the collection in the New York Public Library. I should be interested to pursue the matter further with you as well.

I look forward to my December visit to the archive, and to meeting you in connection with the Wallenberg documents.

Sincerely,

Joseph Zitomersky

cc: Fulbright Commission, Stockholm:
Harald Runblom, Director
Jeannette Lindström, Assistant Director

SPECIAL JOINT GRANT

BETWEEN THE FULBRIGHT COMMISSION AND

THE RAOUL WALLENBERG COMMITTEE OF THE UNITED STATES

The Fulbright Commission announces that a special grant will be awarded together with the Raoul Wallenberg Committee of the United States in honor of Raoul Wallenberg.

The Raoul Wallenberg Committee of the United States has endowed a permanent Raoul Wallenberg collection which is housed at the New York Public Library. The greater portion of the papers is a gift from the Government of Sweden.

The main task of the grantee would be to analyze and separate the important documents in the collection and translate them into English. Additional research is to be performed at the National Archives of Sweden, the Swedish Ministry of Foreign Affairs, the Roosevelt Library, and the Library of Congress. The grantee is expected to prepare a manuscript for publication from primary sources.

ELIGIBILITY:

- Swedish or U.S. citizenship
- Doctoral degree in Political Science or History, preferably with expertise in the World War II period
- Fluency in Swedish, English and German (Knowledge of Russian, Hungarian, French, and Italian would be an asset.)

FINANCIAL DATA:

A \$20,000 grant-in-aid and transatlantic travel will be provided by the Fulbright Commission and the Raoul Wallenberg Committee of the United States. The grant is intended for a flexible period of six to nine months. The grantee should be available to begin research in Sweden by mid-1986, with departure for the U.S. prior to October.

APPLICATION INFORMATION:

Application forms and further information can be obtained from the Fulbright Commission at the address below. The application deadline is April 15, 1986. Preliminary notification of award will be made no later than May 1986.

FULBRIGHT COMMISSION

Norrmalmstorg 1, 111 46 Stockholm
(08/10 64 50 or 10 65 15)

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen/ESK

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1986-11-26 330/001			P2 EU

Ambassadören Hirdman

TEL AVIV

U.n.

Wallenberg-ärendet

Broder,

D2 EU⁷ (POL)

Tack för Ditt brev den 21 november 1986 angående
Andor Popescu.

Hans namn förekommer ymnigt i personregistret
sedan 1983. Alla hans brev har varit lika
oläsliga som förvirrade och har lagts ad acta.

Bästa hälsningar.

[Signature]
Sven Julin

BN

Fylls av postexp

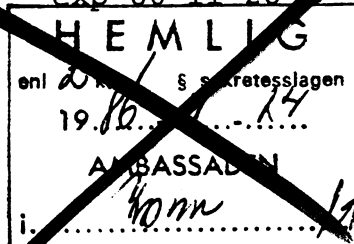
Postadress Box 16121 103 23 STOCKHOLM Dep U 328	Gästbesök med Gästfrihets torg 1 sv kurlr	Telefon 786 60 00 ett kurlr	Telegram Cabinat vanlig post	Telek. Avsändnings datum Posttid 105 80 28/11-86 1 56 10-9
--	---	-----------------------------------	------------------------------------	---

078

SVERIGES AMBASSAD

BONN
Julien/ESK
1986-11-28
ex f kdm t

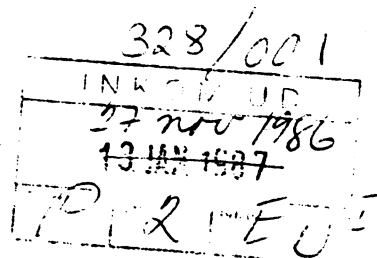
Kabsekr
Ch Pol I
exp 86-11-28

1986-11-24

Kabinettssekreteraren
Pierre Schori

Utrikesdepartementet

HEMLIG

Utredning rörande Wallenbergärendet
PM 1986-09-24 U

Broder,

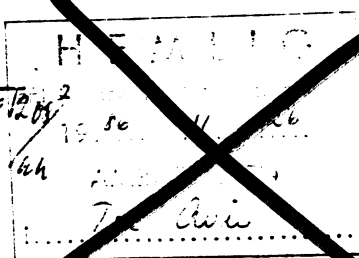
Jag har med avsikt dröjt med att kommentera Rune Nyströms utredning i Wallenbergärendet, eftersom jag velat läsa igenom den ett par gånger med viss tidsintervall. Min befattning med ärendet härrör framför allt från polchefsåren 1979-83, då vi ganska ofta hade anledning att fundera kring och agera i saken. Sedan dess tycks inte mycket av substans ha inträffat.

Utredningen är såvitt jag kan bedöma grundlig och framför allt presenterad på ett överskådligt sätt. Jag delar Nyströms slutsatser, i synnerhet som det är slutsatser jag inte kunde undgå att själv dra redan när jag för 4-5 år sedan följde ärendet. Jag kan inte se hur man kan komma vidare om inget nytt konkret spår dyker upp. Det är inte sannolikt att något sådant spår uppdagas och inte heller att Wallenberg lever. Ändock kan givetvis ärendet inte avskrivas så länge klarhet om hans öde inte vunnits, Nyströms synpunkter i fråga om nya initiativ och hans slutintryck kan jag därför till fullo instämma i.

Hjärtlig hälsning!
Di Tengren
Lennart Eckerberg
Lennart Eckerberg

1986-11-26

1986-12-08/UM:s kansli
Kr Petersson/kh
ex t pol I f åtgärd
kabs

HEMLIG
SekrL 2:1

Kabinettssekreteraren
Pierre Schori

UTRIKESDEPARTEMENTET

334/CC/

01

P 2 Eu I

Utredning rörande Wallenberg-ärendet
Remiss 1986-09-24

Broder,

Jag har med stor behållning läst Rune Nyströms sammanfattande utredning om Wallenberg-ärendet. Han har fått med många intressanta aspekter. Själv har jag sysslat med Wallenberg-ärendet sedan 1978, mest intensivt de två första åren 1978-79 då Kalinski-spåret var aktuellt och vi gjorde nya framställningar till ryssarna.

Mina kommentarer avser dels den historiska framställningen i Nyströms utredning, dels vad som bör vara vårt framtida agerande.

Det historiska skeendet

1. Nyströms exkurs rörande Stalins antisemitism och avoghet mot JOINT är tänkvärd liksom uppgiften om den planerade rättegången i Budapest 1953. Jag undrar dock om Stalins antisemitism var så personlig och vidare om den verkligen omfattade Wallenberg. Antisemitismen förefaller mer ha utnyttjats som ett politiskt instrument för att verkställa utrensningar i Sovjetunionen och Östeuropa.

2. Vad gäller Madame Kollontays agerande i Wallenberg-ärendet 1945 bör man inte utesluta att hon i viss utsträckning handlade på egen hand. Hon var ju en självständig person och ville nog göra vad hon kunde för Raoul Wallenbergs familj. Man kanske inte skall tolka in för mycket i hennes ord.

3. Nyström har naturligtvis helt rätt i sina slutsatser:

a) att en verklig chans att få tillbaka Wallenberg genom t ex utväxling kan ha förelegat 1945-47;

b) att ryssarna 1957 angav hans dödsdatum till 17 juli 1947, eftersom de då visste att det var det senaste datum, intillvilket den svenska regeringen hade säker information om Wallenbergs vistelse i Sovjetunionen.

4. Kaplan-spåret 1979 var enligt min uppfattning då och ännu mer nu ett felspår. Det var konstruerat av Kalinski, som säkert både förfalskat brev och instruerat Kaplans dotter (?) i Israel, Anna Bilder. Det var ett misstag av regeringen Ullsten att göra en ny formell framställning till Sovjetunionen om Raoul Wallenberg i augusti 1979 på basis av det s k Kaplan-spåret. I tiden låg framställningen misstänkt nära det svenska riksdagsvalet i september 1979. Möjligen kunde man ha gjort en muntlig demarsch hos ryssarna men det var för långtgående att skicka ett brev till den sovjetiske regeringschefen Kosygin. Den sovjetiska reaktionen blev som väntat skarp.

Bergling-affären var som Nyström påpekar en annan bisarr politisk gimmick. Leif Leifland har på ett vägande sätt belyst detta.

Vårt framtida agerande

1. Jag tror att man kan sammanfatta vårt vetande om Raoul Wallenberg i Sovjetunionen på följande sätt:

- Vi vet att han förvarades i sovjetiska fängelser i Moskva åtminstone till sommaren 1947.

- Vi vet att ryssarna inte har talat om allt de vet om Wallenberg för oss. Deras uppgifter om dödsdatum har icke bestyrkts på annat sätt.

- Vi har ganska starka indicier på att Wallenberg fortfarande vistades i sovjetiska fängelser i början av 1950-talet.

- Det är möjligt att han var i Vladimir-fängelset till mitten av 1960-talet.

- Beträffande de senaste 20 åren vet vi i sak ingenting.

2. Jag delar inte Nyströms uppfattning att vi bör fortsätta att agera i Wallenberg-ärendet på samma sätt som hittills genom att då och då ta upp det med ryssarna och delta i olika manifestationer. Dels tjänar det ingenting till, dels försvårar det de normala relationer vi behöver upprätthålla med Sovjetunionen.

Vad jag i stället vill föreslå är att vi utfärdar en sammanfattande deklaration i Wallenberg-ärendet, t ex genom ett interpellationssvar av statsministern i riksdagen. Regeringsuttalandet borde bl a innehålla att

- Vi i 40 års tid sökt bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde.

- Vi icke kunnat få den sovjetiska uppgiften att Wallenberg dog i hjärtattack i Moskva 1947 bestyrkt och icke kan tro att det är den fullständiga sanningen, så mycket mer som andra uppgifter föreligger om att Wallenberg hölls i förvar i Sovjetunionen in på 1960-talet.

- Vi måste insistera att Sovjetunionen delger oss de andra handlingar och informationer man måste ha i Wallenberg-

ärendet, så att slutlig klarhet kan bringas i hans öde.

Deklarationen borde överlämnas till ryssarna för kännedom och därefter kunde vi i framtiden nöja oss med att hänvisa till den, såväl bilateralt som i andra sammanhang.

Man kan diskutera utformningen av en sådan regeringsdeklaration. Min poäng är att vi bör skaffa oss en saklig grund att stå på i Wallenberg-ärendet, som samtidigt inte innebär en onödig belastning.

Om man vidtar en sådan åtgärd, kunde man samtidigt överväga att publicera en ny sammanfattande redovisning av Wallenberg-ärendet på svenska och engelska för att tillgodose allmänintresset.

Sven Hirdman

bm

SVERIGES AMBASSAD

1986-12-01

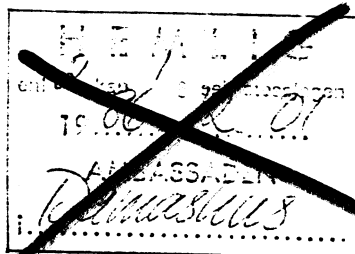
D A M A S K U S

1986-12-09/UM:s kansli

Kr Petersson/kh

Original t kr Julin f åtgärd

exp 86 12 01/64

Kabinettssekreterare

Pierre Schori

UTRIKESDEPARTEMENTET

*Wili/PS
GAG*

HEMLIG

Utredning Hörande Wallenberg-ärendet

PM 1986-09-24

Broder,

Efter att ha studerat Rune Nyströms promemoria (1986-07-14) kan jag bara som min personliga uppfattning framföra att jag, under alla de år jag i olika omgångar hållit på med Wallenberg-ärendet, aldrig läst en så intressant och klargörande sammanfattning av ärendet inte minst p g a att frågan satts i sitt allmänpolitiska perspektiv. Detta har ju mestadels lyst med sin frånvaro i tidigare skrifter.

Vad gäller Rune Nyströms förslag om framtida agerande delar jag till fullo hans synpunkter.

*Rune Nyström
Göran Berg*
Göran Berg

/lu

Postadress
Boite Postale 4266
Damas, Syrien

Gatuadress
Immeuble Mohammed Said Doughli
Rue Abdul-Malek Ben Mourouan
Quartier Abou-Roumané

Telefon
33 12 70
33 58 13

Telegram
Svensk
Damaskus

Telex
Svensk
11339 SY

Göran Ryding
Ambassadör

Kabinettsekreterare Pierre Schori
Utrikesdepartementet
Stockholm

1986-11-27

861201/UM:s kansli
deps Walder-Brundin/kh
ex t kr Sven Julin

af 861201/ku

vidi/PS
aa/k

331/003

P 2 Eu f

Förtroligt.

Wallenbergutredning

Broder,

Tack för att jag fått ta del av Rune Nyströms utredning.
Jag tycker, att han på ett förtjänstfullt sätt redovisat de
avgörande händelseförloppen.

När det gäller kapitel V - nya initiativ - är det lätt att
instämma i vad som inledningsvis sägs nämligen att "nya
ovedersägliga fakta" måste till för att man med utsikt till
framgång skall kunna ta upp frågan i Moskva.

Det talas i samma kapitel om "handlingar" och "documents"
vartill vissa sovjetiska interlokutörer skulle ha hänvisat.
Jag vill då endast redovisa att min speciella KGB-kontakt i
Moskva alltid hävdade, att ett av problemen med
Wallenberg-ärendet var att det inte fanns något på dossier
i arkiven. Relata refero.

Göran Ryding

*Min vänliga
frälsning*

Dokumentationsenheten

1986-12-01

Dnr 435/001	Avd Grupp M&I P2 Eu
----------------	------------------------

Ambassadrådet John Hagard

WASHINGTON

Dokumentsamling rörande Raoul Wallenberg

Broder,

./.

I anslutning till våra samtal i Washington får jag härmed
översända en komplett uppsättning av volymerna i Raoul Wal-
lenberg-ärendet, nr 1-49.

Wilhelm Carlgren

LS

Ifylles av postexp

Dep U 328 10 000 ex 8608

Avsänd med	Avsändn datum	Sign
☒ sv kurir ☐ utl kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post	2/12-86	CH

ARENDE:

UTRINNESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTRMIN

KABS

POLCH

POL I

EKHOLM - ESK-GRUPPEN

ATGARD:

OK 4

1986-12-03

Org

HP 7A A

P 2 Su 1

ESK-DELEGATIONEN WIEN

1986-12-03

UD STOCKHOLM

FOER ESK-GRUPPEN OCH
POL I

RE AMERIKANSKT MR-ANFOERANDE OM BL A RAOUL WALLENBERG

UTRIKESDEPARTEMENTET

RE AMERIKANSKT MR-ANFOERANDE OM BL A RAOUL WALLENBERG

AMERIKANSKE DELEGATIONSCHEFEN ZIMMERMAN UNDERRAETTEDE MIG IDAG ATT HAN PAA MR-DAGEN 10 DECEMBER I ETT TIOSIDIGT ANFOERANDE OM MR-FRAAGOR KOMMER ATT AEGNA TVAA SIDOR AAT RAOUL WALLENBERG. HAN UNDRADE OM VI HADE PLANER I LIKNANDE RIKTNING OCH OM VI I OEVRIKT HADE NAAGRA SYNPUNKTER PAA UPPTAGANDE AV FALLET WALLENBERG I DETTA SAMMANHANG.

MOT DENNA BAKGRUND TACKSAM EVENTUELLA INSTRUKTIONER HURUVIDA FALLET WALLENBERG EXPLICIT BOER NAEMNAS I DET ANFOERANDE OM PRINCIPERNA VI PLANERAR HAALLA I ARBETSGRUPPEN MOT MITTEN AV DECEMBER OCH OM VAD SOM KAN SAEGAS SOM SVAR PAA ZIMMERMANS FRAAGOR OM VAARA EGNA PLANER.

LIDGARD

Ex f synpunkter t:

Kabsekr

Polch

Ch Pol I

ex f kdm t:

Löfgren

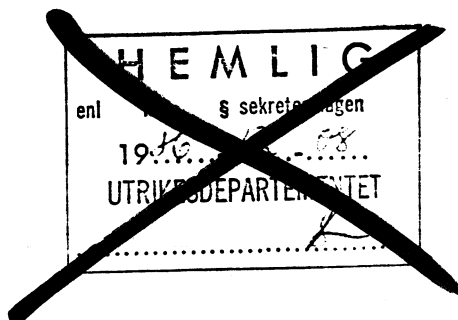
Ekholm

Julin

ESK-del u.n.

Amb. Moskva u.n.

1986-12-05/15

HEMLIG

Raoul Wallenbergfrågan vid ESK
(2 bil)

ESK-delegationen i Wien har aviserat att den amerikanska delegationen på MR-dagen den 10 december 1986 i ett tiosidigt anförande om MR-frågor kommer att ägna två sidor åt Raoul Wallenberg.

Vi tog på goda grunder inte upp frågan om Raoul Wallenberg i utrikesministerns inledningsanförande. Lika goda grunder talar för att vi bör göra det i det anförande om tillämpningen av Helsingforsdokumentets principer som delegationen avser hålla mot mitten av december. Det skulle därvid bli aktuellt att tala om Raoul Wallenberg i samband med princip VII (mänskliga rättigheter).

Vid Madridmötet nämnde utrikesminister Ullsten i sitt inledningsanförande Raoul Wallenberg tillsammans med Andrej Sacharov och Vaclav Havel som exempel på personer vilkas mänskliga rättigheter har kränkts. Detta bör ses mot bakgrund av att vi

1979 hade återupptagit den diplomatiska aktiviteten beträffande Raoul Wallenberg.

./.

Några veckor senare, i november 1980, förde den svenska delegationen Raoul Wallenberg återigen på tal. Det skedde i ett inlägg i implementeringsdebatten om familjeåterförening (korg 3).

./.

Ett år senare, i november 1981, togs Raoul Wallenbergfrågan upp för tredje gången i ett svenskt anförande om mänskliga rättigheter.

En vägande orsak till att Raoul Wallenberg inte nämndes i utrikesministerns inledningsanförande vid Wienmötet var att frågan om hans öde tagits upp av statsministern vid besök i Moskva tidigare under året. När nu implementeringsdebatten kommit igång skulle det, med tanke på vårt handlande i Madrid och det amerikanska initiativet, väcka uppmärksamhet om vi inte förde frågan på tal.

Ett ytterligare skäl som talar härför framkom vid ett telefonsamtal som jag igår hade med Expressen-journalisten Erik Sjöquist. Han har skrivit tre böcker om Raoul Wallenberg och blir huvudtalaren vid Raoul Wallenberg-högtiden i Storkyrkan den 17 januari 1987. Han läste upp sitt utkast till tal och bad om mina synpunkter. Vad jag då främst fäste mig vid var att han i ett brev från utrikesministern till Raoul Wallenbergföreningen nyligen angående fångutväxling ansåg sig kunna utläsa ett avtagande engagemang för Raoul Wallenbergs sak. Eftersom han inte syntes vilja acceptera min

./.

försäkran att hans uppfattning var felaktig, sade jag att han då i ärlighetens namn också borde nämna att vi sedan 1979 har gjort 2 skriftliga och 12 muntliga démarcher samt att vi tog upp Raoul Wallenberg tre gånger vid ESK:s Madridmöte.

Sjöquist lovade att beakta vad jag sagt.

Det vore bra om han i Storkyrkan kunde säga något också om Raoul Wallenberg och Wienmötet.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'Sven Julin', with a stylized, looped 'S' and 'J'.

Sven Julin

Pol I M Sahlin/le

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärende

Datum

Dnr

1981-11-04

1018

Avd

Grupp

Mål

Inc

Pol

1

2

En I

Adress

SVENSK WASHINGTON

Text

✓ 1018. Ert 1188. Wahlbaeck från Pol I re Wallenberg i
ESK.

P R I M O Under secundo det relevanta avsnittet.

S E C U N D O "The subject of human rights has been
faced by this meeting squarely. Some States have been
reminded that their treatment of certain citizens and
categories of citizens cannot but be classified as a
clear violation of a clear, unambiguous undertaking in
the Final Act. Names have been mentioned, also by this
delegation, notably in the introductory statement by my
Foreign Minister. One such name is Raoul Wallenberg.
Other names could be added, names of persons, notably
in the Baltic Republics, who even during this very
meeting have been made to suffer from ^{the} unwillingness of
some participating States to honour their pledges in
the Final Act. How can there be détente worthy of
its name in Europe if the universality of human rights
fails to meet practical recognition in and by some
States?"

CABINET+

Ifylles av telegramexpeditören

Avsänd

Klockan

Sign

4/11

13.55

[Signature]

Pol 1, Mossberg/bm

EN CLAIR-TELEGRAM

Adress

Datum

1980-11-24

Bes

Avt

Grupp

Mål

Adress

Svensk WASHINGTON nr 1020 ✓

Svensk LOS ANGELES 262 ✓

Text

Svensk LONDON nr 870 ✓

Svensk MOSKVA nr 553 ✓

Svensk BONN nr 529 ✓

Svensk PARIS nr 676 ✓

Svensk TEL AVIV nr 254 ✓

Svensk CANBERRA nr 219 ✓

Svensk SAN FRANCISCO nr 250 ✓ Swedeleg NEW YORK nr 1756 ✓

Re Wallenberg.

Sverige har åter i ESK-mötet i Madrid tagit upp Wallenberg-fallet. Detta skedde i ett inlägg den 21 ds i debatten om genomförandet av korg 3-frågorna i Helsingfordsdokumentet. Den aktuella passusen löd: Cit However, Mr Chairman, there are still outstanding cases of family reunification which have implications of almost inconceivable human tragedy. The oldest one where a Swedish citizen is involved has aroused great interest and concern among the public in Sweden and in other countries. A diplomat by the name of Raoul Wallenberg, who was involved in humanitarian work, was abducted during the last days of the second world war. Countless attempts have been made to bring clarity into this case. In spite of this, his fate has remained obscure. We urge that renewed efforts be made to solve this tragic affair Slutcit

CABINET

Fyllas av telegramexpeditören

Avsändt den

24/11

Klockan

1800

Sign

L

SVERIGES AMBASSAD

TEL AVIV

1986-12-05

Julin/GvK 86-12-11
a f kdm t
R Wallenberg-för,
Box 16076, 103 22 Sthlm

cep 861211

Kanslirådet Sven Julin

UTRIKESDEPARTEMENTET

Raoul Wallenberg

(1 bil)

Broder,

Bifogade annons var införd i Jerusalemposten den 4 december. Vi har varit i kontakt med förläggaren som uppgav att boken skrivits av en person som av olika skäl önskar vara anonym. Den skall innehålla bevis för att Wallenberg är i livet. Delar av bevisningen skulle vara inhämtad i Sovjet så sent som för bara några månader sedan.

Ett korrektur av boken blir tillgängligt om 2-3 veckor och vi har blivit utlovade ett exemplar härav. Boken som sådan kommer ut i slutet av januari.

Förläggaren lät seriös men också intresserad av bokens avsettningsmöjligheter. Hans uppgifter var så vaga att det var omöjligt att avgöra hur vederhäftig boken verkligen är.

Staffan Duhs
Staffan Duhs

Staffan Duhs

339/001

INKOM UD		
1986-12-8		
AVR. P	GH 2	ME EU

POL

1986-12-05

JERUSALEM POST 1986-12-04

Raoul Wallenberg Is Alive!

We have positive evidence to confirm this fact. We shall publish this evidence in a new book due to appear in January 1987. In the light of this up-to-date evidence, we appeal to Mikhail and Raisa Gorbachev to release the 75-year-old hero and bring joy to Wallenberg's family, the family of thousands of Jews he saved, and the family of humanity. Such an action will bring great credit to you and the Soviet Union. You will answer the prayers of millions, and earn the gratitude of the whole human race.

Rescue Publishing Company
Jerusalem, P.O.B. 3578, Tel. 02-525353

"For the Lord will not cast off his people, neither will he forsake his inheritance."

STORIES FOR THE YOUNG
AVAILABLE
HARVARD UNIVERSITY

Avslutningsort

Pol I/Julin/Carlsson/ml

Ärendes

re Nyströms utredning
om Wallenberg-ärendet

Datum

1986-12-08

Äre

P

Grupp

2

Mål

EU

Adress

AMBASSADEN PEKING
AMBASSADEN DAMASKUS

LEGATIONEN PRETORIA
AMBASSADEN TEL AVIV

Text

För ambassadören från Pol I ang Nyströms utredning 1986-09-24
om Wallenberg-ärendet

Tacksamma snarast erhålla Dina synpunkter.

CABINET

Ex till:

Julin, ESK-gruppen

UTRIKESDEPARTEMENTET

ARENDE:

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
POL 1

caasj

ÅTGÄRD:

UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1986-12-9		
Ans	Gr	Ans
P	2	EU

POL

AMBASSADEN DAMASKUS

1986-12-09

UD STOCKHOLM

FOER POL I

RE NYSTROEMS UTREDNING I WALLENBERG-AERENDET.

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

RE NYSTROEMS UTREDNING I WALLENBERG-AERENDET.

MINA SYNPUNKTER UTREDNINGEN I HBR BERG - SCHORI 1986-12-01 INSAENT
MED FOERRA VECKANS KURIR.

BERG

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
ES

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

POL 1

POL 3

ÅTGÄRD:

ahll julen

995

1986-12-10

P 2 Ex 1

POL

LEGATIONEN PRETORIA 1986-12-09

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE NYSTROEMS UTREDNING.

FORTS

RE NYSTROEMS UTREDNING.

P R I M O. JAG HAR MED STORT INTRESSE LAEST UTREDNINGEN OCH BEKLAGAR ATT DEN INTE KOMMIT TILL STAAND LAANGT TIDIGARE. DET SKULLE HA VARIT VAERDEFULLT FOER SUCCESSIVA POL 1-CHEFER OCH ANDRA WALLENBERGHANDLAEGGARE ATT HA HAFT TILLGAANG TILL ANALYTISKT MATERIAL SOM DETTA.

S E C U N D O. JAG INSTAEMMER I ALLT VAESENTLIGT I NYSTROEMS SYNUNKTER OCH SLUTSATSER. OCKSAA FRAMDELES TORDE UPPGIFTER FRAAN EMIGRANTER AV OLIKA SLAG FOERBLI DEN VIKTIGASTE KUNSKAPSKAELLAN, EFTERSOM DET AER HART NAER OMOEJLIGT ATT HOERA OCH AEN MINDRE AABEROPA I SOVJET BOSATTA VITTEN. VAD SOM HAENDE I FALLEN KAPLAN OCH KUPRIJANOV AER BELYSANDE. JAG DELAR DOCK NYSTROEMS UPPFATTNING ATT KAPLAN OCH KANSKE OCKSAA PROTASOV AER SPAAR SOM AENNU INTE UTTOEMTS OCH FORTSAETTNINGSVIS BOER UPPMAERKSAMMAS. DET VORE OCKSAA VAERT ATT FOERSOEKA MERA SYSTEMATISKT KONSULTERA AVHOPPARA FRAAN KGB.

T E R T I O. ETT VAESENTLIGT PROBLEM VID BEHANDLINGEN AV AERENDET AER ATT FINNA RAETT SAETT ATT TA UPP DET MED RYSSARNA. VI STAAR NU INFOER EN NY GENERATION OCH EN OEPPNARE ATTITYD I DEN SOVJETISKA LEDNINGEN, OCH TEORETISKT BORDE EN DEL AV DE LAASNINGAR SOM KAN HA UPPKOMMIT HOS DET TIDIGARE LEDARGARNITYRET NU KUNNA UNDANROEJAS. EN MAN SOM SJEVARNADZE AER INTE BUNDEN AV TIDIGARE UTSAGOR PAA SAMMA SAETT SOM GROMYKO FOER ATT GE ETT EXEMPEL. DOCK AER DET VAEL FOGA TROLIGT ATT GORBACHEVS GLASNOST PAA NAAGOT SAETT SKULLE UTSTRACKAS TILL KGB:S DOMAENER.

SEDAN AERENDET AKTIVERADES I SLUTET AV 1970-TALET HAR ETT ANTAL DEMARCHER GJORTS I MOSKVA, VARAV FLERA UTAN ATT NYTT MATERIAL FOERELEGAT. NYSTROEM ANVAENDER ORDET "MARKERINGAR" OCH FRAAGAN AER OM DE INTE AV RYSSARNA I FLERTALET FALL UPPFATTATS SAASOM PLIKTSKYLDIGA SAADANA I SYFTE ATT SEDAN KUNNA SAEGA TILL PRESSEN ATT WALLENBERG TAGITS UPP. GER VI INTRYCK AV ATT DET AER EN PFLICHTUEBUNG MAASTE VI RAEKNA MED ATT RYSSARNA SVARA I SAMMA ANDA. DAERMED TRIVIALISERAS AERENDET, OCH POSITIONERNA LAASES.

SKALL VI OEVERHUVUDTAGET KUNNA FAA UT NAAGOT AV RYSSARNA, OCH CHANSEN AER INTE STOR, TROR JAG ATT SAKEN MAASTE TAS UPP PAA ETT

FORTS

ANNAT SAETT. INTE VID STORA FOERHANDLINGSBORDET UTAN I EN LITEN
KRETS PAA HOEG NIVAA, OCH DEN SOM FOER ORDET PAA SVENSK SIDA MAASTE
VARA Vael INLAEST OCH KUNNA TA UPP DE LOESA TRAADAR SOM REDOVISAS
EXEMPELVIS PAA SID 54-55 I NYSTROEMS UTREDNING. PRESSEN MAASTE
HAALLAS UTANFOER FOER ATT UNDVICA INTRYCKET AV ATT DET GAELLER
INRIKESPOLITISKA POAENG OCH FOER ATT MOEJLIGGOERA EN FOERTROLIG
DIALOG. IDEALSCENARIOT SKULLE VARA ATT UTRIKESMINISTERN VID ETT
BESOEK I MOSKVA FAAR SAADAN KONTAKT MED SIN SOVJETISKE KOLLEGA ATT
DET KAENNS MOEJLIGT OCH DAERTILL FOERMAAR HAALLA PRESSEN BORTA FRAAN
HELA AERENDET TILL DESS RESULTAT UPPNAATTS. INGEN LAETT SITS
FOERVISSO, MEN JAG AER OEVERTYGAD OM ATT DET FRAAN RESULTATSYNPUNKT
AER BAETTRE AEN SEDVANLIGA MRKERINGAR VID FOERHANDLINGSBORDET.

ATT VI SKULLE AVSKRIVA AERENDET BETRAKTAR JAG SOM UTESLUTET.

LUNDVIK

ÄRENDET

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:
UTRIKESMIN
KABSEKR
POLCHEFEN
POL 1
POL 3

ÅTGÄRD:

GA S

UTRIKESCLP		
Dnr...../.....		
1986-12-9		
Avd	Gr	Samt
D	2	EU

POL

AMBASSADEN TEL AVIV

1986-12-09

UD STOCKHOLM

FOER POLCHEFEN OCH POL 1

RE WALLEBERGAERENDET

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

RE WALLENBERGAERENDET

MINA SYNPUNKTER INSAENDA MED FYRSIDIGT HBR TILL SCHORI DEN
26 NOVEMBER, VILKET SKALL HA NAATT DEPARTEMENTET MED KURIR DEN
1 DECEMBER.

HJERDMAN

D. N:o 334/005		
1986-12-17 09		
AVD. p	GR. 2	MAL I EM

(Pol) aas

MR. J. H. MIN.

1986-12-09

STOCKHOLM 30.11.56

TILL STEN ANDERSSON,

Raoul
Wallenberg

JAG SKA BE DIG ATT HJÄLPA MIG ATT FÅ MINA KYRILOBÖCKER PÅ
SVERIGE. JAG KOM PÅ SCANDINAVISKA FÖRDES HIT BÄTTERE SÄTT, SOM
EN MEJNING OCH VÄN MATTER. PÅ FILL JAG EN ANVÄN HÄNDESKAS
MATTER, SOM ÄR ANVÄNDIGEN DÖD. VÄRDE CÄNG JAG SJÄLV HAR FÖRSÖKT
ATT FÅ MINA MATTER HIT, HAR VÄN FÖRSÖKT ATT DÖDAMIG. SÅ JAG SKA
BE DIG ATT HJÄLPA MIG ATT FÅ BÖCKERNA HIT ELLER OM DE BRUKAR
VÄN, FÅ MINA KYRILOBÖCKER ÄNDRADE. DET ÄR INTE SÅ MYCKET JAG
HAR ATT KOMMA MED.

JAG HETTE: PETRA-MARIE BRANDAUER-LAFAYET. ÄR FÖDD 11.11. 1941
I LECHENAU ÖSTERRIKE.

MIN MOR: MARIE LAFAYETTE, FÖDD I MULHOUSE FRANKRIKE

MIN FAR: JOHANNES WOLFGANG BRANDAU, FÖDD I FREIBURG,

VAR CHEF FÖR NAZI FLYG DIVISIONEN.

MIN FAR DÖG I LECHENAU 1944. MIN MOR I FREIBURG 1945.

ALLA SLÄKTINGAR ÄR MÖDIGN DÖDA.

JAG SKA OCH AVSLÖJA PÅ SVENSKA REGERINGEN EN SAK OCH
BER OM ORSÄKT, ATT JAG HAR VÄRIT TVUNGEN PÅ ATT LUGA.

RAOUL WALLENBERG DÖG I APRIL/MAJ 1945 PÅ EN ÄNG NÄRA
WILDMÖR FRÅN DANSKA GRÄNSEN, I NÄRHET AV FLORISBURG.

DE RYSSAR SOM PÅ FÅRÅG PÅ HONOR BLEV ÖVERFALLNA OCH SKJUTNA. RAOUL
KUNDE ALLTSÅ FLY FRÅN DEM. PÅ VÄGEN SÅG HAN SIN FAR LIGGAN
FRÅN LUGT HAN SMÅNDE MÅ OCH KUNDE DÄRMED NÄRA SIG CAUSNA OBE
HINDRADE I FLYKTING. HAN VAR MÅ VÄG HÖR. SJÄLV BLEV JAG SJÄLVANDE MÅ
CAMN I EN BOMBRAID ÖVERFALLBURG OCH RAOUL FÖLKANDE VÄR MIG.
HAN BEFÖRDE OSS NÄSTAN GENOM HÖRA FLYKTING, HON PÅ SÄTT SÄTT

VI I HOPP MED FINSKA SMÖR, SOM AVSLÖJADE HONOM TILL NAZIS. MEN DET VAR
INTE NAZIS SOM DÖDADE HONOM. DET BLEV EN BOMBANFALL STRAX INOM SÖND
NULL OCH VI SKULLE ILDRSA EN ÄNG FÖR ATT FÅ SKYDD I SKOGEN. DÅ TRAMMADE
HAN PÅ EN MINA, ELLER FRAMMOT OCH DÖD. DET VAR NAZI MURDEREN SOM SKATTADE
BORT LIVET OCH SENARE DÖD OCHSA, HAN MÅNKE HA DÖD TILL SIN FAMILJ, MEN SÅ BLEV
DET ALLTSA ALDRIG, DEN RAUL SOM FANN I SOVJET 1956 VAR EN FINNE SOM SKULDE
HONOM PÅ FÄTTOR, ANMÄLIGEN I HOPP ATT LÖSLÄTJA FAMILJENS STÄLLNING. RAUL VAR ALLT
ALDRIG I SOVJET, HON ALDRIG LÄNGRE ÄN TILL GRÄNSEN TILL DANMARK. HANS SISTA
ORD VAR "SPRINC FÖR LIVET MARIE" - JAG GAV MARRA NAMNET TILL HONOM. REDAN INOM
HAN FLYTTE, VISSE JAG OM SAKEN, MIN DÖDE VAR HADE FÖR VETSKAP OM DET. MEN DET
VAR RAUL SJÄLV SOM BERÄTTADE TILL DÖD OM SIN FLYTTVÄG OM SÅ INTE HELL I DETALJ,
OCH INOM DET KOM SIC HAN HADE MIN PÅS LINFORM, MEN OCH OM SIN FAMILJ OCH SENARE
MÅN JAG KOM TILL SVENIGE PÅ 60-TALET UTMÄLDE JAG COMEN DOCTER MARCUS WALLOND
ATT HANS BERÄTTELSE STÄNDE PÅ DEN MUNKEN. JAG HAR OCH KONTROLLERAT BÅDE I SOVJET OCH
I TYSKLAND. DET ÄR BEHAGLIGT ATT JAG HAR HARIT MUNKEN TILL ATT FÖRA FAMILJEN WALLOND
BAKOM LÖSET I SAKEN, INOM RÄGERINGEN - HON JAG HADE INGOT VAL,
JAG SKA OCH MÅTEKA, ATT DET FANNS KONCENTRATIONSLEGER I BALDULM, MIN PÅS VAR OCH
BESIKTIGARE EN AV DEM, DET VAR SÅ VIKTIGT, ATT HAN EFFOLHOM HONSTEN BESÖKERADE OCH
BLEV SKULDEN TILL DÖDS AV NAZIS. DET BLEV RAULS ALLTÄLLICA RÄDDNING OCH MIN
RÄDDNING - OM SÅ VARAN FÄTTOR OCH HONSTEN. RAULS LIV BRÄNDE NAZIS INOMIGEN, DET
VAR SEDEN FÖR OBEKÄNNA LIV. HAN HADE INTE KLARAT SIG ÄNDRÄ I OCH MED FINNARNA.
HAN FÖRDE HONOM TILL EN NICKMÄLSJUKHUS OCH DÄRIFRÅN FÖRSKANN LIVET. JAG SJA
SÖNDES MEN I HOPP JAG SKULLE CLONMA OCH SMUGGLADES TILL FINLAND OCH RUSMÄNDES
MED DE NAMN JAG HAR NU - FALSKA NAMN ALLTID. SAKEN VAR BARA, ATT JAG BLEV
FYST, HON CLONDE ALDRIG MÅGOT, PÅ EN SÄTT ÄN DET HANSKE BEHAGLIGT. HON M
ANSEN JAG ATT DET ÄR RÄTT PÅ, ATT MUSCÖJA VAR SOM VONLLIGEN HÄNDE. SOVJE
VAR ALDRIG ÖVERLEVADE OM ATT PERSONEN DE HADE, VONLLIGEN VAR RAUL. MEN

I OCH MED MÅTLYKNINGAR, GAV DE SLUTLIGEN BESKED ATT KAGUL ÄR
DÖD. OCH DET ÄR KÄNT BESKED - 1945 SÅX FÖRE SUNDEN MÅLL. OCH SÅ
IKKE I SOUJET, LÄNN I MÅSKAND. I BLYGKUNNETS IMPORT - DET ÄR KANSKE
ÖBETS IRONIN I NAZI UNIFORM.

HÄLNED BEKÄRFTAS UNGIFERNA

MEG HEDER OCH SAMVETE: Petra-Ann Sontzke

Jödel Petra-Mare Brandauer-Lafayette

STOCKHOLM DON 30.11.86

TAK FÖR HJÄLPEN OCH HÄLSNINGAR

PETRA-ANN SONTZKE

FÄRTILKECÄNCEN 39

13533 TYRESÖ

08/7129382

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

UTRMIN

KABS

POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

aa 8

1986-12-10

1986-12-10

P/S/EU

FOL

AMBASSADEN PEKING 1986-12-10

UD STOCKHOLM

FOER POL 1.

RE UTREDNING ROERANDE WALLENBERG-AERENDET

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

1

RE UTREDNING ROERANDE WALLENBERG-AERENDET

**MED INTRESSE TAGIT DEL AV UTREDNINGEN OM WALLENBERG-AERENDET.
DOKUMENTET, SOM EJ TILLFOER SAKEN NYA VAESENTLIGA ELEMENT,
AER SAEKERLIGEN DEN MEST KLARA OCH OEVERSKAADLIGA SOM HITTILLS
GJORTS. JAG INSTAEMMER HELT I NYSTROEMS SAMMANFATTNING.**

BERGQUIST

SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

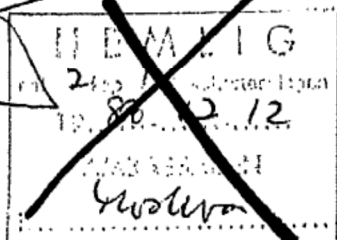
1986-12-11

Se dnr UD2618/20399/EC

2 En'

(P.L.)

Hörsan!
Jury-L

Departementsrådet Osvald

UTRIKESDEPARTEMENTET

HEMLIGT OCH PERSONLIGT

Från samtalet med G

Broder,

I avvaktan på att Oleg Gordijevskij skulle anlända till
..... i London 8 december för samtalet med Sven Julin och mig i
Wallenberg-ärendet, uppkom cirka tio minuters uppehållande konversa-
tion med

och

förhörde sig en smula om de lokala förhållandena för närvarande. Han
kom i sammanhanget också in på avlyssningen av den svenska ambassad-
anläggningen.

Väl medveten om min instruktion, och om vår tidigare brevväxling, in-
skränkte jag mig till att konstatera att vi hade skäl tro att hela
den svenska ambassadanläggningen varit penetrerad med mikrofoner.

Jag berättade ock-
så att installationerna var sådana att de måste ha utförts i samband
med ambassadanläggningens uppförande. Upptäckten av mikrofonerna
hade gjorts i slutet av oktober i bärande väggar i samband med om-
byggnadsarbeten inom anläggningen.

1e

De upplysningar jag lämnade var alltså av den karaktär som varje svensk tidningsläsare kunnat ta del av och enbart avsedda att av artighetsskäl hålla igång samtalet med L. Vi gled för övrigt därefter snabbt över på andra ämnen.

I slutet av det cirka två timmar långa samtalet med G. om Wallenberg-ärendet kom emellertid på nytt avlyssningen av den svenska ambassadanläggningen att beröras. G ställde plötsligt frågan om det fanns risk att det vittnesmål han i maj 1986 lämnat till Julin och Nils Daag om Wallenberg diskuterats inom den svenska Moskva-ambassaden och därigenom kommit till KGB:s kännedom. Jag svarade att någon sådan risk inte fanns. En uppteckning av G:s vittnesmål hade tillställts mig på personlig basis, och jag hade inte diskuterat denna uppteckning med mina kolleger. G. frågade därefter mycket energiskt "Hur många mikrofoner har Ni hittat?". Jag svarade att vi hade skäl tro att hela ambassaden varit penetrerad.

"Men, hur många har Ni då hittat?" fortfor G. Jag svarade att vi

. G. konstaterade därefter att han läst i brittiska tidningar om att ett femtontal mikrofoner hittats av svenskarna.

"Hur uppfördes egentligen Er anläggning?" frågade G. Jag svarade att den i huvudsak byggts av sovjetiska arbetare och med sovjetiskt byggnadsmateriel. "Men, mikrofonerna satt väl djupt in i väggarna?" Jag bekräftade att så varit fallet.

G. kom då med den uppseendeväckande upplysningen att han själv under sin tid som Skandinavien-expert i KGB hört avlyssningsspecialisterna där klaga på den dåliga hörbarheten på inspelningarna från den svenska ambassaden. Mikrofonerna satt alltför djupt in i väggarna.

G. volonterade därefter att avlyssningen inom KGB handläggs inom den så kallade avdelning tolv. Denna är direkt underställd KGB-chefen Tjebrikov. Anledningen till att avdelningen inte hör under något huvuddirektorat är verksamhetens utomordentligt känsliga karaktär. Sålunda avlyssnas från tid till annan även ledande sovjetiska politiker. Avdelning tolv delger vissa av sina utskrifter med KGB:s första huvuddirektorat (informationsinsamling från utlandet) samt

med andra huvuddirektoratet(övervakning av utlänningar i Sovjetunionen). Utskrifter som rör exempelvis enskilda diplomater i Moskva, delges regelmässigt med andra huvuddirektoratet, där egen dossier finns för varje i Moskva stationerad ambassadtjänsteman.

Däremot inträffar det, alltså enligt G., ytterst sällan att utskrifter delges med MID eller centralkommitténs internationella avdelning. Om delgivning överhuvudtaget sker till MID, bedöms informationen ha operativt diplomatiskt värde, och handlingen har parafraaserats så att den mottagande myndigheten inte kan avgöra om upplysningen kommer från en agent eller från avlyssning.

Häromåret hade avlyssningen av en nordisk diplomat som talat om KVFZN bedömts ha just operativt värde. Vid utskriften hade emellertid vederbörande inom KGB gravt missuppfattat vad som sades. Utskriften hade i sinom tid delgivits med MID. Där hade man gjort sig lustig över misstagen inom KGB, något som lett till ytterligare försiktighet vid delgivningen.

Avdelning tolv är uppdelad i två sektioner, en för mikrofonavlyssning och en annan för telefonavlyssning. De språkspecialister som arbetar inom dessa sektioner har enligt sedvanlig KGB-praxis militär grad, men anförtros endast i undantagsfall att tjänstgöra utomlands.

Inom vardera sektionen på avdelning tolv finns två-tre experter på skandinaviska språk. Detta innebär att de flytande talar svenska, danska och norska. Genomgående är de utomordentliga språkmän. Under en tio timmars arbetsdag lyssnar de på bandupptagningar och kan, enligt G., med stor säkerhet särskilja rösterna hos de i sammanhanget intressanta skandinaverna i Moskva.

Utan att vi själva gav någon nämnvärd information, volonterade alltså G. en del av intresse beträffande avlyssningen av den svenska Moskva-beskickningen.

I något skede av samtalet, som också Sven Julin berör i sin uppteckning, nämnde G. att KGB inom gamla skandinaviska avdelningen i MID på reguljär basis besatte två tjänster. (Någon utbytestjänstgöring i motsatt riktning - alltså diplomater inom KGB - förekom däremot inte). Vidare var det regel att KGB-tjänstemän före en utlandsplacering arbetade alltifrån två veckor till sex månader inom den aktuella geografiska avdelningen i MID. Detta dels för att bekanta sig med sakfrågorna dels för att erhålla nödig diplomatisk täckmantei.

G. kom även att diskutera några enskilda tjänstemän inom MID. Jag frågade om det exempelvis kunde hållas för troligt att den tidigare Skandinavien-chefen Farafonov delgivit den verkliga versionen av Wallenbergs öde. G. ansåg detta vara sannolikt. Farafonov hade nämligen haft utomordentliga KGB-kontakter. Under sin tid i Reykjavik i slutet av 1970-talet som ambassadör hade Farafonov råkat ut för något för en sovjetisk beskickningschef ytterst obehagligt. En utskrift av en av hans årsrapporter hade nämligen förkommit. En stor undersökning igångsattes, och Farafonov åtalades. Åklagaren, som kom från KGB, hade emellertid utgått från att Farafonov personligen var oskyldig, men att en av hans medarbetare uppsåtligen låtit rapporten försvinna i syfte att skada Farafonov. Denne hade dömts till ett års fängelse, villkorlig dom, men fått kvarstå i tjänsten. Med anledning härav hade Farafonov kommit i tacksamhetsskuld till KGB. Kontakterna mellan honom såsom chef för Skandinaviska avdelningen i MID och chefen för den bland annat för Norden ansvariga tredje avdelningen inom KGB:s första huvuddirektorat hade, såvitt G. kunnat bedöma, varit så gott som dagliga. Därför var det också troligt att Farafonov anförtrott fullständig information om Wallenberg.

Från samtalet med G. bör vidare antecknas att han i något sammanhang kom in på Gorbatsjovs nära relationer med och stora förtroen-

de för KGB. Såsom ett exempel härpå nämnde G. att Gorbatjov vid sitt besök i Storbritannien i december 1984 utan vidare förvarning hade inkallat ett möte med personalen vid den sovjetiska London-ambassaden. Gorbatjov hade i ordalag som var endast lätt beslöjade prisat KGB:s arbete och särskilt då informationsinsamlingen på den teknisk-vetenskapliga sidan. G. hade personligen i oktober-november 1984, såsom chef för residenturen i London, sänt Gorbatjov rapporter med vissa informationer som återkom i Gorbatjovs anförande inför ambassadpersonalen.

I en sidokommentar sade G. att Gorbatjov hade ett stort intresse för underrättelsearbete, men att hans världsbild och utrikespolitiska oreientering var tämligen simplistisk. Undermeningen tycktes vara att det inte var svårt att imponera på Gorbatjov. Denne hade för övrigt systematiskt erhållit KGB:s stöd under Tjernenko-året och inför det kommande maktskiftet.

Såsom en ytterligare spåna från samtalet med G. kan återges att jag något berörde Madame Kollontajs intresse för Raoul Wallenbergs öde. Jag nämnde hennes samtal våren 1945 med fruarna von Dardel och Günther. Vidare berättade jag att Madame Kollontaj haft goda kontakter med Marcus Wallenberg samt vid något tillfälle sagt att denne borde bli svensk envoyé i Moskva. Det kunde väl inte uteslutas att Madame Kollontaj rapporterat till Moskva också om Raoul Wallenberg i termer som där väckt uppmärksamhet. Mitt inlägg gjordes i anslutning till en diskussion om det märkliga förhållandet att Söderblom redan 16 januari 1945 i Moskva notifierades om att Raouls Wallenberg tagits under sovjetiskt beskydd, alltså dagen innan han sökte kontakt med de sovjetiska militärmyndigheterna. G. sade att det var fullt plausibelt att Madame Kollontaj bidragit till att fästa NKVD:s uppmärksamhet på Raoul Wallenberg. Från de sovjetiska säkerhetsorganens synpunkt var nämligen à priori hennes svenska kontakter suspekta. Det var ett känt förhållande att NKVD i Stockholm på Stalins personliga uppdrag övervakat Madame Kollontaj. Hennes arkiv hade för övrigt, i samband med att hon lämnade beskickningen, beslagtagits av NKVD och förts till Moskva.

Till allra sist i detta splittrade handbrev vill jag återge för Dig några kommentarer som - medan vi väntade på G. - gjorde om Uspenskij, chefen för MID:s andra europeiska avdelning. Det var uppenbart att U. hade Gorbatsjovs personliga protektion. U. hade tolkat för Gorbatsjov i London 1984, i Genève 1985 och, som vi vet, senast i Reykjavik 1986. Tydligen hade U. särskilt imponerat på sin beskyddare genom att han tekniskt-terminologiskt behärskade rustningskontrollfrågorna. Däremot var det lika uppenbart att U. sågs med avund av många av de kolleger han passerat i karriären. Under U:s något glansiga yta tycktes gömma sig en rätt betydande osäkerhet. I samband med tjänstgöringen i London hade U:s hemliv och äktenskap varit mycket trassligt.

Det föregående är sakligt sett, det är jag medveten om, mycket osorterat. Det är här återgivet för en givetvis mycket trång krets i Stockholm. Jag skulle dock uppskatta om Du finner det möjligt att delge detta brev med Leif Leifland och Torsten Örn. Sven Julin som ju deltog i samtalet erhåller via mig kopia.

LS kopia
Lars-Ake Nilsson
Lars-Ake Nilsson

SANT KOPIA 86210w

ZCZC

=LIST

UD/TUFF

+

Tel t Washington
86-12-17

AMBASSADEN WASHINGTON 1986-12-11

86 DEC 11

p 2 Eu¹

UD STOCKHOLM

845. FOER AMBASSADOER RUNE NYSTROEM FRAAN HAGARD

EN PRIVATPERSON HAR RINGT OSS OCH BERATTAT ATT HAN INHANDLAT
EN BUICK, 1938 AARS MODELL. HAN HOPPAS ATT DEN SKALL VARA
SAMMA MODELL SOM RAOUL WALLENBERG ANVAENDE I BUDAPEST.
OM SAA AER FALLET SKULLE HAN VILJA UTNYTTJA DENNA "CONNECTION
FOR FUTURE DISPLAYS". KAN NAAGOT SAEGAS OM VAD MODELLEN
KALLADES SOM WALLENBERG ANVAENDE: ROADSTER, SEDAN E.DYL?
OCH AER DETTA I SAA FALL EN UPPGIFT SOM VI ANSER ATT VI
BOER GAA TILLHANDA MED?

WACHTMEISTER

AMBASSADEN WASHINGTON KL

DC

GA

SVERIGES AMBASSAD

Pae

11110

INK. S. 11110		
Dnr. 11110-12-11		
Ad	Or	Bl
P	2	En I

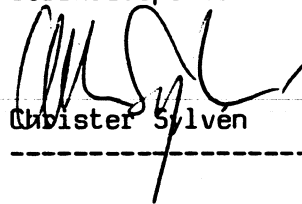
1986-12-02

Nr 181

P 2

Raoul Wallenberg

Överlämnas av ambassaden i Wellington till
Utrikesdepartementet.

Christer Sylven

aa SJ

Ph. 080-28988

109 KANGIORA
15/2/83 MANGAKINO.
26/11/86 22-11-

DEAR Sir,

CD 2

The news item ref RAL WALLENBERG in today's NZ HERALD BRINGS BACK TO ME AN EPISODE. LATE MAY. Being "on the loose" from a GERMAN P.O.W. LAGER I WAS PICKED UP BY THE THEN FRONT LINE ADVANCING RUSSIAN TROOPS. Making my way afterwards along the DANUBE I eventually REACHED BUDA:

- The day I crossed into Pest, HUNDREDS OF "SO-CALLED" HUNGARIAN GERMAN COLLABORATORS, WERE, WITHOUT ANY TRIAL OR WHATSOEVER BEING MANACRED ON THE BRIDGE BY A VARIETY OF TROOPS, RUSSIANS, ETC ETC;

They were then THROWN INTO THE DANUBE. I WILL REMEMBER ONE MAN AMONGST THESE UNFORTUNATE. He WAS ATTEMPTING TO PRAY ^{FOR} OR SAVE, AS MANY AS POSSIBLE.

As I'd PREVIOUSLY HAD TROUBLE WITH RUSSIAN TROOPS & I WAS ABLE TO DO WAS TO ASK THIS PERSON WHO HE AND WHERE HE CAME FROM BUT AFTER ASCERTAINING FROM HIM HE WAS "DOING HIS BEST TO HELP" I WAS ORDERED BY THE TROOPS TO MOVE ON:

- Who he WAS OR ANY OTHER INFORMATION, SUCH AS WHETHER WAS SHOT AND THROWN INTO THE DANUBE I AM UNABLE TO

- Say:

I eventually REACHED ODESSA thence TO THE U.K. SEA: I DULY REPORTED MY EXPERIENCES TO 171.5 WHO TO ME AT LEAST, JUST DIDN'T WISH TO KNOW.

Sincerely Yours,

John MAKIN.

Jewish Tribute to Hero

Members of the Jewish community gathered in Karangahape Rd, Auckland, yesterday, in memory of a man who helped more than 100,000 people to escape Nazi concentration camps.

As First Secretary to the Swedish Embassy in Budapest, Raoul Wallenberg arranged for Swedish passes and passports to be issued to Jews about to be deported to the camps during the Second World War.

One of those saved by what became known as the "Wallenberg passports," the Israeli Ambassador, Mr Ephraim Eldar, said: "He saved our lives — it is that simple."

Mr Eldar helped to plant a kauri in honour of Raoul Wallenberg, on the corner of Symonds St and Karangahape Rd — a site that was once part of a Jewish cemetery but is now a public park.

At the end of the war, Raoul Wallenberg disappeared without trace, in spite of efforts by his family and the Swedish Government to find him. There are some people who believe he is still alive.

The First Secretary at the Swedish Embassy in Wellington, Mr Lars Kristiansson, unveiled a plaque commemorating the 40th anniversary of the disappearance of Wallenberg.

Avsändningsort

Pol I/Osvald/ml

Ärende

re Wallenberg

Datum

1986-12-12

Avd

f

Grupp

2

Mål

E u 1

Adress

LEGATIONEN PRETORIA Dnr....

7

POL

För Lundvik från Osvald, Pol I re Wallenberg

Tack för Dina synpunkter. För Din förtroliga kännedom kan nämnas att frågan togs upp av statsministern under besöket i Moskva i april på nästan exakt det sätt Du föreslog i näst sista stycket. Tanken var naturligtvis att direkt till den nya ledningen framföra våra synpunkter. Några månader senare återkom ryssarna - tyvärr med förnyat negativt besked.

CABINET

MOSKVA

1986-12-11

Överlämnas av ESK/POL/Julin

Åtgärd se bif delg.lista

Kanslirådet Julin

UTRIKESDEPARTEMENTET

*OK överlämnat till
Kabschen 16/12/86**345/005*

HEMLIGT

Samtal i Wallenberg-ärendet

(1 bil.) ✓

Broder,

Bilagd finner Du uppteckningen från det samtal i Wallenberg-ärendet som jag redan haft tillfälle beröra med Dig, vilket Krister Bringéus och Ingemar Lindahl 4 december hade med Emy Lorentzon.

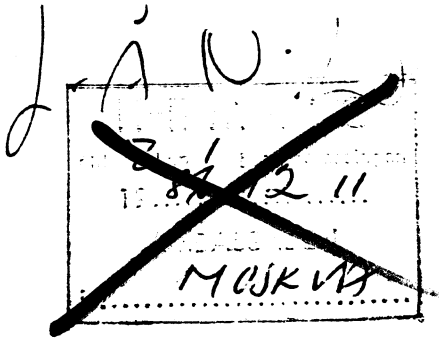
Uppteckningen talar i mycket för sig själv. Jag instämmer i de resonemang Bringéus avslutningsvis för. Vi når väl inte mycket längre på grundval av Emy Lorentzons utsaga än att vi kan säga oss att ytterligare en indikation framkommit med innebörd att Raoul Wallenberg kan ha avlidit i sovjetiskt fängelse redan kring 1947.

Lars-Åke Nilsson
Lars-Åke Nilsson

1e

PROMEMORIA

1986-12-08

HEMLIG

Emy Lorentzon om Raoul Wallenberg

1. Tillsammans med Ingemar Lindahl, FOA, hade jag den 4 december ett längre samtal med Emy Lorentzon, Madame Kollontays sekreterare och hushållerska under såväl Sverige-tiden som under åren som pensionär i Moskva. Samtalet kom till stånd sedan jag den 3 december på eftermiddagen ringt till Lorentzon på pensionärshemmet i Peredelkino, strax utanför Moskva och efterhört om vi finge besöka henne som ett led i Lindahls Kollontay-forskningar. Inget specifikt sades om vår bakgrund. Ej heller uppgav jag vid telefonsamtalet att vi också hade för avsikt att ställa frågor om Wallenberg.

2. Konversationen - på svenska - med Lorentzon ägde ostört rum i pensionärshemmets trädgård och varade ca en och en halv timme. Lorentzon var, sina 90 år till trots, vid utmärkt fysisk och psykisk vigör och uppvisade inga tecken på mental trötthet. Hon talade öppet och uppenbarligen med stort nöje om tiden med Kollontay.

3. Frågorna om Wallenberg ställdes "en passant", ungefär mitt i konversationen. Anslaget var att "ett öde som Kollontay engagerat sig i gällde den försvunne svenske diplomaten Raoul Wallenberg. Kunde Emy berätta något härom?" Jo, Lorentzon visste väl vem Raoul Wallenberg var. Kollontay hade varit intresserad av detta fall. Jag frågade då om Lorentzon kände till att Kollontay våren 1945 haft samtal i Stockholm med Wallenbergs moder, Maj von Dardel, och med fru Günther? Detta bekräftade Lorentzon. Kollontay hade haft samtal om Raoul Wallenberg med olika personer

2

i Stockholm. Hennes engagemang förklarades av att hon väl kände familjen Wallenberg. Lorentzon nämnde Marcus Wallenberg vid namn. Hade Emy närvarat vid samtalen? Nej, men hon kände till att de ägt rum och vad de gällt.

KB: Madame Kollontay hade visst vid dessa samtal låtit förstå att Wallenberg snart skulle dyka upp igen, att fallet skulle lösas?

EL: Ja, det är riktigt. Kollontay kunde inte tro att man bara försvann på detta sätt.

KB: Vad grundade Kollontay sin optimism på?

EL: Som jag sade. Hon räknade med att Wallenberg snart skulle dyka upp igen. Mycket var förvirrat och rörigt vid krigsslutet. Han skulle snart komma tillrätta.

KB: Så Kollontay hade ingen särskilt information om fallet? Vad hon sade till fru von Dardel och fru Günther baserade sig snarast på hennes personliga optimism?

EL: Så skulle man kunna säga. Hon hade ingen information. Hon kunde bara inte tro att en person helt kunde försvinna.

KB: Hade Kollontay någon annan beröring med frågan? Gjorde hon, med tanke på sin vänskap med familjen Wallenberg, något efter återkomsten till Moskva?

EL: Ja, det gjorde hon. När Kollontay blev utrikesråd* bedrev hon efterforskningar om Wallenberg i Moskva.

KB: Var gjorde hon dessa? I MID:s arkiv?

Inget svar.

* EL använde detta ord. Hon åsyftade Kollontays befattning som "sovjetnik på MID", en hederstitel som förtjänta diplomater vid denna tid kunde erhålla. Ämbetet är följande återupplivat genom årets ministeriereform.

KB: Vad fick hon fram?

EL: Efter några samtal blev hon ombedd att sluta. Wallenberg var död, sade man.

KB: Fick Kollontay besked i Moskva om att Wallenberg dött?

EL: Ja, han hade dött 1947 och därför var det ingen mening för Kollontay att fortsätta.

KB: Fick alltså Kollontay besked i Moskva att Wallenberg dött 1947?

EL: Ja, det fick hon. Han hade dött i fängelset av en sjukdom, inte skjutits som det sades.

KB: När fick Kollontay detta besked?

EL: 1948, tror jag.

KB: Är Emy alldeles säker på att Kollontay 1948 fick besked om att Wallenberg dött året innan.

EL: Jag kan inte alldeles säkert säga att det var 1948 hon fick beskedet.

KB: Men hon fick detta besked under slutet av 40-talet?

EL: Ja.

IL: Hon dog ju själv 1952.

EL: Just det.

KB: Känner Emy till något mer om Wallenberg?

EL: Ja. Därefter fanns en tid med många rykten.

IL: Tänker Emy på vad som hände vid Nanna Svartz besök?

EL: Ja.

Därvid blev samtalet. Uppteckningen är inget helt ordagrant referat men torde väl återge samtalets utveckling och tempo.

4. Det intressanta med Lorentzons redogörelse är naturligtvis att hon själv, spontant, nämner att Kollontay, fick beskedet att Wallenberg dömt i sovjetiskt fängelse och att Lorentzon lika spontant anger året 1947. Om Lorentzon korrekt återger något som faktiskt ägt rum innebär detta ju att man i MID åtminstone någon gång före 1952, och kanske så tidigt som 1948, skulle ha varit underkunnig om att Wallenberg suttit i sovjetiskt fängelse, rentav om att han dömt där. Vad som meddelades oss 1957, eftersom man sade nya efterforskningar, skulle alltså varit känt på MID långt tidigare. Om så verkligen är fallet skulle detta väl vara något som snarast styrker sanningshalten i 1957 års sovjetiska svar, alltså att Wallenberg avlidit 1947.

5. Samtidigt måste då också följande framhållas. Lorentzon var, som framgår, medveten om det fortsatta svenska intresset för Wallenbergs öde och kan - även om endast i form av en bekräftelse på ett antagande - placera detta till tiden efter att 1957 års sovjetiska svar överlämnats och blivit känt. (Genom referensen till Nanna Svartz). Det kan man vara så enkelt som att hon blandar samman begreppen och att den del i hennes minnesbild som rör beskedet i Moskva till Kollontay i själva verket stammar från ett annat tillfälle och senare datum. Referensen i svaret till att "han inte skjutits" länkar måhända också uppgiften framåt i tiden, till 50- och 60-talets ryktesflora efter de aktivare svenska efterforskningarna. Eller avsåg Lorentzon sovjetiska rykten om att han skulle ha ~~skjutits~~

Frågan ställdes aldrig. Alltså annorlunda uttryckt: Att Lorentzon helt enkelt återger 1957 års officiella sovjetiska besked.

Därmed bör också - åtminstone för ordningens skull - ytterligare en invändning mot vittnesmålet göras. Lorentzon kanske haft i uppdrag att överlämna detta besked. I sak ligger det ju som sagt i linje med den officiella sovjetiska versionen. Hon kan ha fått detta vid tidigare tillfälle inför andra samtal med svenskar (bl a med Agneta Plehjel inför uppsättandet av Plehjel-Kollontay-pjäsa), eller rent av inför vårt eget besök. Lorentzon är ju, bör det framhållas, sovjetisk medborgare och har naturligtvis intresset för Sverige till trots, sina lojaliteter med Sovjetunionen. Mot argumentet kan åtminstone delvis anföras att vårt samtal med Lorentzon avsiktligt arrangerades med kort varsel för att omöjliggöra sovjetiska manövrar av allehanda slag.

Mot det faktum att Kollontay överhuvudtaget bedrivit Wallenberg-efterforskningar talar Kollontays hälsotillstånd. Hon var ju som bekant vid denna tidpunkt rullstolsbunden. Av en händelse fick Lëndahl och jag i samband med en lunch ambassadör Thunborg dagen efter vårt samtal med Lorentzon gav för ambassadör Aleksandrov-Agentov möjlighet att efterhöra denne för Kollontay-medarbetares syn på Kollontays verksamhet i Moskva efter återkomsten. (Någon referens till Wallenberg gjordes givetvis inte). Aleksandrov-Agentov uppgav då att Kollontay nästan aldrig besökte MID efter 1945. Hon skulle i själva verket nästan aldrig ha lämnat den trånga våningen på Leninskij prospekt. För egen del kunde han egentligen bara erinra sig ett MID-besök, och det hos Vysjinskij. (Lorentzon refererade också med tydliga detaljer till ett sådant samtal).

o

Vidare skulle Lorentzons tystnad beträffande var Kollontay bedrivit sina forskningar kunna tyda på att hon aldrig var så aktiv i ärendet i Moskva. Mot Aleksandrov-Agentovs utsaga talar dock att han själv återvände till Moskva först 1947. Vad Kollontay gjorde 1945-1947 kan han därför knappast ha någon egen uppfattning om.

7. Vårt samtal med Lorentzon upphörde vad gäller Wallenberg vid det angivna stället i referatet då vi inte önskade trötta Lorentzon med för mycket frågor och inte heller att hon skulle få uppfattningen att vi hade ett speciellt intresse för Wallenberg. Det senare i syfte att eventuellt kunna återkomma med nya frågor. Därmed ställde vi inte heller en kanske naturlig följdfråga; om Kollontay aldrig övervägde att dela med sig av sitt besked till de oroliga släktingarna i Stockholm? Kanaler fanns ju. Bl a skall Kollontay ha fått besök av den dåvarande svenske ambasadören Hägglöf i Moskva.

8. Med de ovan anförda reservationen kvarstår likväl faktum att Lorentzon, som alltså gav ett mycket stabilt och vederhäftigt intryck, själv volonterade uppgiften om att Kollontay fått besked om att Wallenberg avlidit av en sjukdom 1947. De minnesbilder av Kollontay som Lorentzon i övrigt gav under de 90 minuterna av samtal, ett samtal som hon närmast motvilligt avslutade, präglades enligt Kollontay-kännaren Lindahl av hög precision, inte minst i fråga om tidsangivelser.

13

Krister Bringéus

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Enhet

Datum

Handläggare

46/217

S. Julin

Godkännes

☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Ort/Datum/Nr eller namn

Kilborn - julin 1986-12-11

Angående

☒ HEMLIGSTÄMPLAS
Delges för kännedom

	Bil	utan bil	☒ jämte samt bil	Bil	jämte bil nr	jämte bil där så angivits	bil kan lånas på UD tel:	Bil
☐ Konungen		☐ Statssekr		☐ IMPOD		☐ Östekonomiska byrån		
☐ Regeringen	20 ex	☐ IM-enh A		☐ Swedfund		☐ Bankföreningen		
☐ Statsministern		☐ I-sekr A		☐ LO/TCO:s bist nämnd		☐ Exportr		
☐ Statsrådsberedningen		☐ I-enh Fi		☐ Sv kyrkans mission		☐ Industriförb		
☐ Chef Fö		☐ I-enh Fö		☐ IVA		☐ Grossistförb		
☐ Chef I		☐ I-sekr I		☐ STU		☐ Sthlms Handelsk	2 ex	
☐ Statsrådet		☐ IAEA-del I		☐ Svensk kärnbränsle AB		☐ LO		
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Statens kärnkraftinsp		☐ AIC		
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Statens strålskyddsinst		☐ TCO		
☐ Riksdagens talman		☐ I-sekr		☐ Televerket		☐ SACO/SR		
☐ Utränämnd/Utrutsk/Europa-rådsdel	53 ex	☐ SSLP, Fö		☐ Statens rymddeleg		☐ SAF		
☐ Utrikesnämnden	23 ex	☐ ÖB		☐ Invandrarverket	2 ex			
☐ Utrutsk	33 ex	☐ Ch Fst/Op 5		☐ Forskningsberedningen				
☐ Europarådsdel	12 ex	☐ Arméstaben FN-avd		☐ Miljöförberedningen				
☐ Utrutsk kanslichef		☐ FOA	2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk				
☐ Förutsk kanslichef		☐ SIPRI		☐ Sekr f framtidsstud				
☐ Riksdagsman		☐ EKN		☐ Nordiska Rådets sv del				
☐ Riksdagsman		☐ KK	5 ex	☐ Svenska institutet				
☐ Riksdagsman		☐ Riksbanken		☐ Nordiska Afrikainst				
☐ Statssekr Fö		☐ RPS		☐ Latinamerikainst				
☐ Statssekr		☐ SIDA		☐ Utrikespol institutet				
☐ Statssekr		☐ BITS		☐ Europainstitutet				
☐ Statssekr		☐ SAREC		☐ Svenska FN-förbundet				

☐ Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☐ Beijing	☐ London	☐ Paris	☐ Washington 2 ex
		☐ Bonn	☐ Moskva	☐ Tokyo	☐ FN-repr
☐ Norden	4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
☐ Övriga Östeuropa	7 ex	☐ Belgrad	☐ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
		☐ Berlin A	☐ Bukarest	☐ Sofia	
☐ Övriga Västeuropa och Canada	16 ex	☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
		☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
		☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
				☐ Paris-del	
☐ Nordafrika	5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis
		☐ Tripoli			
☐ Mellanöstern	8 ex	☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	☐ Kuwait
		☐ Amman	☐ Beirut	☐ Muscat	☐ Riyadh
					☐ Tel Aviv
☐ Övriga Asien och Australasien	18 ex	☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Jakarta	☐ New Delhi
		☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom
		☐ Colombo	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang
				☐ Teheran	
☐ Övriga Afrika	13 ex	☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Harare	☐ Lagos
		☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Kinshasa	☐ Luanda
				☐ Lima	☐ Mexico
☐ Latinamerika	12 ex	☐ Bogatá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Quito
		☐ Brasilia	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua
		☐ Barcelona	☐ Frankfurt	☐ Istanbul	☐ Los Angeles
		☐ Berlin Gk	☐ Hamburg	☐ Jeddah	☐ Mariehamn
☐ Vissa lönade konsulat	17 ex	☐ Chicago	☐ Hongkong	☐ Leningrad	☐ Minneapolis
				☐ New York Gk	☐ Szczecin

☐ Utrikesministern	☐ Folkrättssekreterare	☐ Chef Rättsavd	☐ Inspektören	☐ Sundbom
☐ Biståndsministern	☐ Statssekr f utr hand	☐ Chef R	☐ Chef protokollet	☐ Brodin
☐ Utrikeshandelsmin	☐ Exp-chefen UDH	☐ Expeditionschefen	☐ Chef press- o inf enh	☐ Bekeris
☐ Kabinettssekr	☐ Chef H-enh	☐ Chef PA:I	☐ Chef pressbyrån	☐ CDE-del
☐ Näslund	☐ Förhandlingsgruppen	☐ Chef BOR	☐ Chef inf byrån	☒ Carlsson P
☐ Petersson	☐ Koordinatörerna	☐ Verksamhetsplan	☐ Chef SSB	☒ Julin
☐ Chef Pol avd	☐ KMI	☐ Statssekr f int u-samarb	☐ Rapportöversikten	☒ P. J. M. M.
☐ Chef Pol 1-6	☐ Transportsekt	☐ Chef multilat enh	☐ Regeringspärmen	
☒ Chef Pol	☐ KSA	☐ Chef bilat enh	☐ Theorin	☐ Åter enh
Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Åtg postexp
4	6	46/217	46/217	86
sidor	sidor	sign	sign	datum
				sign
				kurir
				luft-post

Se dnr UO2018/20399/te

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Handläggare; Kr Sven Julin

PROMEMORIA
1986-12-15

P 2. Enl

(Pol)

ex f kdm t

Utrmin
Kabsekr
Polch
Ch Pol I
Julin

HEMLIG

Gordijevskij om Raoul Wallenberg

Den 22 maj 1986 sammanträffade jag, tillsammans med ambassadrådet Nils Daag, med den avhoppade KGB-tjänstemannen Oleg Gordijevskij i London. Han gav därvid sin version av hur han 1981 eller 1982 från en äldre, erfaren KGB-kollega erfarit att Raoul Wallenberg skjutits sedan NKVD misslyckats med att rekrytera honom som spion.

Den 8 december 1986 fick ministern vid ambassaden i Moskva, Lars-Åke Nilsson och undertecknad tillfälle att med G ånyo gå igenom hans vittnesmål och ställa kompletterande frågor.

Med denne diskuterade vi även hur G:s vittnesmål bör hanteras.

Samtalet var förlagt till en lika sobert elegant miljö som det första:

Det blev drygt två timmars konversation över kaffe och kakor.

./.

G var liksom vid det första tillfället lugn, avspänd och samlad. Anspråkslöst välklädd med vardagligt utseende, något reserverad utan att vara tillknäppt, resonerande och eftersinnande. Hans engelska är god utan att vara speciellt nyansrik; enstaka gånger fick han be om hjälp med engelska uttryck. Han mulnade till när han fick intrycket att vi önskade utröna hans sagesmans identitet, men var i övrigt alltigenom samarbetsvillig. När samtalet kom in på samtidshistoriska aspekter av Raoul Wallenberg-fallet blev han påtagligt engagerad.

Vad som särskilt förtjänar att framhållas är, att G även vid detta tillfälle uppenbarligen var noga med att söka skilja mellan för honom kända fakta och antaganden eller spekulationer. Han gav aldrig intrycket att söka konstruera svar för att vara tillmötesgående.

G:s sagesman

G bekräftade att hans sagesman vid tiden för uppgiftslämnandet var överste i KGB:s "Third Directorate of the First Chief Directorate" (informationshämtning utomlands; till "Third Directorate" hörde, utom de nordiska länderna, bl.a. Storbritannien, Irland, Australien och Nya Zeeland). Han hade tjänstgjort i en skandinavisk huvudstad "åtminstone en gång", men G ville inte avslöja vilken.

Förmodligen hade G varit sagesmannens protégé. G talade även vid detta tillfälle i så påtagligt beundrande ordalag om honom att de tydde på ett mentorförhållande. Vidare uppgav G att sagesmannen hade råkat illa ut ("had been seriously affected") till följd av G:s avhopp. Han hade klarat sig denna gång, men det fanns "byråkratiska element" inom KGB som gärna skulle vilja komma åt sagesmannen eftersom han på sina håll var illa tåld pga sin bildning och intellektuella briljans. Möjligen skulle hans namn kunna yppas sedan han om några år gått i pension eftersom det då skulle bli svårt att åtala honom för felsteg i tjänsten.

Sagesmannen var från början diplomat vid MID:s skandinaviska avdelning eller någon MID-avdelning med anknytning till Skandinavien. Han var väl förtrogen såväl med de skandinaviska som de centraleuropeiska länderna. Historiker. Ungefär 1960-61 hade han rekryterats över till KGB, vilket var ovanligt även på den tiden. Personalbyten mellan de två myndigheterna förekom över huvud taget knappast; däremot tjänstgjorde naturligtvis KGB-tjänstemän vid MID, hemma och utomlands, under diplomatisk täckmantel. Före placering i ett skandinaviskt land tjänstgjorde KGB-männen vanligen två veckor till sex månader på MID:s skandinaviska avdelning i studiesyfte. Dessutom hade KGB två permanenta tjänster till förfogande vid avdelningen. Detta innebar att för det mesta tjänstgjorde två till fyra KGB-tjänstemän vid MID:s skandinaviska avdelning. G hade f.ö. varit knuten till KGB:s skandinaviska avdelning från början av 1970-talet fram till avhoppet sommaren 1985.

Sagesmannen hade sannolikt fått kännedom om Wallenbergs öde som relativt nybliven tjänsteman inom KGB. Detta borde enligt G:s uppfattning ha inträffat omkring 1960-61, möjligen redan under den korta MID-perioden. På den tiden ägnades mycket arbete åt granskning av arkivmaterial i syfte att rehabilitera offer från Stalinperioden. Det var därför vid denna tid lätt att komma till tals med personer som haft tillgång till KGB:s arkivmaterial. Det var t o m möjligt att sagesmannen hade deltagit i ifrågavarande granskningsarbete.

Samtalet om Wallenberg hade ägt rum 1980 eller 1981 på sagesmannens tjänsterum i Moskva. Det var en av deras många enskilda pratstunder om andra världskriget och den sovjetiska säkerhetstjänstens historia - två ämnen som djupt intresserade sagesmannen. Det var en "liberal och mänsklig" syn på dessa som förenade sagesmannen och G. När samtalet hade kommit in på NKVD:s missdåd under andra världskriget och på Skandinavien hade sagesmannen berättat vad han visste om Raoul Wallenbergs öde.

NKVD:s rekryteringsförsök

Enligt G rådde inget som helst tvivel om att sagesmannen uppgivit att NKVD sökt rekrytera Wallenberg som spion. Denna uppgift hade han lämnat på ett bestämt sätt som inte lämnade utrymme för andra tolkningar. Detta var naturligtvis ingen garanti för att påståendet var riktigt, underströk G, "men jag såg ingen anledning att misstro honom". Hans uppgifter om andra sakförhållanden hade varit genomgående riktiga.

Upplyst om att Wallenberg-arkivet inte innehåller någon bestyrkt uppgift om värvningsförsök, men däremot om spionerianklagelser, uppgav G att han personligen inte hade förvånats över sagesmannens uppgift med tanke på hur NKVD opererade under 1940-talet i de av Sovjet ockuperade länderna. Urskillningslösa rekryteringskampanjer ägde rum; representanter för utländska intressen eller nationella minoriteter var därvid prioritetsobjekt.

Nilsson upplyste att vice utrikesminister Dekanosov i skrivelse till minister Söderblom redan den 16 januari 1945 d.v.s. en dag före försvinnandet, hade meddelat att Wallenberg ställts under sovjetiskt beskydd. Kunde man tänka sig att detta tydde på ett i förväg fattat beslut i Moskva att söka rekrytera Wallenberg? G ville inte utesluta denna möjlighet. Spekulationsvis erinrade han sig att Stalin vid slutet av 1944 hade oroat sig över en eventuell amerikansk-tysk separatfred och att NKVD med denna bakgrund hade önskat komma åt Wallenberg som uppgiftslämnare om "American-Jewish angles". En annan aspekt var att Dekanosov hade klarat sig helskinnad genom utrensningarna på 1930-talet; detta tydde på att han stod på god fot med säkerhetstjänsten.

Nilsson ställde den spekulativa frågan om det möjligen kunde ha varit så, att med rekryteringsförsök avsågs ett tillfälle att få utfråga Wallenberg om att de upplysningar han förmodades sitta inne med. Den tidiga notifieringen av den svenska regeringen skulle,

, ha invaggat svenskarna i trygghet beträffande Wallenberg och gett NKVD tid att bearbeta och förhöra denne. G uttalade

övertygelsen att NKVD hade börjat med att anklaga Wallenberg för spioneri i syfte att skrämma upp honom och få honom därmed samarbetsvillig. Enligt G:s förmodande kunde det ha varit så, att Wallenberg hade varit så oroad över anklagelserna om spioneri att han förträngt eller ej uppfattat värvningsförsöket. G var likväl obenägen att tro annat än att detta var menat som en operation avsedd att för framtida bruk förse NKVD med en agent för informationsinhämtning.

Samtalet kom också in på Madame Kollontays roll. Hon hade ju varit god vän med familjen och hade, som Nilsson påpekade för G, t o m förordat en onkel till Raoul Wallenberg som svensk envoyé i Moskva. Denna vinkel fångade G:s uppmärksamhet. Han uppgav spontant att Madame Kollontay i själva verket hade varit hårdbevakad av NKVD-agenterna vid den sovjetiska beskickningen i Stockholm. Alla hennes tjänsteåtgärder och sammanträffanden rapporterades nogsamman till Moskva där NKVD hade en omfattande dossier om henne. Enligt G var det inte uteslutet att NKVD:s "paranoida" intresse för hennes kontakter kanske kunde ha spelat en roll i ett eventuellt beslut i Moskva att låta arrestera och söka dra nytta av Wallenberg.

Avrättningen

På fråga hur utförlig sagesmannen hade varit om Wallenbergs död uppgav G att denne hade varit kortfattad: "De försökte rekrytera honom, de misslyckades, och de sköt honom 1946". Beträffande tidpunkten ansåg G att det kunnat röra sig om ett minnesfel.

Hörsägen

G tillbakavisade kategoriskt Nilssons teori att sagesmannen kanske blott hade återgivit en inom säkerhetstjänsten traderad uppfattning, byggd på den officiella versionen om Wallenbergs öde och utstofferad med hörsägen. Sagesmannen var en KGB-veteran med uppövad förmåga att skilja sanningar och fakta från rykten. Det var vidare uteslutet att han skulle ha sökt vilseleda G. - Som ett exempel på det djupa förtroende som rådde mellan dem anförde G att han under utlandstjänstgöring vid ett besök i Moskva som gåva till sagesmannen hade haft med sig tre ryska böcker, publicerade i väst; två av relativt oskyldig karaktär och en klart antisovjetisk. Sagesmannen hade med sin fenomenala lästeknik plöjt dem under kvällen och natten och hade bekymrat frågat G påföljande dag vad han borde göra med den tredje boken. "Bränn den i trädgården" blev G:s råd. Detta, som sagt, som en illustration till graden av förtrolighet mellan G och sagesmannen.

Andra källor

På fråga om han kände andra avhoppade KGB-tjänstemän e dyl i väst som skulle kunna styrka hans uppgifter uppgav G Jurtjenko och, möjligen, Sjevtjenko. Jurtjenko hade dock tillhört "Third Chief Directorate" dvs kontraspionaget (SMERSJ) och hade vid den tid det begav sig tjänstgjort i flottan. Han nämnde också Gunderev i USA. Sedan han upplysts om att de två förstnämnda hade tillfrågats och visat sig intet veta om Wallenberg, sade han att i så fall gjorde Gunderev det förmodligen inte heller.

bekräftade G:s uppfattning på denna punkt och uttalade tvivel om att det skulle finnas någon annan avhoppare med relevanta upplysningar.

Hantering av vittnesmålet

att vi på svensk sida omöjligt kunde offentliggöra G:s uppgifter utan att kunna citera hans namn. Men även om så vore möjligt, sade jag vidare, skulle vi knappast kunna åberopa dem gentemot Sovjet; uppgifter från en avhoppare skulle utan vidare tillbakavisas och samtidigt belasta våra bilaterala relationer. Familjen hade hållits utanför eftersom dess tystnad gentemot pressen inte kunde garanteras.

uttalade förståelse härför och uppgav att frågan kommit i delvis annorlunda läge efter den senaste utvecklingen med den pensionerade MI5-tjänstemannen i Australien. Om det blev bekant att G lämnat uppgifter om Wallenberg skulle lätt krav komma att resas om en redovisning av G:s utsagor i andra avseenden (tex om den spionerimisstänkte förre MI5-chefen Hollis). Härtill kom att G:s identitet som uppgiftslämnare måste skyddas åtminstone tills rättegången in absentiam inletts mot honom i Sovjet. Förhoppningar om familjeåterförening fanns och skulle kunna omintetgöras genom olämplig publicitet. En annan sak var att utrikesminister Howe fick väga orden oerhört noga vid fråga i parlamentet om något nytt hade hänt i Wallenbergärendet.

Vi kom sålunda överens om att vi på båda sidor tills vidare borde låta saken bero och under inga förhållanden göra något utan föregående konsultation med den andra parten.

lovade att man på brittisk sida (vilket torde inkludera G) stod till förfogande för ytterligare samtal vid behov.

Preliminär kommentar

De uppgifter som G denna gång lämnade stämmer väl med hans första vittnesmål. I den mån han frångick sin ursprungliga utsaga skedde det resonemangsvis och på grundval antingen av nytillförda upplysningar eller som ett resonerande svar på en framkastad hypotes. Ett exempel i detta hänseende är att han i våras uttalade övertygelsen att det var den lokala NKVD-chefen i Ungern som på eget initiativ sökte värva Wallenberg. Vid detta tillfälle vidgick han, sedan han fått klart för sig vidden av Raoul Wallenbergs verksamhet i Budapest och betydelsen av hans familjeanknytning, att arresteringen och rekryteringsförsöket kunde ha dirigerats från Moskva. Några påtagliga motsägelser mellan hans två utsagor finns emellertid inte. Mindre sådana snarast stärker den trovärdighet som G:s person har förmedlat.

Det senaste samtalet har också bekräftat den stora trovärdighet som G personligen tillmäter sin sagesman.

G:s vittnesmål lider av tre svagheter.

- För det första rör det sig om andrahandsuppgifter som vi inte torde kunna åberopa

gentemot Sovjetregeringen. - Här måste f ö också hänsyn till skydd av G:s sagesmans identitet komma in. - Givetvis förringar inte denna omständighet G:s allmänna trovärdighet.

- För det andra existerar ringa bevis för eller ens indicier på att NKVD skulle ha sökt att rekrytera Wallenberg som agent. Under det senaste samtalet framkom en teori till förklaring som möjligen skulle innehålla vissa drag av sannolikhet.

- För det tredje motsägs G:s utsaga av de olika vittnesuppgifter enligt vilka Wallenberg skulle ha varit vid liv långt efter 1947. Bindande bevis för att han skulle ha levt senare existerar dock inte. För en fullständigare diskussion härom hänvisar jag till min PM 1986-09-05.

Det senaste samtalet har för min personliga del styrkt mig i uppfattningen att G:s vittnesmål med stor sannolikhet har besvarat gåtan om Wallenbergs öde. Några möjligheter att komma sanningen närmare torde vi, utan sagolik tur, inte ha inom överskådlig framtid.

SJ

Sven Julin

Arkivexemplar

Politiska avdelningen

1986-12-23

Avd	Grupp	Mål

Ministern Lars-Åke Nilsson
MOSKVA

PERSONLIGT OCH HEMLIGT

G:s vittnesmål
(1 bil.)

Broder,

Med ett hjärtligt tack för senast översänder jag
./.
uppteckningen av samtalet med G, till vilken
jag har fogat mina preliminära kommentarer.

I enlighet med vad vi diskuterade är Dina syn-
punkter välkomna.

Sven Julin

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ sv kurlr

☐ utl kurlr

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

86-12-30

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Kr Julin, MÅG

PROMEMORIA

1 (3)

850/007

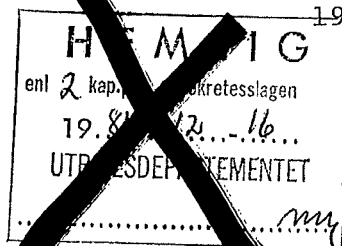
P2 Eu¹

1986-12-16

Ex f kdm t

Kab sekr
Polch
Ch Pol I
Carlsson, Pol I
Julin

Bep 86/216 mj

HEMLIG ENL SEKRL 2:1

Utredning rörande Wallenberg-ärendet

Hösten 1985 beslöt utrikesministern att uppdra åt ambassadör Rune Nyström att gå igenom hela Wallenberg-ärendet. I Nyströms uppdrag ingick att granska de viktigare vittnesmålen, särskilt de som har framkommit under senare år, samt att överväga framtida handlingsmönster.

Utredningen framlades den 14 juli 1986. Vad gäller nya initiativ framhålls där bl a att "Det förefaller för dagen som om man från svensk sida inte har några nya ovedersägliga fakta som skulle kunna meddelas sovjetmyndigheterna och som kunde på ett mera avgörande sätt föra Wallenberg-frågan framåt".

Utredningens slutintryck är att "svenska myndigheters möjligheter att lösa gåtan Wallenberg, innan Sovjetunionen utvecklats till en rättsstat i västerländsk mening, är så gott som obefintliga. Detsamma torde kunna sägas om utsikterna för privata organisationer att genom kampanjer och manifestationer av olika slag nå resultat i denna sak. Denna bedömning får dock inte föranleda slutsatsen att ärendet bör avskrivas. Detta skulle både i Sverige och utomlands väcka betydande uppseende och tas som ett tecken på en svensk reträtt i ett ärende där

Enligt mitt förmenande skulle undanröjande av hemligstämpeln kräva så drastiska ingrepp i texten att den, utöver vad som är redan känt, skulle framstå som skäligen meningslös. Det lämpligaste handlingssättet torde vara att lämna utrikesnämnden en orientering om Nyströms ingalunda uppseende väckande slutsatser och samtidigt utförligt motivera varför utredningen måste förbli hemligstämpelad.

Gentemot familjen skulle man förmodligen kunna handla på ett liknande sätt. Pressen och allmänheten torde få nöja sig med besked om varför utredningen inte kan släppas.

Sven Julin

ARCHIVE COPY

MSG NO: 861218-496

DISTRIBUTION STATUS AT: 1986-12-18-14.13

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

WASHINGTON

DISTRIBUTED

1986-12-18-14.13

0972 ✓

FROM: UD/ESK

POSTED TIME: 1986-12-18-13.54

MSG NO: 861218-496

-LIST
WASHINGTON
+

UD STOCKHOLM 1986-12-18

AMBASSADEN WASHINGTON

FOER JOHN HAGARD FRAAN JULIN ANG RAOUL WALLENBERG.

SAAVITT NYSTROEM OCH JAG VET FRAMGAAR INTE AV VAART
ARKIVMATERIAL VILKEN BILMODELL WALLENBERG ANVAENDE
I BUDAPEST.

CABINET

UD STOCKHOLM KL 13:55

- End of printout

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten
Amb R Nyström/
depr P Osvald/ml/sa

1986-12-18

Till svar på ev. pressfrågor

Ore liund till
pressfrågor 1986-12-23

Utredningen av Wallenberg-frågan

1986-12-23
Pol I/Osvald/ml

Ex till:

Kabs
Polch
Ch Pol I
Tham, Pol I
S Julin, ESK-gr
S Carlsson, Pol I

Exp. 1986-12-23/66

Den 12 november 1985 tillkännagav utrikesminister Sten Andersson att en särskild utredningsman skulle utses med uppgift att belysa hela Wallenberg-frågan. En genomgång av saken behövdes enligt utrikesministern som grund för det vidare arbetet.

Till utredningsman utsågs ambassadör Rune Nyström. Utredningsarbetet har avslutats och dess slutsatser studeras av regeringen.

Utredningen omfattar dels en genomgång av tidigare svenska åtgärder och de överväganden som legat till grund för dessa, dels synpunkter på den fortsatta handläggningen av Wallenberg-ärendet.

Vad gäller tidigare svenska åtgärder och sovjetiska reaktionen härpå finns en utförlig offentliggjord dokumentation att tillgå i Sjöborgs-utredningen, vitböckerna 1957 och 1965 och det omfångsrika material för tiden 1945 - 1969 som frisläppts. Vad som ej offentliggjorts är materialet efter 1969.

Samtlig dokumentation talar ett tydligt språk om den noggrannhet, med vilken regeringen insamlat och prövat olika vittnesmål och om de ofta grannliga överväganden som legat till grund för regeringens olika åtgärder i Wallenberg-ärendet. Wallenberg-familjens insatser bör inte heller förglömmas.

Det ligger i sakens natur att en utredning som bl a diskuterar Wallenberg-ärendets fortsatta handläggning inte kan offentliggöras. Wallenberg-saken skulle inte gagnas härav.

SVERIGES AMBASSAD
BRYSSEL

1986-12-16

Kanslirådet Julin
Utrikesdepartementet

aa9

(Pal)

350/001

INKOM U E		
1986-12-19		
1	2	En I

Belgisk Raoul Wallenberg-kommitté bildad

Hbr Julin-Isaksson 1986-05-30
(1 bil)

Broder,

./. Härmed insändes sent omsider ett brev från ordföranden i den belgiska Raoul Wallenberg-kommittén jämte bilaga. Av denna framgår dels den belgiska kommitténs målsättning i allmänna ordalag, dels namnen på de personer som utgör kommitténs första styrelse.

Som Du kan se i brevet, ombeds ambassadören att ingå i föreningens "comité d'honneur". Av allmänt principiella skäl avser han dock tacksamt avböja detta.

Krister Isaksson

Krister Isaksson

mw

Bil. till Amb:s i Bryssel
HE E. 1986-12-16
sur. nr 1986-12-16

Comité Belge pour

Belgisch Comité voor

RAOUL WALLENBERG

Bruxelles, le 12 Decembre 1986

Monsieur K. Isaksson
Conseiller à l'ambassade
Ambassade de Suède
avenue Louise 148
1050 BRUXELLES.

15	718
1986-12-15	
P	2 R. Wallenberg

Monsieur le Conseiller,

Nous vous prions de bien vouloir nous excuser du retard apporté à répondre à votre lettre du 13 juin. Celle-ci -et notre entretien téléphonique- nous demandait de vous transmettre la liste de nos membres. Nous avons le plaisir de la joindre à la présente, ainsi que la documentation sur notre Comité.

Nous saisissons cette occasion pour faire la demande expresse que votre Ambassadeur accepte de faire partie du Comité d'honneur de notre association.

Nous vous prions d'agréer l'expression de nos sentiments distingués.

Simone LUCKI,
Présidente.

Sylvie CARNOY,
Secrétaire-général adjoint.

Comité Belge pour

Belgisch Comité voor

RAOUL WALLENBERG

Bruxelles, le

Au moment où l'on reparle de Belges et de Français disparus dans le Goulag après la Seconde Guerre Mondiale, il nous a paru utile de rappeler l'extraordinaire histoire de ce diplomate suédois, Raoul Wallenberg, disparu, lui aussi, en 1945.

Raoul Wallenberg résidait à Budapest au moment de l'entrée de l'Armée Rouge en Hongrie; il avait eu pour mission de sauver le plus possible de Juifs hongrois, et l'on estime à quelque cent mille le nombre de ceux d'entre eux qui lui doivent directement la vie.

Arrêté sans raison par les militaires soviétiques, Raoul Wallenberg, alors âgé de trente-deux ans, s'est évanoui dans le "nuît et brouillard" d'U.R.S.S.. Ce n'est que par des récits d'anciens détenus qu'on a pu suivre sa trace pendant ces dernières décades.

Un Comité belge pour Raoul Wallenberg s'est récemment constitué avec pour buts non seulement d'honorer la mémoire d'un Juste victime de l'injustice maximale, mais aussi de connaître et de faire connaître la vérité sur cette affaire.

Nous pensons que si Raoul Wallenberg est toujours en vie, les autorités soviétiques pourraient le libérer, ainsi qu'elles l'ont fait récemment pour certains de ces Français retenus captifs pendant quarante ans. Mais nous savons qu'un tel geste ne pourrait être obtenu sans une action préalable de sensibilisation de l'opinion publique, - ce à quoi s'emploient les divers comités Wallenberg formés en Occident.

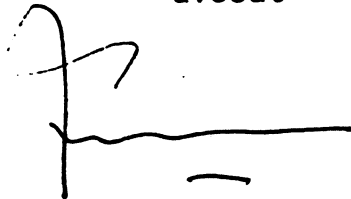
C'est pourquoi nous vous demandons de bien vouloir adhérer à notre Comité, ou tout au moins de verser une somme symbolique au compte indiqué ci-dessous. La cotisation est fixée à 500 fr. pour les membres adhérents, à 1000 francs pour les membres ordinaires et à 2500 francs pour les membres protecteurs.

Parmi les .../...

Parmi les moyens que nous envisageons de mettre en oeuvre,- avec votre aide,- nous citerons ici, en vrac : Démarches officielles et officieuses auprès du gouvernement, des exécutifs, des Chambres et aussi du Parlement européen. Circulaires, tracts, articles, conférences de presse. Exposés, débats, grandes conférences. Emissions de radio et de télévision (1). Proposition de doctorat honoris causa. Journée internationale Wallenberg à Bruxelles. Appels réitérés aux autorités soviétiques. Etc (2).

Espérant que cette lettre aura retenu votre bonne attention, nous vous prions d'agréer, l'expression de nos sentiments les plus distingués.

Le Président
Simone Lucki,
avocat

Le Secrétaire général
Pierre-V. Grosjean
Professeur émérite

PS : L'affaire Wallenberg n'est pas oubliée aux U.S.A. :

(1) Un télé-film vient d'y être tourné, "Wallenberg, a hero's story". Le rôle titulaire est tenu par Richard Chamberlain ("Shogun", "Les oiseaux se cachent pour mourir").

(2) Un procès y est intenté contre l'URSS par le demi-frère de Raoul Wallenberg; le juge réclame 39 millions de dollars à l'URSS pour "arrestation et détention illégale".

(3) Raoul Wallenberg a été fait citoyen d'honneur des Etats-Unis.

A . . .

COMITE BELGE
pour

BELGISCH COMITE
voor

R A O U L W A L L E N B E R G

Réunion de fondation

PROCES-VERBAL

1.- Le jeudi 13 juin 1985 à 18 heures, les personnes ci-après nommées, réunies au n°2 de la rue Joseph-Dupont à Bruxelles, ont décidé de constituer une association de fait intitulée "COMITE BELGE POUR RAOUL WALLENBERG" (sigle: CBRW), - en néerlandais: "BELGISCH COMITE VOOR RAOUL WALLENBERG" (BCRW) :

~~BRANDON Maurice, directeur de sociétés,~~
~~226 Avenue Winston Churchill, 1180-Bruxelles~~

FAUTRE Willy, enseignant,
40 Rue de l'Enseignement, 7490-Braine-le-Comte

GOLSTEIN Brigitte, étudiante,
106 Dumortierlaan, bus 30, 8300-Knokke-Heist

GROSJEAN Pierre-V., professeur émérite de l'U.Ms.
43 Rue Joseph-Bens, bte 20, 1180-Bruxelles

LUCKI Simone, avocate,
24-26 Avenue de Foestraets, 1180-Bruxelles

MEYER-MUNZ
11 Narcisselaan, 1100-Overijse

SCHNEK Georges, professeur à l' U.L.B.
75 Avenue Huysmans, 1050-Bruxelles

SPRECHER Suzy, biologiste
44 Avenue Emile-Theys, 1410-Waterloo

2.- Les susnommés se sont déclarés membres fondateurs et membres du premier Conseil d'administration. A l'unanimité, ils ont constitué comme suit, avec l'accord des intéressés, le Bureau dudit Conseil :

Présidente : Simone Lucki

Vice-Président (chargé des relations publiques): Willy Fautré

Secrétaire général: Pierre-V. Grosjean

Trésorière (à titre provisoire) : Brigitte Golstein

3.- .../...

✓ BBL: 310/0526997/82

3.- Le Conseil procédera ultérieurement à la formation d'un Comité d'Honneur et/ou de Patronage

4.- L'association se déclare indépendante de toute association pré-existante, ainsi que de toute idéologie d'ordre philosophique, religieux, social ou politique.

5.- Peut être membre de l'association toute personne physique agréée par le Conseil et en règle de cotisation.

6.- Les objectifs généraux de l'association se rapportent exclusivement à l'affaire Wallenberg; ils peuvent se résumer par :

savoir et faire savoir - agir - honorer.

7.- Parmi les moyens d'action possibles, les fondateurs citent en vrac, après un large tour d'horizon : démarches officielles et officieuses auprès du gouvernement, des exécutifs, des Chambres, et aussi du Parlement européen - circulaires et tracts - articles et conférences de presse - émissions sur radios et télévisions - débats et exposés - "grandes" conférences par des "têtes d'affiche" (on cite Elie Wiesel) - concerts et spectacles - proposition de doctorat honoris causa - journée(s) Wallenberg - réunion internationale à Bruxelles de toutes les associations similaires.

On s'inspirera aussi du document ci-annexé: "Two goals of the Raoul Wallenberg Committee of the U.S." .

8.- Les ressources financières de l'association consisteront en dons, en legs et en cotisations de divers niveaux à fixer par le Conseil.

9.- Le Conseil prendra contact au plus tôt avec les associations similaires existant à l'étranger, ceci, notamment, en vue de l'uniformisation des actions.

10.- Le siège de l'association est fixé à Uccle, à l'adresse indiquée au bas de la page 1 du présent rapport. Ce siège pourra être déplacé sur simple décision du Conseil.

11.- Le présent procès-verbal ne constitue pas un texte de statuts ; toutefois il en tiendra lieu jusqu'à ce que les fondateurs aient arrêté le texte définitif. Il sera considéré comme approuvé si le Secrétariat ne reçoit aucune proposition de modification dans les dix jours.

12.- La prochaine réunion des fondateurs est fixée au jeudi 26 septembre à 18 heures, même adresse et même local que lors de la réunion du 13 juin.

Uccle, le 26 juin 1985

La Présidente

Le Secrétaire Général

PS 1 : Deux premières émissions sur radios privées ont eu lieu à ce jour :

Le 21 juin 1985 à 13 H15 sur Radio Judaïca (Bruxelles)
Le 26 juin 1985 à 19 H sur Radio Cité Arenberg (Enghien).

PS 2 : L'en-tête du présent PV est un essai d'en-tête pour le papier à lettre.

SVERIGES AMBASSAD
WASHINGTON

1986-12-09

87-01-08 Julin/GvK
a+b f kdm t
R Wallenberg-för,
Box 16076, 103 22 Sth

ep 870108 EK

Ambassadören Rune Nyström

UTRIKESDEPARTEMENTET

R. Julin: SJ

Raoul Wallenberg

(5 bil) ✓

(Pal)

343/004

INKOM UD		
1986-12-19		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu I

Ru

Broder,

Bifogade skolbarnsbrev är rörande bevis för att också den yngre generationen amerikaner uppmärksammas på de insatser som Raoul Wallenberg gjorde i krigets slutskede och på vad som kan ha hänt honom efter det att han bortfördes av ryska trupper. Som Du ser av kopian av mina svar till barnen har jag ställt i utsikt att deras uttryck för medkänsla på något sätt kommer till Raoul Wallenbergs familjs kännedom. Jag utgår från att Du från tid till annan vidarebefordrar denna typ av brev och tror att Du kommer att göra så vid lämpligt tillfälle med dessa.

En tillgione
John H. Hagard

John HM Hagard

Adress
Suite 1200
600 New Hampshire Avenue, N. W.
WASHINGTON, D. C. 20037
USA

Telefon
~~202 338 3800~~
(202) 944-5600

Telegram
Svensk

Telex
RCA 248347, SVSK UR
WU 89-2724 SVENSK WSH

SWEDISH EMBASSY

Washington D.C. December 9, 1986

Melanie Solis
1451 West Long Avenue
Littleton
Colorado 80120

Dear Melanie,

Your letter to the ambassador has been forwarded to the Wallenberg family in Stockholm as yet an expression of individual concern in the United States for the fate of Raoul Wallenberg. The Swedish Government and People do not accept the explanation given by Soviet authorities as to what happened to Raoul Wallenberg after he was captured in Budapest in 1945. We believe that he is still alive until irrefutable evidence is presented that he is no longer among us. The Swedish Government is pursuing the case and appreciates the support it gets in these endeavours from abroad. The expression such as yours in the United States is particularly pertinent since Raoul Wallenberg also is a citizen of your country.

John HM Hagard
Counselor for Political Affairs

Address
Suite 1200
600 New Hampshire Avenue, N. W.
WASHINGTON, D. C. 20037
USA

Telephone
~~XXXXXXXXXX~~
(202) 944-5600

Telegram
Svensk

Telex
RCA 248347, SVSK UR
WU 89-2724 SVENSK WSH

1451 West Long Avenue
Littleton, Colorado 80120
November 24, 1986

Ambassador
Swedish Embassy
600 New Hampshire Avenue, N.W.
Washington, D.C. 20037

Dear Mr. Ambassador:

I write this letter concerning
Raoul Wallenberg. I am an eighth
grade student at Coddard Middle
School. We have just finished reading
Anne Frank. From reading this book
I learned that Mr. Wallenberg was
a very important man who saved
many Jews.

I know there is a rumor he may
have died of a heart attack, but I
strongly believe he is still alive. He
was a great man and I think he
should be able to enjoy his freedom.
I am therefore asking you if you
could do your best to persuade the
Russians to free him. Thank You for
reading my letter and I hope
you will think about what I
have written.

Sincerely yours,
Melanie Solis

5025 South Julian Str
Englewood Colorado 80
December 1, 1986

Ambassador
Swedish Embassy
600 New Hampshire, N.W.
Washington, D.C. 20037

Dear Mr. Ambassador:

I write this letter because I am concerned with the imprisonment of Raoul Wallenberg. Raoul Wallenberg saved many Jewish lives; he also gave them help.

In my English class we recently finished Anne Frank and our teacher told us of Raoul Wallenberg. Since then we have learned more of him and his fight to save many Jewish lives in Hungary our class has been writing letters in his behalf.

I hope that you will help free Mr. Wallenberg because in my opinion he is a very important man and should be freed. Thank you for listening.

Sincerely Yours,
Cherish McDonald

Bil.t hbr. Hays ...
Wash. 1986-12-09

5845 Blue Scept Drive
Littleton, Colorado 80123
November 24, 1986

Ambassador
Swedish Embassy
600 New Hampshire Avenue, N.W.
Washington, D.C. 20037

Dear Mr. Ambassador:

In English class we are reading the book The Diary of Anne Frank. This book takes place in the early 1940's and is the diary of a young girl who went into hiding because she was a Jew.

As we were reading this book our teacher lectured us about Raoul Wallenberg. He is a man who rescued thousands of Jews from Hungary, risking his life, even though he himself was not a Jew.

Wallenberg is now being kept in various prison camps throughout the Soviet Union. The Soviets claim him to be dead which not many people in the United States believe to be true and I strongly believe he is alive. All I ask is that you try your best and join the crusade to free him.

Sincerely yours,
Kym Johnson

Bill J. t hbr. Hager. - Hager
Wash. 10-86-12-09

26 Spy Glass Drive
Littleton Colorado 80123
November 25, 1986

Ambassador
Swedish Embassy
600 New Hampshire Avenue N.W.
Washington D.C. 20037

Dear Mr. Ambassador:

It is my understanding that a possible injustice
has occurred during World War II. It seemed to me
that Raoul Wallenberg was captured by the
Soviets, as they thought he was a spy, but
in this case he was an ally. I have been informed
that Raoul Wallenberg is being moved from
prison to prison, so that he may not make
any friends and may not be cracked by the
government. So I ask that you take action on
his behalf and use your influence to free him.

Sincerely,
Ben M. ...

1986-12-19

Ex t:

Utr.min
Kabsek
Polch
Ch Pol I
Carlsson, Pol I
Julin

Amb Moskva u n

Noreén, SB

ex. 8: 12-23/5

HEMLIG

Démarcher ang Raoul Wallenberg under senare år

Bilateralt

Skriftliga

1. Kabinettssekreteraren Leifland överlämnar aide-mémoire till den sovjetiske chargén (med anledning av Kalinskispåret) 1979-01-03).
2. Brev statsminister Ullsten - ministerpresident Kosygin 1979-08-22.

Muntliga

1. Utrikesminister Ullsten med utrikesminsiter Gromyko i Moskva 1980-05-30
2. Kabinettssekreteraren Leifland med ambassadör Farafonov (chef för MID:s skandinaviska avdelning) i Moskva 1981-09-10
3. Justitieminister Petri med justitieminister Terebilov i Moskva 1981-10-06

./.

4. Polchefen Eckerberg med ambassadör Farafonov i Stockholm 1982-09-06
5. Kabinettssekreteraren Schori med ambassadör Farafonov i Moskva 1983-01-14
6. Polchefen Eliasson med ambassadör Farafonov i Moskva 1984-03-07
7. Polchefen Eliasson med ambassadör Farafonov i Stockholm 1985-02-19
8. Ambassadör Bekeris med minister Kondratjov vid ESK:s MR-möte i Ottawa 1985-06-14
9. Kabinettssekreteraren Schori med förste vice utrikesminister Maltsev i Stockholm 1985-08-07
10. Kabinettssekreteraren Schori med förste vice utrikesminister Maltsev i Moskva 1986-01-14
11. Statsminister Carlsson med ministerrådspresident Ryzjkov vid besök i Moskva 1986-04-14--17
12. Polchefen Eliasson med ambassadör Uspenskij (efterträdare till Farafonov) vid besök i Moskva 1986-09-10--12

Multilateralt

1. Utrikesminister Ullsten vid ESK i Madrid 1980-11-13

2. Ambassadör Rappe vid ESK i Madrid 1980-11-26
3. Svenske delegaten för korg III vid ESK i Madrid 1981-11-04
4. Ambassadör Ewerlöf vid FN:s kommission för mänskliga rättigheter 1982-02-25
5. Minister Elmér vid ESK i Wien 1986-12-02

Sy
Sven Julin

POL/ESK
Julin/bn

Dag	1986-12-19	Avd	Grupp	Mål

Ambassadör Åström

c/o Statsrådsberedningen

Broder,

Pierre Schori tillställde Dig med en PM den 24 september 1984 Rune Nyströms utredning om Raul Wallenberg.

Jag är nu ifärd med att sammanställa de synpunkter för utredningen som har inkommit. Avsikten är att vi i januari 1987 skall ha en komplett genomgång av materialet för att söka fastställa framtida handlande.

Med tanke på Dina personliga erfarenheter av Wallenbergfrågan och dess samtidshistoriska aspekter skulle vi naturligtvis vara tacksamma om Du hade möjlighet att låta oss få del av de synpunkter som utredningen för Din del ger upphov till.

Sven Julin

cc SJ

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurtir

☐ uti kurtir

☒ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

86-12-23

Sign

[Signature]

SVENSKA RÖDA KORSET+

CROIX ROUGE SUÉDOISE
SWEDISH RED CROSS
CRUZ ROJA SUECA

Er referens

Vår referens

Datum

Arkiv, Bibliotek
C Sederholm
1986-12-18

Utrikesdepartementet
Arkivet, professor Wilhelm Carlgren
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 352/005		
1986-12-22		
AVD. 0	GR. 2	MÅL EMI

Handlingar om Raoul Wallenberg

Då Raoul Wallenbergs verksamhet i Ungern under andra världskrigets slutskede skedde i samverkan med Svenska röda korset, har denna organisation intresse av handlingar om hans verksamhet därunder.

Svenska röda korset har därför uttryckt önskemål att erhålla kopior av handlingar vid Utrikesdepartementet från verksamheten i Ungern samt tiden närmast efter hans försvinnande.

Vi har nu mottagit sju volymer från arkivet vid Utrikesdepartementet berörande just det ovan angivna och detta utan kostnad för Svenska röda korset. För denna gåva och för visat tillmötesgående ber Svenska röda korset få uttrycka sin tacksamhet.

SVENSKA RÖDA KORSET'S CENTRALSTYRELSE

Ragnar Boll
Stf generalsekreterare

CENTRALSTYRELSEN
COMITÉ CENTRAL
CENTRAL COMMITTEE
COMITE CENTRAL

Postadress
Adresse postale
Box 27316
S-102 54 Stockholm

Gatuadress
Adresse
Östhammarsgatan 70

Telefon
Téléphone
08-670685

Telegram
Télégramme
swedcross

Telex
Télex
19613
swecross

Giro
Gåvor
900800-

1986-12-18

Ägare av dokumentet

~~1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100~~

Kanslirådet Julin

Utrikesdepartementet

HEMLIG

Emy Lorentsson om Raoul Wallenberg - 2
Hbr Nilsson-Julin 1986-12-13

Som ett PS till ovan återopade handbrev får jag anteckna att Lars-Åke Nilsson och jag söndagen den 14 december hade tillfälle till ytterligare ett samtal med Emy Lorentsson, som hon för rätteligen stavar sitt namn. Samtalet varade halvvannan timme och berörde främst Lorentssons personliga bakgrund, Sverige-minnen etc. Avslutningsvis tog vi mera i förbifarten upp hennes minnesbild av Kollontays befattning med Wallenberg-ärendet.

Utan att vi "pressade" Lorentsson beträffande hennes tidigare uppgifter om att Kollontay skulle fått besked i Moskva om att Wallenberg dömt i sovjetiskt fängelse, vidhöll Lorentsson dessa utan ändringar eller tillrättalägganden. (Vilket hon emellertid inte gjorde i fråga om en annan upplysning hon givit Lindahl och mig, beträffande Gromykos inställning till Kollontays arkiv, där hon tydligen under den gångna veckan tänkt om.) Vi ställde frågan om Kollontay övervägt att vidarebefordra sin information till Wallenbergs släktingar. Lorentsson svarade ungefär att; "Tvissa telefonsamtal hade förevarit mellan Kollontay och Stockholm. Om Kollontay då berörde Wallenberg känner jag inte till. Hon skrev dock aldrig till Sverige om saken." Där visste Lorentsson så mycket mer besked, som hon ju skött Kollontays korrespondens.

Nu ställde vi inte frågan i första hand för att efterhöra sakläget. Det rimliga är väl att Kollontay om hon fått upplysningar om Wallenberg erhållit dessa under tystnadslöfte. Och i vart fall synes det osannolikt att hon skulle ha vidarebefordrat dem på den helt säkert avlyssnade telefonen till Sverige. Frågan ställdes snarare för att allmänt pröva hållbarheten i Lorentssons tidigare uppgifter om att Kollontay suttit inne med besked i Wallenberg-fallet.

Beträffande de kontakter Kollontay haft med MID efter återkomsten talade Lorentsson om ett par tre besök i MID. Däremot hade Kollontay i sin våning haft ett flertal besökare från MID. Med Molotov hade hon talat på telefon. Stalin hade hon inte haft direkt kontakt med. Viss korrespondens hade tydligen dock förevarit.

Så om Kollontays kontakter med svenska beskickningen; dessa hade förekommit rätt flitigt, av naturliga skäl i synnerhet med Hägglöfs och Sohlmans, fram till 1949, då de abrupt avbrutits sedan den senare, enligt Lorentsson, begått en för Kollontay generande indiskretion i samband med utrikesministerskiftet Molotov/Vysjinskij. Därmed, och det är poängen, försvann en förtrolig kanal till Sverige ungefär samtidigt som Kollontay skulle ha fått upplysningar i Wallenberg-fallet.

Sammantaget fogar väl ovanstående inget nytt till vad Lorentsson tidigare uppgivit för oss. Det jävar å andra sidan inte heller hennes tidigare besked om att Kollontay i livstiden fått upplysningar om att Wallenberg avlidit i sovjetiskt fängelse.

Hälsn B

Krister Bringéus

bg

ARKIVEXEMPLAR

(KABINETTSSEKRETERAREN)
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr S Julin
Politiska avdelningen
Enhet I (Pol I)

1986-12-22

Avd Grupp M&I

Envoyén Anne Lundberg

STOCKHOLM

*Handläggare
Raoul Wallenberg*

Broder,

Jag vill med dessa rader tacka Dig för Dina insiktsfulla synpunkter på ambassadör Rune Nyströms utredning om Raoul Wallenberg. De kommer att beaktas vid de överväganden som utredningen ger upphov till.

Pierre Schori

(Östermalmsg. 50)

kn

Ifylles av postexp

Avsändt med

Dep U 328 10 000ex 8603

☐

av kurir

☐

utl kurir

☐

luftpost

☒

vanlig post

Avsändn datum

Sign

Dep 86-12-23/4

Ans. 22/12.86

1986-12-12

Ambassadör Rune Nyström

Utrikesdepartementet

346/003

Julin/GvK

870107 bil övers
t N Lagergren,
R Wallenberg-för

sp 870107
EK

Pol

1986 12-23

P 2 EU I

./.

R.N Det är med någon tvekan som jag sänder Dig bifogade PM angående Raoul Wallenberg, som jag visat för Lennart Eckerberg. Den har kanske blivit onödigt utförlig men jag ville få fram att det var av en ren slump som jag kom i kontakt med den i PM:en nämnde ungraren Kocscardi och att det varit ytterligt svårt få fram mera exakta uppgifter.

Jag har sedermera haft ytterligare ett samtal med Kocscardi utan att lyckas få en uppfattning om i vilken mån de i PM:en nämnda personerna skulle ha varit i tillfälle att följa Wallenbergs tillvaro i de olika lägren. I varje fall det i Lemberg måste ha varit mycket stort.

Naturligen är jag medveten om - vilket Lennart E. också påpekar - att det finns många indikationer på att Wallenberg befannit sig i kivet senare än 1946-47.

Med vänlig hälsning, tillgärme
Sigge Lilliehöök

Slutskrivning

PROMEMORIA

1986-12-12

Ang spår efter Raoul Wallenberg i Bad Godesberg

Återkommen från en längre Sverigevistelse var jag, den 14 november -86, efter telefonöverenskommelse, på kvällen på väg att besöka min tyska trolovade på en rehabiliteringsklinik i Bad Godesberg utanför Bonn. När jag på vägen köpte en tidning i en kiosk började en äldre man, som det visade sig fadern till den unga damen innanför disken, att prata med mig och nämnde bl.a. att han var ungrare. Det föll sig naturligt att svara att jag en gång varit svensk ambassadör i Budapest. Vederbörande sade då på sin mycket brutna och svårförståeliga tyska att han känt Wallenberg och att denne avlidit och "begravts i ungersk jord 1946". "Allt vad som skrivits om honom efter 1946, om hans vistelse i Lubjankafängelset i Moskva såväl som om olika medfångars och andras berättelser om Wallenberg vore rena fantasiprodukter i syfte - vad gällde pressen - att tjäna pengar". Wallenberg som gjort så mycket för så många av hans landsmän borde emellertid få vila i ro i ungersk jord." Detta upprepade han flera gånger.

Jag sade att Wallenbergs syster som allt sedan försvinnandet med all kraft sökt bringa klarhet i broderns öde hade stort intresse av varje uppgift. Tragiskt nog hade modern, som vikt sitt liv åt dessa efterforskningar, fått gå bort utan att klarhet kunnat vinnas. Då jag själv väl känner systemen och känt såväl Wallenberg som modern personligen vore jag också

intresserad redan av denna anledning.

Båda talade mycket bruten och svårförståelig tyska varför det ej var lätt att förstå svaren på mina frågor - varjämte jag ju hade liten tid till förfogande. Jag fick emellertid dottern att skriva faderns efternamn "Kocscardi" på min nyinköpta tidning. Denne senare nämnde plötsligt att han varit inbjuden av "svenska pennklubben" att hålla föredrag om W. men att han ej farit då han ej haft några ekonomiska möjligheter här till. Då det förefaller mörkligt att publicistklubben eller annat svenskt organ ej skulle ha sänt en biljett eller på annat sätt utfäst sig att stå för resekostnaderna får man kanske utgå ifrån att det ej kommit längre än till en preliminär förfrågan. Jag sade mig ej känna till huruvida upplysningar om Wallenbergs vistelse i de nu aktuella lägren av svenska vederbörande möjligen kunnat inhämtas på andra vägar och redan gjorts till föremål för en värdering mot bakgrunden av annat tillgängligt material. Vore så icke fallet låge det ju nära till hands för mig - särskilt som jag var att betrakta helt och hållet som en privatperson - att ställa frågan om K. vore villig att nu resa till Sverige om någon där vore beredd att tillställa honom en biljett eller på annat sätt stå för resekostnaderna. Detta sade sig K. emellertid ej vara benägen att göra "då en ungrare ju har sin stolthet". Jag sade blott att skulle en resa till Sverige aktualiseras finge man väl undersöka i vad mån ett något mera officiellt organ skulle kunna ställa sig bakom en inbjudan så att den bleve lättare att acceptera för Kocscardi.

Kocscardi sade sig ha en vän i Stockholm som väl kände till (och kunde berätta om) Kocscardis och

7 tel. katalogen för
 Stämman finns en
 Alajos Hortobagyi
 med tel. nr.
 7-8 67 13
 R.N.

dennes medfångars bekantskap med Wallenberg. Veder-
 börandes namn och titel är civ.(?)ingenjör Alajos
Hortobagni, 121 72 Johanneshov, Järnlundsvägen 2
 och telefon 0046 8 155658-8 eller 758671-3. (Av-
 skrivet av dottern ur faderns anteckningsbok.)
 Det är väl att anta att Hortobagni på något sätt haft
 att göra med Kocscardis eventuella Stockholmsföredrag.
 Upplysningar från Hortobagni borde s.a.s. ur kontroll-
 synpunkt vara av värde. Dottern synes förestå, kanske
 rent av äga kiosken som kallas för "Agnes-Kiosk" med
 adress: Waldburgstrasse 3, 5300 Bonn 2, tel 0228-313352
 och "Agnes" skulle om jag fattat rätt vara hennes eget
 förnamn.

Sistlidna (fredag) (21/11) skulle enligt vad jag i
 mellantiden erfarit dottern Kocscardi åter stå för
 tidningsförsäljningen. Sannolikt skulle då också
 fadern vara där, som ej förefaller ha mycket annat
 att göra, uppehålla sig runt kiosken. Jag fick också
 tillfälle till ett något längre samtal med dem båda.
 Följande synes värt att notera - med reservation dock
 för eventuella missuppfattningar på grund av språk-
 svårigheter samt den omständigheten att - som dottern
 påpekade för sin far - Kocscardi lätt blir upp-
 rörd när han börjar berätta om fängsläggertiden, och då ännu
 mindre ^{precis} logisk och ännu mer svårförståelig. Det får väl
 också antas att uteblivna svar kan bero på att han ej
 längre erinrar sig allt.

Såväl Kocscardi som tre av hans medfångar/fängelse-
 kamrater hade dömts till långa fängelsestraff och slut-
 ligen hamnat i ett läger i Sibirien dit de alla fyra
 transporterades i ett och samma godståg, kanske 120 i
 varje godsvagn. Kocscardi själv hade "från början dömts
 till döden men efter 16 dagar "benådats", varvid döds-
 straffet omvandlats till 2 x 10 års fängelse.

Dottern skrev ned namnen på och adresserna till nämnda

tre medfångar (uppgifterna hämtade hon ur faderns anteckningsbok):

Bruno Plaschke (tysk)

4401 Sendenhorst
Auf dem Bult 46
Telefon 02526/1593

Oskar Preisler (österrikare)

2340 Ludwig (ch)
Höfler Gasse 35
Telefon 00432 2367/85710

Gyuri Jozsef (ungrare)

8000 München 45
Reschreiter Str. 41
Telefon 089/314 3319

Adressen på någon fjärde person som - första samtalet med Kocscardi - skulle kunna bestyrka att "Wallenberg avlidit i Ungern" fick jag ej adressentill, men det finns säkerligen anledning att "sowieso" på olika punkter söka komplettera de här givna återgivna upplysningarna som - vilket framgår nedan - på en del punkter ej äro klara och entydiga.

Vägen till lägret i Sibirien, vars namn ännu är mig obekant (om ^{det} än torde vara av begränsat intresse i detta sammanhang) gick för samtliga dessa fyra personer Kocscardi, Plaschke, Preisler och Gyuri via samma tre läger eller fångelser. I samtliga dessa - enligt vad Kocscardi gör gällande hade de träffat Wallenberg som tydligen liksom de och i samma ordning förflyttats från det ena till det andra av nedan nämnda anstalter. Första anhalten hade varit "Kontifängelset i Budapest" där de sålunde första gången träffat W. Därifrån hade samtliga - om jag nu fattat rätt efter flera omfrågningar - överförts till ett läger 5 km från den ungerska staden Sopron. (Namnet på lägret, av dottern hämtat ur faderns anteckningsbok, skulle ha varit "Soprouköhida". Härifrån transporterades de sedan vidare till "Lemberg" där det fanns ett "genomgångsläger för personer som avsågs sändas vidare till

Sibirien" och till detta läger förflyttades även Wallenberg som - se nedan - enligt vad Kocscardi med bestämdhet gör gällande i början av 1947 där avlidit.

Kocscardi hade blivit mycket utmärglad under vistelsen i Lemberg och själv blott vägt 38 kilo men om Wallenberg hade avlidit på grund av sjukdom eller svält visste han ej. Lägret var stort och ibland hade kanske 100 personer dött under ett enda dygn och då begravts i massgravar varför det ej torde finnas någon möjlighet att fastställa var Wallenberg blivit begravd. Uppsyningsmannen i den sjuk- eller vårdavdelning i en undervåning dit de sjuka internerna fördes hade alltid noga kontrollerat att de personer som bars bort därifrån verkligen var döda. Enligt vad Kocscardi vid andra samtalet sade mig trodde han att Wallenberg avlidit i början av 1947 och ej som han först sagt under 1946.

De tre andra hade alla senare, som ovan nämnts, förts till Sibirien och Kocscardi framhåller hela tiden, att Wallenberg endast genom att han dessförinnan avlidit undgått detta öde. Kocscardi är av den bestämda uppfattningen att Wallenberg ej "varit av någon särskild betydelse för ryssarna" så att de av denna anledning (s.a.s. i hemlighet) skulle ha förflyttat honom.

Det blir väl nödvändigt att genom samtal med Kocscardis kamrater söka få fram om det kan fastställas att Wallenberg förts över till sjukavdelningen. Kocscardi är vag på denna punkt. För honom är det emellertid ställt utom allt tvivel att W. avlidit i Lemberg och drar därav slutsatsen att denne om han levat lika väl som de andra hade sänts vidare till Sibirien. Något drastiskt uttryckte Kocscardi detta genom att säga att det ej funnits några skäl för ryska vederbörande att sända Wallenberg i taxi till Lubyankafängelset i Moskva.

Trots att jag ställde flera frågor kunde jag emellertid ej få fram några uppgifter om hur ofta Kocscardi och

hans kamrater sett eller haft kontakt med Wallenberg. Jag skall emellertid igen söka ta upp denna fråga med Kocscardi vid ett nytt samtal.

Vid något tillfälle nämnde Kocscardi slutligen att såvitt han visste blev först efter Stalins död 1953 alla i fångenskap i Lemberg hållna "utlänningar" frisläppta medan ungrare, och jag gissar andra öststatsfångar, först senare frigavs. Lägre skulle ha hyst många "prominenta personer". En del - delvis för mig okända-sådana personer nämnde Kocscardi vid namn.

Det vill förefalla mig som om Kocscardi under många år varit irriterad över alla lögnaktiga historier om Wallenberg (efter 1946-47) och nu hoppas att genom svensk förmedling en gång för alla kunna ta död på dem.

Undanröjandet av dessa historier har eventuellt blivit något av en fix idé hos honom. [Ett tydligen långt senare taget foto i original av Kocscardi i fånglägret i Lemberg bifogas liksom, för det intresse den hava kan, en 3 år gammal kanske dock något ovanlig "katalog" över sovjetiska fångläger. Kocscardi överlämnade den till mig som "present".

./1-2

1955

Ignacio S
Colmenero

TOTO
KRASCAG - KANSU
OLP - 235/7
HIER - PUPON 1955
GYULA KADIR - GENEPAHAB

LAGER

REGIC 151 AG
CLP = HENRI
DE 2000
BRAD

SVERIGES AMBASSAD
WASHINGTON

1986-12-19

Ambassadören
Rune Nyström
UTRIKESDEPARTEMENTET

R. J. J. aa 57

Brevskrivare
(1 bil)

(Pal)

353/002

INKOM	
1986-12-29	
AVD.	GS.
P	2
EW	

Broder,

.1.
2

Bifogade brev har mottagits av oss i det kopleskick
Du får det. Min omedelbara reaktion efter slutad
läsning var att brevet borde läggas till handlingarna.
Raoul Wallenbergs namn nämns vid några tillfällen,
men jag har svårt att se att skribenten kan göra tro-
värdigt att hon träffat honom. För ordningens skull
vill jag dock överlåta på dem som har bredare över-
blick än jag att avgöra huruvida något avseende
skall fästas vid meddelandet. Det är från en person
som säger sig vara dotter till Juri Andropov och
som i övrigt säger sig stå i släktskapsförhållande
till en rad nu verksamma officiella företrädare
för det sovjetiska samhället.

John H. Hagard
John H. Hagard

John HM Hagard

Official InformationRe: Kidnap, Murder, Embassy.

PREPARED BY

Md. CAR

DATE

Dec 14, 86

To: CARL XVI Gustaf, of Sweden.

Royal Palace,
Stockholm, Sweden. 11130 JH:

To: Premier of the U.S.S.R.

Leader Mikhail S. Gorbachev

The Kremlin,
Moscow, U.S.S.R.

To: Chief Executive of the U.S.A.

Ronald W. Reagan
White House,
Washington D.C. 20500 U.S.A.

To: The Diplomatic Corp., of the U.S.A.

Via. Ambassador Yuri Dubinin
Embassy of the U.S.S.R.
1825 Phelps place. N.W.
Washington D.C. 20008

De 14, 86

He was also blind and something had been stuck in his stomach, either poison from the drinks we were given or the guns. They padded us with cotton and the revolvers they blew our guts out with ^{guns} on occasion in our ears. I was especially chosen for that type of torture, as per my education in Russia and my name, I was beaten more often than the Ambassador, as they were using his signature on what I was thinking was paper, but since I was interrogated more often as a Soviet I was surprised in the final days after the arrival of the Soviet help to the Embassy or Bunker in 1945, after I was found among the rubble of the Goebbels Bombing, by time-bombs, after they took their leave, that the Nazi families, Cabinet, Reich's staff had arranged, I was surprised when I was nursed back from the dead by my father Yuri Andropov, my Uncle Yuri Dubinin, my Aunt Elaine, and Mikhail Gorbachev, and our Soviet Medical help. I was surprised that Ambassador Raul Wallenberg had

executive•

Official Inf. by Ambassador Wallenberg
Asst. Madame Cath on our Abductions

not survived, but, it is very obvious that the only poisoning we were to later realize was to us, not to the Goebbels, as assumed in the West, and the planned Diaries of Goebbels.

In fact all the children of Goebbels were involved in our detentions, tortured, insulted, beaten, pinched, spat at and bruised & it was the children whom took part in the recipe for us as poison and not for themselves, as he has written & sold as his Diaries & Diary. Natalie, Helmut, Hilda, Helga, & more, they knew it was wrong. Ambassador Wallenberg was given a drink, so was I, we were also shot in the stomach, I heard him go very stinging shortly before I heard a very loud noise, & the ceiling came down upon us. I knew the lower level was a shelter, an Air Raid shelter, but we were kept above in a room!

The only remains in 'The Bunker' are those of my natural hands, Mengele kept for examinations as they were still

Official Inf. on our Abduction in
Nazi Ger. Amb. Wallenberg & Asst.
Madame CATR

warm and remained so, and the flesh did not wither, that was a frightening experience to them, they and the daughters of Goetzels & the other Nazi children played 'Devil' with my limbs.

The skull is that of your relative Ambassador Raul Wallenberg, now arranged by the Government of East Berlin, as exactly of the wishes of Ambassador Wallenberg, that our remains be left in the Embassy of Sweden, my hands & arms, chopped off by Mengele are also there. It was also a very sensitive secret to keep the details until I was sure that my captors and his are identified as follows, the ones who call themselves

Holocaust Survivors, with a Museum in the District of Columbia the whom used the stolen diplomatic stamp utensils, paper, letterheads, signatures and passports to free to further their persecutions, deceptions, Embassy attacks, global terrorisms accusations,

Official Inf. by Madame CATR on
the Asst. of Am. W. K. W. & Asst.

espionage activities and dissident
defectors roles in their new identities
AS

Mr. Sing = on the Wall Court
Mr. Kivor = Musicians, Judge.

inventor, Scientist, you
name it, he is it! But is no

He wears dark green, and smokes a cig
stance

Blue eyes, seen in Boston, in Red
Jump suit, has all the Anthropometry

of Joseph Mengele. I understand he
lives in D.C. U.S.A. at 39th St.

apts, the property of an FBI
Director William W. Webster, his

relative by marriage
son in law, has the full guaranteed

protection of Dir. Webster, Atty
Gen. Meese & the Nazis in the

Cabinet of Ronald Reagan, his staff,
& on the Supreme Ct, & Wall Ct.

J.P. Goebbels, had all the same
characteristics of Sing, Sang at the

Embassy, always loud & speeches too man,
- His 7 children all have the same

tendencies as the Sing family. Goebbels

All of the families whom escaped the

Official Ltr. on Ambassador Wallenberg's
& his Assistant Abduction by Reich's
Cabinet of Families

Nazi Germany, their doing, as refugees
 but, nonetheless Kidnappers, murderers,
 Terrorists, Thieves, and frauds, must
 be brought to Justice soon, and
 I'm seeking a warrant of the
 Swedish Government, to capture those
 whom took us Hostage in the Neutral
 Swedish Embassy Berlin, Germany
 and their children also, the accomplices.
 by the most brutal treatment to a Diplomat this is
 I'm seeking the second warrant
 on each for their crimes perpetrated
 at me, by them, since 1945, in
 their new identities, and their sons in law
 and children born outside of Nazi Germany.
 Schelpago? Sing, Kivor, Meese, Trott,
 Wheaton, Teller, Scalia, Wieser, and on
 & on. It is very simple to trace them
 they came in on stolen passports / new
 identities. Immigration can suffice date
 on all inclusive Aernand Hammer, Goldfarb,
 SARIAROV, Goldfarb in Iceland's Government
 Mayor. & so on. Waldheim, Montgomery?
 Hagy, Rose.

This information is correct & official.
 Very truly Your obedient servant, I have the honor
 to remain, Very truly yours, Madame Cath, Assistant
 to Ambassador R. Wallenberg, Swedish Embassy, R.

Official Inf on the following
names.

1
2 Die. William Wreding Webster, is the
3 nephew of Pope John Paul II and the
4 nephew of President Warren G. Marshall
5 the 29th President of the U.S.A. due to
6 close association of the Director's
7 Company & it an alliance by way of
8 marriage or support or other such
9 means, that have led to my thoughts
10 or suspicions that have aroused such
11 remarks from me written in recent letter
12 regarding what seemed 'Kirov's' or
13 is his proper name Joseph Mengele's
14 son in law, if such is not true
15 and such is or was erroneous, then
16 please accept my apologies, but, the
17 are quiet a few in the Justice Dept.
18 protecting there in laws and their
19 own images, such is against the
20 law & unequal Justice.

21
22 Madame Cath, is a title earned by me
23 at the Kirov School of Ballet in
24 ~~Kirov~~, U.S.S.R. 'Kirov' is not a name
25 of any living person, Except those who
26 desired it for illegal uses, new identities

27
28 My family name is Dubinin, on my

Official Information
Re: Judges & Directors & Protocol

PREPARED BY	Md. Cath
DATE	Dec. 14 84

mother side, on our papers there are
more famous names she will divulge,
or my Uncle or Aunt Elaine will,

Ambassador of the U.S.S.R. is Yuri
Dubinin, my mother's brother.

Elaine Dubinin, his wife is Madam
Gorbacher Dubinin, she is the
sister of the Premier of the U.S.S.R.
our leader Mikhail S. Gorbachev.

As Cath Dubinin Andropov, my father now
deceased was the first Secretary of
the U.S.S.R. Yuri V. Andropov.

My legal name due to my title is formal
AS Madame Cath, the last names or
surnames are not used under Soviet
of Russian law in such cases, I have
the title since before I became
Assistant to His Excellency, the member
of the Swedish Royal family, Ambassador
RAUL WALLENBERG, the most famous of all Diplomats
Sir,

Note
I must ask that Die Westee forgive my remarks
and resume as 'Liaison' to President R.W. Reagan.
I am Sir, Yours Sincerely, Madame Cath.

Jim Weng
executive

official request or decision
By Madame CATR re: Honor status

PREPARED BY	Md. CATR
DATE	Dec 14, 86

To whom it may concern,

With reference to the Honor Citizenship
to me by the now deceased
President Roosevelt, U.S.A. and
the indifference to this information
on the Nazi governments whereabouts
and other pertinent information filed
9 Times in the Federal Ct- in the
District of Columbia against the Chief
Executive Ronald W. Reagan, The Atty General
The F.B.I. Director and all the Agencies
referred to within the 8 dismissed in 3 yrs
the Chambers the 9th the Appeal Case,
put aside time out of number, 2 yrs
although an Emergency Request for a
Hearing is filed, it continues dealing
with the subjects & entities named thus
favour towards the Exiled 4th Reich, his
family his Cabinet was decided in your
conspiracies against me, which have spanned
the globe & Judiciary Worldwide, Anti Warfare
I will soon shake the dust from my feet! Anti Adop
I now advise you Mr President Sir,
to please accept back formally the Honor
Citizenship from Madame CATR, Assistant
to his Highness, Ambassador Raul Wallenberg Wood W
Swedish Envoy, Berlin, Ger.

Officer advice from
Madame Cath = Diplomatic

PREPARED BY Md. Cath
DATE Dec. 14, 86

To whom it may Concern! =

Judging from the 41 yrs of Hostility
toward me, the complete cover up
in the last 5 yrs, to the information
as per you have read by this U.S.D.
Government the Reagan Administration's
Justice Dept, Judiciary and its Agencies
ALL, to the crimes against me and
Ambassador Ray Waltenberg and me
his Assistant, whom was kidnapped &
kept prisoner & poisoned by the
Goebbels family, children and Mengele
and Himmlers and the 3rd & 4th
Reichs and Cabinet & Cousins & insiders
AS they stormed our Swedish Neutral
Embassy in Berlin, Germany, World War
II, the same such criminals using
our Embassy to change their criminal
identities, our office stamps, passports
and letterheads & our Bank account to
suffice their needs, and named our Embassy
their Chancellery & Bunker, are today
all in Top U.S. Government positions,
married into Americans in Top Power
positions ranging from the Atty General
to F.B.I. Director to the Chief Justice.

Madame CATH Assistant to
Ambassador R. Wallenberg W.War II

of the Supreme Court, to the Defense Dep
to the State Dept, to the Commerce Dep
P.S.C. S.E.C. & F.T.C. and Judiciary lower &
Appeals and having a very power for
Nazi & Neo Nazi effect, as felt
& displayed to Ambassador Wallenberg
and I during World War II is Nazi
Germany. These acts of deprivation
of legal, Civil, Human Rights, property
rights and patent & Patent Rights are
ALL the liberties afforded the 4th Reich
in his new identity as Sing Chief
Judge of the World Court, and his
sons in law just as corrupt & loyal to
his World domination designs & Holocaust
plus Joseph Mengele, H. Himmler, and
et al, all having powerful military
Dictatorship effects upon their sons in
law, & ALL their children & grandchild-
ren whom also are parties to the
Berlin crimes as they took over our
Embassy, and giving protection to their
fathers in law, brothers in law & children
by means of the JBS & illegal activities.
I must advise you to prepare to pull
out the Embassies out of the U.S.A. soon.
Very Truly yours, Madame CATH Assistant to
Ambassador R. Wallenberg W.War II Berlin, G

The Raoul Wallenberg Committee of the United States

127 East 73rd Street, New York, New York 10021 212-737-7790

December 10, 1986

Chairman
Alan C. Greenberg
Vice Chairmen
Betty Throne-Holst
Jacob Wallenberg
President
Rachel Oestreicher Haspel
Vice President
Robert Le Bunn
Secretary
Martin Rlskin
Treasurer
Alex Rosenberg

Pierre Schori
Permanent Under-Secretary of State
Ministry for Foreign Affairs
Utrikesdepartamentet
103-23 Stockholm
Sweden

Utrikes DEP.		
D. N:o 344/004		
1986-01-29		
AVD. P	GR. 2	MÅL EU I

S. J. L. J. K.
L. J. K.
S. J. L. J. K.
S. J. L. J. K.

Raoul Wallenberg

Dear Pierre:

Thank you for meeting with me while you were in the United States. As has been true in the past, I felt that the time that we spent in discussion was important and productive.

I also am aware that the level of your concern and your involvement in the efforts being taken on Wallenberg's behalf are both noted and understood by my own government. I believe that this is a major step forward. I only regret that all of us now involved in this case are not forty years older than we are today. We might have made a difference when it would have mattered.

Magnus Faxen telephoned me yesterday to say that the information that I had requested concerning the children was in his office. We have not yet found the opportunity to discuss your findings, but I am anxious to learn of the results of your research.

Again, I thank you for your interest and concern.

With all good wishes.

Rachel Oestreicher Haspel, Pres
The Raoul Wallenberg Committee
the United States

ROH:sap

Executive Board
Michael Alderman
V. Bliniken
Lena Blörck Kaplan
Kati Marton
Hon. Mary K. Mochary
Elizabeth Moynihan
J. Oppenheim
Russell, Esq.
V. Stern
Bruce Telcholz

Honorary Chairmen
Amb. Per Anger
H. J. Hausner
Dr. Lagergren
Dr. Krister Stendahl
Dr. Guy von Dardel
Amb. Wilhelm Wachtmeister
Ingrid Gärde Widemar
Simon Wiesenthal

National Advisory Board
John Berman
Sen. Rudy Boschwitz
Rev. James Carpenter
Richard Chamberlain
Bethine Church
Countess Margareta Douglas
Dr. Erica Freeman-Padan
Barbara Futterman
Sister Ann Gillion
Rep. Bill Green
Diane Haslett
Hon. Alan Hevesi
Rep. Jack Kemp
Annette Lantos
Rep. Tom Lantos
Samuel LeFrak
Elenore Lester
V. Lindfors
Dr. Aricla A. McFate
Sen. Daniel P. Moynihan
James P. Murphy
John Nelson
Rev. Evert Olson
Sen. Clalborne Pell
Harvey Rosenfeld
Barry Rustin
Hon. Jerome Shestack
John Slade
Marianne Slade
Leroy Sylverst
Susan Tabor
Neil Tevebaugh-Kenwryck
Ludmilla Thorne
Tibor J. Waldman
Rep. Theodore S. Weiss
John Weltz
Elle Wiesel
George Will

SVERIGES AMBASSAD
BRYSSEL

1986-12-23

P 2

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol//

1987-01-07

Kanslirådet Julin

Utrikesdepartementet

Åtgärd se delgivningslista

357/001

INKOM UD		
1986-12-30		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu

Pal

Belgisk Raoul Wallenberg-kommitté bildad

Hbr Julin-Isaksson 1986-05-30

(1 bil)

Broder,

Vi har nu med visst dröjsmål fått svar från den belgiska Raoul Wallenberg-kommittén på förfrågan den 13 juni om förteckning över kommitténs medlemsskap etc. Jag bifogar härjämte kopia av skrivelse till mig den 12 december från kommitténs ordförande och biträdande generalsekreterare.

I svarsbrevet hemställer kommittén att ambassadören skall inträda såsom medlem i en hederskommitté för sammanslutningen. Som svar härpå har jag på ambassadörens uppdrag tillställt ordföranden bifogade brev den 17 december vari framförs att ambassadören av principiella skäl ser sig nödsakad att tacka nej till detta hedersuppdrag. Jag vill för fullständighetens skull nämna att det avböjande svaret på denna punkt baserar sig på följande principiella synsätt.

Enligt det upprop som kommittén sänt ut är dess syfte icke endast att hylla Raoul Wallenbergs person och gärning utan även att företaga egna officiella och officiösa demarcher hos den belgiska regeringen och parlamentet, ävensom vid Europa-parlamentet. Ambassadören anser mot bakgrund därav att det icke vore principiellt korrekt av honom i sin egenskap av officiell svensk representant hos sagda regering att själv på före-

Postadress
Avenue Louise 148
B-1050 BRUXELLES
Belgique

Gatuadress
Avenue Louise 148

Telefon
02/649 21 58

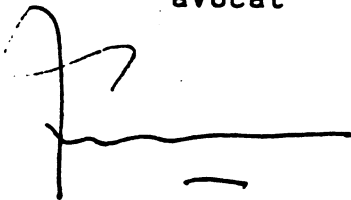
Telegram
Svensk

Telex
21148

Parmi les moyens que nous envisageons de mettre en oeuvre, - avec votre aide, - nous citerons ici, en vrac : Démarches officielles et officieuses auprès du gouvernement, des exécutifs, des Chambres et aussi du Parlement européen. Circulaires, tracts, articles, conférences de presse. Exposés, débats, grandes conférences. Emissions de radio et de télévision (1). Proposition de doctorat honoris causa. Journée internationale Wallenberg à Bruxelles. Appels réitérés aux autorités soviétiques. Etc (2).

Espérant que cette lettre aura retenu votre bonne attention, nous vous prions d'agréer, l'expression de nos sentiments les plus distingués.

Le Président
Simone Lucki,
avocat

Le Secrétaire général
Pierre-V. Grosjean
Professeur émérite

PS : L'affaire Wallenberg n'est pas oubliée aux U.S.A. :

(1) Un télé-film vient d'y être tourné, "Wallenberg, a hero's story". Le rôle titulaire est tenu par Richard Chamberlain ("Shogun", "Les oiseaux se cachent pour mourir").

(2) Un procès y est intenté contre l'URSS par le demi-frère de Raoul Wallenberg; le juge réclame 39 millions de dollars à l'URSS pour "arrestation et détention illégale".

(3) Raoul Wallenberg a été fait citoyen d'honneur des Etats-Unis.

A . . .

Comité Belge pour

Belgisch Comité voor

1986-12-17

K Isaksson/mw

skr t tit

Exp 861217/

RAOUL WALLENBERG

Bruxelles, le 12 Decembre 1986

Monsieur K. Isaksson
Conseiller à l'
Ambassade de Suède
avenue Louise 148
1050 BRUXELLES.

JMK 100 000000		
15	718	
1986-12-15		
AVD.	GR.	MSL
P	2	R. Wallenberg

Monsieur le Conseiller,

Nous vous prions de bien vouloir nous excuser du retard apporté à répondre à votre lettre du 13 juin. Celle-ci -et notre entretien téléphonique- nous demandait de vous transmettre la liste de nos membres. Nous avons le plaisir de la joindre à la présente, ainsi que la documentation sur notre Comité.

Nous saisissons cette occasion pour faire la demande expresse que votre Ambassadeur accepte de faire partie du Comité d'honneur de notre association.

Nous vous prions d'agréer l'expression de nos sentiments distingués.

Simone LUCKI,
Présidente.

Sylvie CARNOY,
Secrétaire-général adjoint.

Comité Belge pour

Belgisch Comité voor

RAOUL WALLENBERG

Bruxelles, le

Au moment où l'on reparle de Belges et de Français disparus dans le Goulag après la Seconde Guerre Mondiale, il nous a paru utile de rappeler l'extraordinaire histoire de ce diplomate suédois, Raoul Wallenberg, disparu, lui aussi, en 1945.

Raoul Wallenberg résidait à Budapest au moment de l'entrée de l'Armée Rouge en Hongrie; il avait eu pour mission de sauver le plus possible de Juifs hongrois, et l'on estime à quelque cent mille le nombre de ceux d'entre eux qui lui doivent directement la vie.

Arrêté sans raison par les militaires soviétiques, Raoul Wallenberg, alors âgé de trente-deux ans, s'est évanoui dans le "nuît et brouillard" d'U.R.S.S.. Ce n'est que par des récits d'anciens détenus qu'on a pu suivre sa trace pendant ces dernières décades.

Un Comité belge pour Raoul Wallenberg s'est récemment constitué avec pour buts non seulement d'honorer la mémoire d'un Juste victime de l'injustice maximale, mais aussi de connaître et de faire connaître la vérité sur cette affaire.

Nous pensons que si Raoul Wallenberg est toujours en vie, les autorités soviétiques pourraient le libérer, ainsi qu'elles l'ont fait récemment pour certains de ces Français retenus captifs pendant quarante ans. Mais nous savons qu'un tel geste ne pourrait être obtenu sans une action préalable de sensibilisation de l'opinion publique, - ce à quoi s'emploient les divers comités Wallenberg formés en Occident.

C'est pourquoi nous vous demandons de bien vouloir adhérer à notre Comité, ou tout au moins de verser une somme symbolique au compte indiqué ci-dessous. La cotisation est fixée à 500 fr. pour les membres adhérents, à 1000 francs pour les membres ordinaires et à 2500 francs pour les membres protecteurs.

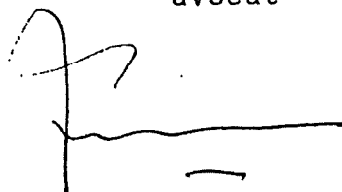
Parmi les .../...

7

Parmi les moyens que nous envisageons de mettre en oeuvre, - avec votre aide, - nous citerons ici, en vrac : Démarches officielles et officieuses auprès du gouvernement, des exécutifs, des Chambres et aussi du Parlement européen. Circulaires, tracts, articles, conférences de presse. Exposés, débats, grandes conférences. Emissions de radio et de télévision (1). Proposition de doctorat honoris causa. Journée internationale Wallenberg à Bruxelles. Appels réitérés aux autorités soviétiques. Etc (2).

Espérant que cette lettre aura retenu votre bonne attention, nous vous prions d'agréer, l'expression de nos sentiments les plus distingués.

Le Président
Simone Lucki,
avocat

Le Secrétaire général
Pierre-V. Grosjean
Professeur émérite

PS : L'affaire Wallenberg n'est pas oubliée aux U.S.A. :

(1) Un télé-film vient d'y être tourné, "Wallenberg, a hero's story". Le rôle titulaire est tenu par Richard Chamberlain ("Shogun", "Les oiseaux se cachent pour mourir").

(2) Un procès y est intenté contre l'URSS par le demi-frère de Raoul Wallenberg; le juge réclame 39 millions de dollars à l'URSS pour "arrestation et détention illégale".

(3) Raoul Wallenberg a été fait citoyen d'honneur des Etats-Unis.

A . . .

COMITE BELGE
pour

BELGISCH COMITE
voor

RAOUL WALLENBERG

Réunion de fondation

PROCES-VERBAL

1.- Le jeudi 13 juin 1985 à 18 heures, les personnes ci-après nommées, réunies au n°2 de la rue Joseph-Dupont à Bruxelles, ont décidé de constituer une association de fait intitulée "COMITE BELGE POUR RAOUL WALLENBERG" (sigle: CBRW), - en néerlandais: "BELGISCH COMITE VOOR RAOUL WALLENBERG" (BCRW) :

~~BRANDON Maurice, directeur de sociétés,~~
226 Avenue Winston Churchill, 1180-Bruxelles

FAUTRE Willy, enseignant,
40 Rue de l'Enseignement, 7490-Braine-le-Comte

GOLSTEIN Brigitte, étudiante,
106 Dumortierlaan, bus 30, 8300-Knokke-Heist

GROSJEAN Pierre-V., professeur émérite de l'U.Ms.
43 Rue Joseph-Bens, bte 20, 1180-Bruxelles

LUCKI Simone, avocate,
24-26 Avenue de Foestraets, 1180-Bruxelles

MEYER-MUNZ
11 Narcisselaan, 1100-Overijse

SCHNEK Georges, professeur à l' U.L.B.
75 Avenue Huysmans, 1050-Bruxelles

SPRECHER Suzy, biologiste
44 Avenue Emile-Theys, 1410-Waterloo

2.- Les susnommés se sont déclarés membres fondateurs et membres du premier Conseil d'administration. A l'unanimité, ils ont constitué comme suit, avec l'accord des intéressés, le Bureau dudit Conseil :

Présidente : Simone Lucki

Vice-Président (chargé des relations publiques): Willy Fautré

Secrétaire général: Pierre-V. Grosjean

Trésorière (à titre provisoire) : Brigitte Golstein

3.- .../...

3.- Le Conseil procédera ultérieurement à la formation d'un Comité d'Honneur et/ou de Patronage

4.- L'association se déclare indépendante de toute association pré-existante, ainsi que de toute idéologie d'ordre philosophique, religieux, social ou politique.

5.- Peut être membre de l'association toute personne physique agréée par le Conseil et en règle de cotisation.

6.- Les objectifs généraux de l'association se rapportent exclusivement à l'affaire Wallenberg; ils peuvent se résumer par :

savoir et faire savoir - agir - honorer.

7.- Parmi les moyens d'action possibles, les fondateurs citent en vrac, après un large tour d'horizon : démarches officielles et officieuses auprès du gouvernement, des exécutifs, des Chambres, et aussi du Parlement européen - circulaires et tracts - articles et conférences de presse - émissions sur radios et télévisions - débats et exposés - "grandes" conférences par des "têtes d'affiche" (on cite Elie Wiesel) - concerts et spectacles - proposition de doctorat honoris causa - journée(s) Wallenberg - réunion internationale à Bruxelles de toutes les associations similaires.

On s'inspirera aussi du document ci-annexé: "Two goals of the Raoul Wallenberg Committee of the U.S." .

8.- Les ressources financières de l'association consisteront en dons, en legs et en cotisations de divers niveaux à fixer par le Conseil.

9.- Le Conseil prendra contact au plus tôt avec les associations similaires existant à l'étranger, ceci, notamment, en vue de l'uniformisation des actions.

10.- Le siège de l'association est fixé à Uccle, à l'adresse indiquée au bas de la page 1. du présent rapport. Ce siège pourra être déplacé sur simple décision du Conseil.

11.- Le présent procès-verbal ne constitue pas un texte de statuts ; toutefois il en tiendra lieu jusqu'à ce que les fondateurs aient arrêté le texte définitif. Il sera considéré comme approuvé si le Secrétariat ne reçoit aucune proposition de modification dans les dix jours.

12.- La prochaine réunion des fondateurs est fixée au jeudi 26 septembre à 18 heures, même adresse et même local que lors de la réunion du 13 juin.

Uccle, le 26 juin 1985

La Présidente

Le Secrétaire Général

PS 1 : Deux premières émissions sur radios privées ont eu lieu à ce jour :

Le 21 juin 1985 à 13 H15 sur Radio Judaïca (Bruxelles)

Le 26 juin 1985 à 19 H sur Radio Cité Arenberg (Enghien).

PS 2 : L'en-tête du présent PV est un essai d'en-tête pour le papier à lettre.

Dnr	Avd	Grupp	Mål
Bruxelles, le 17	décembre	1986	
13/630	P	2	Wallenberg

Maître S. Lucki
Comité belge pour Raoul Wallenberg
Rue Joseph Bens 43
Bte 20
1180 BRUXELLES

Nybildad Raoul Wallenberg-kommitté i Belgien

Maître,

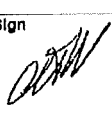
Par la présente, je tiens à vous remercier de votre lettre du 12 décembre concernant le Comité belge pour Raoul Wallenberg. Une copie de cette lettre et la documentation sur votre comité ont été transmises au comité correspondant en Suède.

Quant à votre demande que mon Ambassadeur fasse partie du Comité d'honneur de votre association, je dois vous dire que lui, pour des raisons de principe, se voit obligé de décliner cette honneur.

Je vous prie d'agréer, Maître, les assurances de mes sentiments respectueux.

Krister Isaksson
Conseiller

mw

Ifylles av postexp				Avsändn datum	Sign
Avsänt med				16/12-86	
☐ av kurlr	☐ uti kurlr	☐ luftpost	☒ vanlig post		

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

1

8/10/87

S. Julin

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

5

Johansson - Julin 1986-12-23

Angående

Belgisk Raoul Wallenberg-kommitté

☐ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

utan bil

☒ jämte
samt biljämte
bil nr☐ jämte bil
där så angivits☐ bil kan lånas
på UD tel:

☐ Konungen	☐ Statssekr	☐ IMPOD	☐ Östekonomiska byrån
☐ Regeringen 20 ex	☐ IM-enh A	☐ Swedfund	☐ Bankföreningen
☐ Statsministern	☐ I-sekr A	☐ LO/TCO:s bist nämnd	☐ Exportr
☐ Statsrådsberedningen	☐ I-enh Fi	☐ Sv kyrkans mission	☐ Industriförb
☐ Chef Fö	☐ I-enh Fö	☐ IVA	☐ Grossistförb
☐ Chef I	☐ I-sekr I	☐ STU	☐ Sthlms Handelsk 2 ex
☐ Statsrådet	☐ IAEA-del I	☐ Svensk kärnbränsle AB	☐ LO
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ Statens kärnkraftinsp	☐ AIC
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ Statens strålskyddsinst	☐ TCO
☐ Riksdagens talman	☐ I-sekr	☐ Televerket	☐ SACO/SR
☐ Utränämnd/Utrusk/Europa-rådsdel 53 ex	☐ SSLP, Fö	☐ Statens rymddeleg	☐ SAE
☐ Utrikesnämnden 23 ex	☐ ÖB	☐ Invandrarverket 2 ex	☒ X Raoul Wallen- berg-kommittén
☐ Utrusk 33 ex	☐ Ch Fst/Op 5	☐ Forskningsberedningen	
☐ Europarådsdel 12 ex	☐ Arméstaben FN-avd	☐ Miljövärdberedningen	
☐ Utrusk kanslichef	☐ FOA 2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk	
☐ Företsk kanslichef	☐ SIPRI	☐ Sekrf framtidsstud	
☐ Riksdagsman	☐ EKN	☐ Nordiska Rådets sv del	
☐ Riksdagsman	☐ KK 5 ex	☐ Svenska institutet	
☐ Riksdagsman	☐ Riksbanken	☐ Nordiska Afrikainst	
☐ Statssekr Fö	☐ RPS	☐ Latinamerikainst	
☐ Statssekr	☐ SIDA	☐ Utrikespol institutet	
☐ Statssekr	☐ BITS	☐ Europainstitutet	
☐ Statssekr	☐ SAREC	☐ Svenska FN-förbundet	

☐ Större beskickningar FN-representationen 9 ex	☐ Beijing	☐ London	☐ Paris	☐ Washington 2 ex
	☐ Bonn	☐ Moskva	☐ Tokyo	☐ FN-repr
☐ Norden 4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
	☐ Belgrad	☐ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
☐ Övriga Östeuropa 7 ex	☐ Berlin A	☐ Bukarest	☐ Sofia	
	☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
☐ Övriga Västeuropa och Canada 16 ex	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
	☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
			☐ Paris-del	
☐ Nordafrika 5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis
	☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	☐ Kuwait
☐ Mellanöstern 8 ex	☐ Amman	☐ Beirut	☐ Muscat	☐ Riyadh
	☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Jakarta	☐ New Delhi
☐ Övriga Asien och Australasien 18 ex	☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom
	☐ Colombo	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang
	☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Harare	☐ Lagos
☐ Övriga Afrika 13 ex	☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Kinshasa	☐ Luanda
	☐ Bogatá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima
☐ Latinamerika 12 ex	☐ Brasilia	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua
	☐ Barcelona	☐ Frankfurt	☐ Istanbul	☐ Los Angeles
	☐ Berlin Gk	☐ Hamburg	☐ Jeddah	☐ Mariehamn
☐ Vissa lönade konsulat 17 ex	☐ Chicago	☐ Hongkong	☐ Leningrad	☐ Minneapolis
			☐ New York Gk	☐ Szoecin

☐ Utrikesministern	☐ Folkrättssakkunnige	☐ Chef Rättsavd	☐ Inspektören	☐ Sundbom
☐ Biståndsministern	☐ Statssekr f utr hand	☐ Chef R	☐ Chef protokollet	☐ Brodin
☐ Utrikeshandelsmin	☐ Exp-chefen UDH	☐ Expeditionschefen	☐ Chef press- o inf enh	☐ Bekeris
☐ Kabinettssekr	☐ Chef H-enh	☐ Chef PA:I	☐ Chef pressbyrån	☐ CDE-del
☐ Näslund	☐ Förhandlingsgruppen	☐ Chef BOR	☐ Chef inf byrån	☒ X Julin
☐ Petersson	☐ Koordinatörerna	☐ Verksamhetsplan	☐ Chef SSB	
☐ Chef Pol avd	☐ KMI	☐ Statssekr f int u-samarb	☐ Rapportöversikten	
☐ Chef Pol 1-6	☐ Transportsekt	☐ Chef multilat enh	☐ Regeringspärmen	
☒ Chef Pol 7-11	☐ KSA	☐ Chef bilat enh	☐ Theorin	☐ Ater enh

Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Åtg postexp	datum
4	8	8/10/87	8/1-87	☐ kurir ☐ luft-post	